

DEVRİMCİ emek

FABRİKALAR, TARLALAR, SİYASİ İKTİDAR HERŞEY EMEĞİN OLACAK

AYLIK SÖYALİST DERGİ

ARALIK 1990 Yılı Sayı : 2

Fiyatı: 300 TL (KDV dahil)

ÖZGÜRLÜK

ELLERİMİZDEDİR

İÇİNDEKİLER

Sunu	1
Politik Stratejide İktidar Sorunu	2
Teslim Töre Nereye	8
Emek En Yüce Değerdir	17
İşyeri Komiteleri	21
İşçi-Sendika.....	24
Özgürlük Ellerimizdedir	28
Kamu Çalışanları	30
Öğrenci Gençlik	34
Kadın	38
Maraş Katliamı	42
Mücadele Tarihi	44
Haber-Mektup	45

Sahibi	: Emek Yayıncılık adına Yılmaz EKŞİ	Yurt-İçi Abone	: 1 Yıllık 35.000 TL.
Yazı İşleri Müd.	: Hüseyin DURMAZ	Yurt-dışı Abone	: 1 Yıllık 120 DM.
Adres	: Giraba Hüseyinağa Mah. Nalinci Fevzi Sokak Emek İş Hanı No: 39 Kat. 2 Fatih / İSTANBUL	Hesap No.	: İş Bankası Aksaray Şubesi/İST. Yılmaz EKŞİ 963695 Hesap
		Baskı	: DİLEK MATBAASI

Sunu

İkinci sayımızda okuyucularımızla tekrar buluşmanın sevincini yaşıyoruz.

İlk sayıyı çıkardık ve bizi oldukça sevindiren yoğun bir ilgiyle karşılandık. Devrimci bir çizginin reformizmden kopuşunu yurt içinde ve dışında sevinçle karşılayanlar sevinçlerini bizimle paylaştılar.

İlk sayımızın dağıtımında önemli aksaklıklarla karşılaştık. Çıkışımızı öğrenen birçok okuyucu bizi arayarak, yayınımızı bulmaya çalıştı. Devrimci bir yayın için dağıtım başlıbaşına bir sorundur. Bu sorunu çözmeye çalışacağız. Ancak, bu sorunun çözümünde okurlarımızın da önemli görev ve sorumlulukları olduğunu ve ancak onların dergilerine sahiplenmeleriyle bu sorunun üstesinden hakkıyla gelebileceğimizi anımsatmak istiyoruz. Yayını alıp dağıtmak, bayilere vermek, takip etmek okurlarıyla yakın teması sağlamak, her il ve ilçedeki durumu bir mektupla yayın merkezine bildirmek yayının gerçek işlevi açısından yaşamsal bir görevdir.

Okurlarımızdan beklentilerimiz bununla sınırlı değildir. Bunların yanısıra, haber, yorum vb. yazılarla yayının desteklenmesi de devrimci okurlarımızın görevidir. Devrimci propaganda ve ajitasyon gibi iki temel amacımızı gerçekleştirebilmek için faşizmin ve tekelci kapitalizmin her türlü baskı, sömürü ve zulüm belirtisini ortaya seren, yorumlayan, haber veren okuyucu mektuplarını "olmazsa olmaz" gözüyle bakıyoruz. Bu nedenle, tekelci egemenliğin yerel düzeylerde ortaya çıkan her türlü faşist, şoven, baskı ve sömürüsünü tüm topluma teşhir etmek, yerel sınırlardan kurtarıp genelleştirmek üzere okurlarımızın duyarlı olması, her olayı resim ve yorumlarla yayına iletmesi gerekmektedir. Daha canlı bir yayını gerçekleştirmenin yolu da buradan geçiyor.

Türkiye yeni bir işçi hareketinin eşiğinde. Maden işçileri grevler dönemini başlattı. Bunu yeni grevlerin izlemesi bekleniyor. Burjuvazi de bunu bekliyor ve telaşını yaşıyor. Turgut Özal'ın maden işçileri karşısında işyerini düşünen bir işverenden daha katı ve pervasız tutumu toplumdaki saflaşmanın katılığını ve derinliğini göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Burjuvazinin işçi sınıfını rahatlatacak ödünleri vermeye niyeti ve takati yok; işçi sınıfı da dayanma sınırlarına gelmiş durumda. Zonguldak grevi bunu gösteriyor. Başta işçi sınıfı, emekçi halk ve Kürt halkı arasında tekelci burjuvaziye ve onun düzenine karşı öfke damlacıkları yayılıyor. Bu öfke yığını tekelci burjuvaziyi kolay ve eskisi gibi yönetemez duruma getiriyor.

"Özel Harp Dairesi", 12 Eylül tartışmaları, Körfez bunalımı ve nihayetinde Genelkurmay Başkanı'nın istifası burjuva cephesindeki dengesizlik ve çelişkileri derinleştiriyor.

İkinci sayımızı böyle bir ortamda çıkarıyoruz. Burjuva saflardaki aengesizlik ve kararsızlık bizi daha da sevindiriyor. Birinci sayımızın toplatılması bu sevincimizi eksiltmiyor.

Son olarak, geçtiğimiz sayıda ilk defa çıkmanın bazı kaçınılmaz teknik hatalarına değinmek istiyoruz. Okuyucularımız uyardı, biz de gördük. Birçok teknik hata gözümüzden kaçmış şekilde dergimizi çıkardık. Yanısıra, idam edilen devrimci şehitlerimizin adları yanında yeralmaması gereken birçok isim de aynı listede bir hata sonucu çıktı. Tüm bunlardan dolayı okurlarımızdan özür diliyoruz.

Bundan sonraki her sayıyı mümkün olduğunca daha az hatayla çıkarmaya, elimizden geldiğince özenle hazırlanmış bir dergiye sizlere ulaştırmaya çalışacağız.

POLİTİK STRATEJİDE İKTİDAR SORUNU

Büyük düşünür Marks ve Engels tarafından ortaya konan ve Lenin tarafından geliştirilen "BİLİMSEL SOSYALİZM" toplumsal gelişmenin yasaları tarafından doğrulanmış, pratiğe geçerek; sınıf mücadelesinin yaklaşık 150 yıllık pratiği ile birlikte zengin bir bilim haline gelmiştir.

1917 Ekim Sosyalist Devrimi; 1940'lı yılların sosyal devrimleri ve yüzyılımızın son yarısından itibaren gerçekleşen devrimlerle SOSYALİZM TEORİSİ, toplumsal pratiğe geçmekle kalmamış; bu pratiğin kendisi tarafından sınavdan geçirilip geliştirilmiştir. Proleter hareketin teorik anlatımı olan modern sosyalizmin biçimi, gelişen toplumsal olayların sonucu olarak eskirken; sosyalizmin özü ise, yeniden ve yeniden proleter mücadelenin pratiği tarafından doğrulanmış ve geliştirilmiştir. Sosyalist ülkelerde meydana gelen sorun ve güçlükler devrimci teorimizin özünün daha iyi kavranması açısından ele alınmalıdır. Sosyalizmin pratiği sosyalist teorimizin eksiklerinin tamamlanması için muazzam bir malzeme

birikimi sağlamıştır.

BİLİMSEL SOSYALİZM bir politik akım olarak KOMUN'den bu yana yüzyılımızın en etkin ve sürükleyici gücüdür. Geçen yüzyılda ortaya çıkan değişik sosyalizm teorileri (küçük burjuva sosyalizmi, burjuva sosyalizmi) toplumsal gelişimin yasaları ve sınıf mücadelesinin pratiği tarafından çürütülüp iflas ederken sadece Bilimsel Sosyalizm gelişim gösterdi. Bu nedenle sosyalizmin pratiğinde ortaya çıkan sorunlar bilimsel sosyalist teorinin yanlışlığını değil; bu teorinin yanlış kavrandığını gösteriyor. Uluslararası komünist hareketin içinde bulunduğu derin bunalıma rağmen, bilimsel-sosyalizm günümüzün en etkin politik gücüdür. Burjuva ve küçük burjuva politik akımlar dağılıp, çözülürken, sosyalizm ise sürekli olarak gelişim gösteriyor.

Artık sosyalizmin teorisi ve pratiği çözülmezcesine birbirine bağlanmış ve bütünleşmiştir. Toplumsal pratik, sosyalist teoriye temel ve kaynak oluşturuyor, sosyalist teori de sınıf mücadelesinin pratiğine yol gösteriyor, hiz-

met ediyor. Devrim ve iktidar sorununu ele alırken, işte sosyalizmin bu zengin teori ve pratiğinden yola çıkacağız.

İKTİDAR SORUNU

Bütün toplumsal devrimlerin temel sorunu her zaman politik iktidarın ele geçirilmesi olmuştur. Politik iktidarın ele geçirilmesi sorunu, proletaryanın toplumsal devriminin de temel sorunu olmuş ve bu sorun kapitalist dünyada proletaryanın önünde duruyor. Çünkü, sermaye ve toprak sahipleri kapitalist üretim biçimini sürdürmek, ekonomik konumlarını korumak ve emeği köleleştirmek için politik ayrıcalıklarından yararlanıyorlar. Burjuva politik iktidar ya da başka bir ifade ile söyleyecek olursak, devlet iktidarı sermaye ve toprak sahiplerinin politik ayrıcalıklarının kendisinden başka bir şey değildir. Madem ki, sermaye ve toprak sahipleri kendi ekonomik tekellerini korumak, sonsuzlaştırmak ve emeği köleleştirmek için politik iktidardan yararlanıyorlar o halde politik iktidarın ele geçirilmesi proletaryanın "ilk görevi haline gelmiştir" (Mark-Engels). Proletaryanın ilk ve büyük görevini ve Marks'ın öğretisini açıklarken şu söylemiştir Engels:

"... Aynı zamanda, biz, her zaman bunun için ve gelecek toplumsal devrimin çok daha önemli başka hedeflerinin gerçekleşmesi için proletaryanın her şeyden önce, yardımıyla kapitalistler sınıfının direncini kırmak ve toplumu yeniden düzenlemek üzere devletin örgütlü siyasi iktidarını ele geçirmekle işe başlamak zorunda olacağını düşündük..."(1)

Mark'sın "kıta Avrpa'sında"

Politik iktidarın ele geçirilmesi ile başlayan ve kapitalizmden komünizme geçişe denk düşen "proleterya diktatörlüğü" proletaryanın politik egemenliğinden başka bir şey değildir. Proleterya politik iktidara, yani devrimci diktatörlüğe olan ihtiyacı kendi politik egemenliğini sonsuzlaştırmak için değil, bu egemenliğe dayanarak sınıfları, her tür sınıf ayırımını ortadan kaldırmak için ihtiyaç duyar. O halde proleterya diktatörlüğü bir tercih meselesi değil, tarihsel bir zorunluluktur. Zorunluluklar dünyasından özgürlükler dünyasına gene zorunluluğun kavranmasıyla geçilir. Proletaryanın devrimci devleti, kapitalistler sınıfının direncini enerjik bir biçimde bastırmak ve ekonomik devrimin yapılması için zorunlu bir araçtır.

diye belirttiği "Her halkçı devrimin ilk şartı askeri bürokratik makineyi parçalamaktır" görüşünü ele alıp geliştiren Lenin, Marks'ın bu görüşünün kıta Avrupa'sı dışındaki ülkeler için de geçerli olduğunu ortaya koydu. Marks-Engels ve Lenin'in bu konudaki görüşleri günümüz kapitalist dünyasında tüm güncelliği ile önemini koruyor.

Politik iktidarın ele geçirilmesi ile başlayan ve kapitalizmden komünizme geçişe denk düşen "proletarya diktatörlüğü" proletaryanın politik egemenliğinden başka bir şey değildir. Proletarya politik iktidara, yani devrimci diktatörlüğe olan ihtiyacı kendi politik egemenliğini sonsuzlaştırmak için değil, bu egemenliğe dayanarak sınıfları, her tür sınıf ayrımını ortadan kaldırmak için ihtiyaç duyar. O halde proletarya diktatörlüğü bir tercih meselesi değil, tarihsel bir zorunluluktur. Zorunluluklar dünyasından özgürlükler dünyasına gene zorunluluğun kavranmasıyla geçilir. Proletaryanın devrimci devleti, kapitalistler sınıfının direncini enerjik bir biçimde bastırmak ve ekonomik devrimin yapılması için zorunlu bir araçtır. Sınıflar var olmaya devam ettiği ölçüde sınıf egemenliği zorunluluğu, yani proletaryanın politik iktidarı devam edecektir. Sınıfları ve sınıf egemenliğini ortadan kaldırma öyle bir çırpıda olacak bir iş değildir. Sınıflar; toplumsal üretimin belli bir aşamasında, belli bir ekonomik temel üzerinde ortaya çıktılar. Sosyalizm altında sınıfları zorunlu kılan ekonomik temel ortadan kalkmadan sınıflar ve sınıflar ayrımı bu temel üzerinde varlıklarını sürdürür. Sosyalizm altında sınıf egemenliği devam ediyorsa bu sınıf ayrımının, sınıfların varlığının ve bu sınıfların ekonomik temelini devam ettiğini gösterir. Bu anlamda insanların

Burjuva zor, toplumun ekonomik evrimine karşı çıkıp, bu ekonomik evrime yenik düşerken; bunun yanında proletaryanın devrimci zoru, burjuva toplumun bağlarında maddi ve teknik temelleri ortaya çıkmaya başlayan yeni toplumun ebesi olmuştur. İşçi sınıfı hareketi, toplumsal hareketin zor aleti olmadan, burjuva toplumunun örgütlü ve resmi ifadesi olan politik devlet iktidarını parçalamak mümkün değildir. Proletarya hareketi ancak zor aleti sayesinde politik iktidarı ele geçirebilir ve zaferinin boşa gitmemesi için gene bu zor aleti sayesinde kapitalistler sınıfını altedip ekonomik devrime girer. Kısacası zor, devrimin kaldırıcı ve emeğin egemenliğinin zorunlu bir aracıdır.

kendi üzerlerinde politika uygulama zorunluluğu özgürlükler çağına kadar devam edecektir.

Bugün sosyalist ülkelerde, uluslararası komünist harekette ve Türkiye sosyalist hareketinde ortaya çıkan yaygın bir eğilim proletarya diktatörlüğünün eleştirisiyle uğraşılıyor. Kendilerine sosyalist diyen bu eğilim sahipleri, sosyalizmin temel bir ilkesi olan proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı muhalefet ediyorlar. Proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı muhalefet eden sosyalistlerin ne çeşit sosyalist olduğu biliniyor. Bunlar ya her tür otoriteye karşıyız diyen, ancak; sonuç olarak burjuva otoritesi altında kalan BAJUNİNCİLER ya da, bu akımla aynı sonuca varan burjuva iktidarı altında demokrasi kırıntıları arayan reformistlerdir. Bir politik akım olarak anarşizmin uluslararası proletarya saflarındaki etkinliği çok gerilerde, geçmişte kaldı. Ancak, küçük burjuva reformizmi ve revizyonizm uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde önemli bir etkiye sahip. Reformist ve revizyonist akımlar Türkiye'de işçi sınıfı hareketi içinde belli bir etkiye sahipler. Reformistler, proletaryanın devrimci ilkelerini kendi küçük konumlarına denk düşen bir tarzda eleştiriyor ve reddediyorlar. Ve bunu yapmakla proletara hareketi karşısında

gerici konumlara düşüyorlar.

Sosyalist ülkelerde politik üst yapıda meydana gelen olaylar ve sorunlar proletarya diktatörlüğünün kendisinin yanlılığından değil, tersine yanlış uygulanmasından ve yeterince uygulanmamasından ileri geliyor. Proletarya diktatörlüğü toplumsal ve toplumsal olduğu için de tarihsel bir zorunluluktur.

ZORA DAYALI DEVRİM

Zora dayalı devrim görüşü, Türkiye işçi sınıfı hareketi içinde her zaman reformistlerle devrimcileri, oportünistlerle, Marksist-Leninistleri ayıran bir mihenk taşı oldu. Proletarya diktatörlüğü ilkesine karşı çıkanlar, dolayısıyla devrimci zora da karşı çıkmış oluyorlar. Proletaryanın devrimci zoruna karşı çıkmak, karşı çıkış niyeti ne olursa olsun, sonuç olarak diktatörlük altında kalmaya kendi kendini mahkum etmek demektir.

Materyalist tarih anlayışına göre bireylerarası ilişkilerde ekonomik ilişkiler temeldir. Toplumun politik ilişkileri, yani politik yanı, bu ekonomik ilişkiler tarafından belirlenmiştir. Başka bir ifade ile söylesek, politik yani belirleyen ekonomik yandır. Zor kavramı da politik bir kavramdır. Çünkü zor olayı politik bir eylemdir. Ama aynı zamanda ekono-

mik bir güç olan zor, toplumun ekonomik ilişkisine sıkı sıkıya bağlıdır. Bugünkü modern, burjuva devleti biçimi ne olursa olsun, sermaye sınıfının kendi burjuva üretim biçimini sonsuzlaştırmak ve emeği kölelik altında tutmak için kullandığı politik aletten başka bir şey değildir. Zor, soyut bir ŞEY değildir, modern burjuva toplumunda devlet örgütlenmesinin kendisidir. Engels, tarihte zorun iki işlevi üzerinde durmuştur:

".... siyasal zor, iki yönde etkili olabilir. ya normal iktisadi evrim yönünde; bu durumda, ikisi arasında bir çatışma yoktur, iktisadi evrim hızlanır. Ya da, zor, iktisadi evrime karşı çıkar. Ve bu durumda, birkaç istisna dışında, iktisadi evrim karşısında her zaman yenik düşer." (2)

Marks, ise zorun tarihteki rolünü şu yönü ile de açıklamıştır.

"Zor, yeni bir topluma gebe her eski toplumun ebesidir." (3)

Burjuva zor, toplumun ekonomik evrimine karşı çıkıp, bu ekonomik evrime yenik düşerken;

bunun yanında proletaryanın devrimci zoru, burjuva toplumun bağlarında maddi ve teknik temelleri ortaya çıkmaya başlayan yeni toplumun ebesi olmuştur. İşçi sınıfı hareketi, toplumsal hareketin zor aleti olmadan, burjuva toplumunun örgütlü ve resmi ifadesi olan politik devlet iktidarını parçalamak mümkün değildir. Proletarya hareketi ancak zor aleti sayesinde politik iktidarı ele geçirebilir ve zaferinin boşa gitmemesi için gene bu zor aleti sayesinde kapitalistler sınıfını altıdip ekonomik devrime girer. Kısacası zor, devrimin kaldırıcı ve emeğin egemenliğinin zorunlu bir aracıdır.

Bizde Demokratik Halk Devrimi sonucu işçi sınıfı ve emekçi halkın devrimci halk iktidarı olarak örgütlenecek olan devrimci zor, giderek proletarya diktatörlüğü biçimini alarak devam edecektir.

DEMOKRATİK HALK DEVRİMİ-DEMOKRATİK HALK İKTİDARI

Esasında bu başlık altında

toplanan görüşlerimizi daha önce çeşitli yazılarda ortaya koyduk. Devrim stratejisi konusunda savunduğumuz bir PROGRAMIMIZ var. Dolayısıyla şimdi, yukardaki başlık altında yapılacak şey, daha önce ortaya konan görüşlerin usandırıcı bir tekrarı değil; ortaya konan görüşlerin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktır. Bu amaçla demokratik halk devrimi ve iktidarı üzerine belli vurgular yapılacaktır. Ayrıca derginin sonraki sayılarında da devrimin çözeceği toplumsal ve politik sorunlar tek tek ve birbirleriyle karşılıklı ilişki ve etki içinde ele alınıp direlenecektir.

Devrimimiz, devrimci değişim yoluyla kapitalist dünyayı ortadan kaldıracak olan dünya devrim sürecinin organik ve kopmaz bir parçasıdır. Özelin ve genelin karşılıklı etkileşimi gereği, Türkiye'deki devrim, dünya devrim süreci ile karşılıklı bir etkileşim ve değişim içinde olacaktır. Proletaryanın evrensel düzeyde sürdürdüğü tarihsel görevi sonunda kapitalist üretim biçimini ve buna denk düşen politik biçime devrim

yoluyla son verecek, onun yerine üretim araçlarının kollektif mülkiyetini geçirerek sınıfları ve sınıf ayrımını ortadan kaldıracaktır. Kapitalist toplumda sermaye niteliği almış olan üretim araçlarının, sermaye niteliğine son vermek, üretim araçlarını toplumsal mülkiyet hâline getirmek; üretim araçlarının toplumsal mülkiyetine dayanan sosyalizmi gerçekleştirmek ve buradan üst evre olan komünizme ulaşmak proletaryanın evrensel ve tarihsel görevidir.

Proletarya temel ve nihai amacına ancak bir toplumsal devrim ile ulaşır. Proletaryanın toplumsal devriminin nihai amacı, proletaryanın ekonomik kurtuluşunu gerçekleştirmektir. Politik araçlar bu büyük ekonomik amaç için birer araçtır. Başka bir ifade ile tüm politik araçlar proletaryanın büyük ekonomik kurtuluşu amacına bağlanmalıdır. Proletarya amacına yani sosyalizme ancak bir toplumsal devrim yoluyla ve bu devrimin politik ifadesi olan proletarya diktatörlüğü aracılığı ile varır. Proletarya diktatörlüğü ilkesi, proletaryanın evrensel ilkesidir. Sermayenin egemenliğine son vermek ve bu egemenlik yerine proletaryanın politik egemenliğini geçirmek uluslararası proletaryanın ortak sorunudur. Tüm uluslararası proletarya için sözkonusu olan proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım

biçimlerini bulmak görevi sosyalist teorik çalışmanın önemli bir yerini işgal eder. Proletarya devrimi teorisi, proletarya devrimine geçiş biçimlerini dışlamaz; içerir. Proletarya devrimine geçiş biçimleri, proletarya devrimini hazırlama, aynı zamanda ulusal düzeyde ona ulaşma, kısacası proletarya devrimine geçiş biçimleri sorunu hem Marks ve Engels'te 1848 Alman Burjuva Demokratik Devrimi çözümlenmesi yapılırken ve hem de Lenin tarafından bu yüzyılın başında Rusya'da devrim çözümlenmesi yapılırken ve gene Lenin'in tarafından emperyalizm koşullarında 1920'lerde ele alınmıştır. Proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimleri sorunu başlı başına KOMÜNİST ENTERNASYONAL tarafından ele alınmıştır. Lenin'in kapitalizmin en üst aşaması olan emperyalizm (tekelci kapitalizm) çözümlenmesinden yola çıkan ve çoğu faşizm altında geçen 1920-1935 sınıf mücadelesinin deneylerini irdeleyen KOMÜNTERN, buradan yola çıkarak proletarya devrimine geçiş ve yaklaşım biçimlerini ortaya koymuştur. KOMÜNTERN'in sosyalist devrim teorisine yaptığı en önemli katkı da bu olmuştur. Faşizme ve sermayeye karşı ortaya konan strateji ve taktikleri proletaryanın devrim mücadelesinde son derece zengin bir malzeme sağlan-

mıştır. Proletarya devrimi ve geçiş biçimleri, proletaryanın gerçek yaşamında ve mücadelesinde kopmaz bir bütün oluştururlar.

Kapitalizmin eşit olmayan gelişimi ve emperyalizmle birlikte, emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin ortaya çıkması, komünistleri; bu ulusal farklılıkları gözönünde bulundurmaya götürdü. Komünistler, kendi ulusal farklılıklarını ortaya koyarak, proletarya devrimi ve ona ulaşma yol ve biçimlerini bulup, çıkarmak zorundalar. Yapılması gereken sadece sosyalizm yönünde propaganda yapmak değil, (aynı zamanda sosyalizmin bir beylik söz haline gelmesini istemiyorsak) sosyalizme nasıl geçileceğinin de ortaya konması gerekir. Bizim ortaya koyduğumuz ve savunduğumuz Demokratik Halk Devrimi ve Demokratik Halk İktidarı, proletarya devrimine ve proletarya diktatörlüğüne geçişin bir biçimidir.

Bizde, proletaryanın toplumsal devrimi kavramı bir süreci ifade ediyor. Toplumsal devrim; demokratik ve sosyalist devrimi bütünlüklü olarak içeriyor. Demokratik ve sosyalist devrim, toplumsal devrimin birer evreleridir. Daha önce bir-kaç kez sosyalist devrimin, demokratik devrimden sonra ikinci bir toplumsal alt-üst oluş olmayacağını; sosyalist devrimin demokratik devrimin dolaysız bir devamı ve sonucu olacağını belirttik. Önümüzdeki devrimi yalnızca toplumsal devrim diye söylersek, bunu yapmakla önümüzdeki devrim evresinin demokratik mi olacağı, yoksa, sosyalist mi olacağını birbirine karıştırmış ya da her iki evrenin görevlerini topyekun içiçe geçirerek ele almış oluruz. Bu da, devrimin görevlerini ve ittifaklarını ve ittifaklarını birbirine karıştırmak demektir. Demokratik devrimle, sosyalist devrim arasında

Kapitalizmin eşit olmayan gelişimi ve emperyalizmle birlikte, emperyalizme bağımlılık ilişkilerinin ortaya çıkması, komünistleri; bu ulusal farklılıkları gözönünde bulundurmaya götürdü. Komünistler, kendi ulusal farklılıklarını ortaya koyarak, proletarya devrimi ve ona ulaşma yol ve biçimlerini bulup, çıkarmak zorundalar. Yapılması gereken sadece sosyalizm yönünde propaganda yapmak değil, (aynı zamanda sosyalizmin bir beylik söz haline gelmesini istemiyorsak) sosyalizme nasıl geçileceğinin de ortaya konması gerekir. Bizim ortaya koyduğumuz ve savunduğumuz Demokratik Halk Devrimi ve Demokratik Halk İktidarı, proletarya devrimine ve proletarya diktatörlüğüne geçişin bir biçimidir.

hem net bir ayırım var, hem de karşılıklı bir organik sıkı ilişki bir-biriyle kopmaz bir biçimde bağlanan, organik ilişki. Birbiriyle kopmaz bir biçimde bağlanan organik ilişki demokratik ve sosyalist devrimin aynı düşmana, sermayenin egemenliğine karşı yönelmesi ve iç içe geçen birçok görevin kapitalizmin köklerine kadar uzanmasından ileri geliyor. Proletaryanın toplumsal devriminin evreleri arasın da potansiyel bir ayırım var. Bu ayırım kendini devrimin görevlerinde ve sınısal bileşiminde gösteriyor. Sonuçta, proletaryanın tek başına politik egemenliği ile sonuçlanan devrim, sosyalist devrimdir. Bunun yanında, sosyalist devrimin bir

ön girişi niteliğinde olan ve proletarya ile emekçi köylülük ve şehir küçük burjuvazisi ile birlikte oluşturacağı iktidar, bir halk egemenliği olacaktır. Her kim ki; proletaryanın sosyalist devrimi ile, proletarya ve müttefiklerinin iktidarı olan halk iktidarını bir ve aynı şeymiş gibi gösteriyorsa, Lenin'in sözleri ile o kimse politik olarak iflas etmeye mümkündür. Zaten, bizde de bunu yaptığı için politik olarak iflas etmeye başlayanların sayısı pek te az değildir.

Toplumsal devrimin birer evreleri olan demokratik devrim ve sosyalist devrim evreleri aynı zamanda proletaryanın mücadelesinin anı zincirin kopmaz birer halkası gibiler. Proletarya, sos-

yalizme geçişte demokratik devrim halkasından (uğrağından) geçer. Proletaryanın hegemonyasındaki demokratik devrim, bizzat bu hegemonya sonucu kesintiye uğramadan sosyalizme dönüşecektir. Burada sosyalizme doğru bir büyüme sözkonusudur. PROGRAMIMIZDAKI deyimini kullanacak olursak, "halk iktidarının proletarya diktatörlüğüne dönüşme eylemi" sözkonusudur. Lenin'in teorik olarak ortaya koyduğu ve yüzyılımızda oluşan devrimlerin hemen hemen tümü tarafından doğrulanan şey şudur: "Burada her şeyi proletaryanın devrimci sınıf partisi tarafından yönetilen, bilinçli ve örgütlü proletarya tayin edecektir." Örgütlü proletarya, bu dönüştürme döneminde uyanıklığı ve devrimci zorunu elden bırakmamalıdır. Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan bugünkü olaylar, bir de bu açıdan ders oluşturmalıdır. Devrimin kesintiye uğramadan, hareket halinde tutularak proletarya devrimi ve iktidarı ile tamamlanması, proletaryanın sadece sözde değil GERÇEKTE öncü olmasına, ve öncü sınıf olarak davranmasına bağlıdır.

Demokratik devrim ve Halk

Proletaryanın toplumsal devriminin evreleri arasın da potansiyel bir ayırım var. Bu ayırım kendini devrimin görevlerinde ve sınısal bileşiminde gösteriyor.

Toplumsal devrimin birer evreleri olan demokratik devrim ve sosyalist devrim evreleri aynı zamanda proletaryanın mücadelesinin anı zincirin kopmaz birer halkası gibiler. Proletarya, so yalizme geçişte demokratik devrim halkasından (uğrağından) geçer. Proletaryanın hegemonyasındaki demokratik devrim, bizzat bu hegemonya sonucu kesintiye uğramadan sosyalizme dönüşecektir. Burada sosyalizme doğru bir büyüme sözkonusudur.

Demokrasili iktidar, demokrasi mücadelesinde şu nesnel temellere dayanıyor: Emperyalizme olan ekonomik bağımlılık temel olmak üzere ve bu ekonomik bağımlılığa denk düşen politik, kültürel ve askeri bağımlılık. Türkiye kapitalizmi, Latin Amerika ülkeleri gibi bir iki emperyalist ülkeye değil, hemen hemen tüm emperyalist-kapitalist ülkelere bağımlıdır. Kendisi ekonomik bir olgu olan bağımlılık, bizde, sermaye birikiminin oluşumunda ve ilkel sermaye birikiminden işbirlikçi tekelcilik aşamasına ulaşılmasında ve aynı zamanda ekonominin askerileşmesinde gözardı edilecek bir olgu değildir. Türkiye'deki sınıflar mücadelesi bağımlılık ilişkisi sonucu, daha fazla uluslararası bir karakter kazanırken; bu mücadelenin kendisi emperyalizmin dolaysız baskısı altındadır. Bunun yanında, devletin ve emperyalizmin ekonomik ilişkileri sonucu gelişip güçlenen, tekelci sermaye ekonomik egemenliği tamamen denetimi altında tutuyor. Sanayi, ticaret ve tarımda, banka ve sigortacılıkta, tekelci sermaye egemendir. Sermaye birikimi yani tekelleşme, temel olarak işçilerin karşılıklı ödenmemiş artıdeğerine el koyarak güçlenirken; aynı zamanda bu gücü küçük üreticinin kendisine ait olan üretim araçlarına el konulmasına dayanıyor. Sermayenin birikim ve merkezileşme yasası gereği, küçük köylülük, kapitalist ilişki sonucu ilfas ettirilip, toprağından kovulurken, küçük üreticinin üretim araçları doğrudan kapitalistin sermayesinin içine dahil oluyor. Bu süreç köydeki küçük üretici için olduğu gibi, şehirde bulunan küçük esnaf, zanaatkar için de geçerlidir. Kapitalist üretim biçiminin sonucu olarak mülksüzleştirilen üretim araçları, kapitalistin sermayesine dahil olurken, kendisi de yoksulluk ve yoksulluk içinde emek ya da yedek emek ordusuna dahil olan tüm küçük üreticiler içinde buldukları konumları gereği tekelci sermayeye karşı

Emperyalizme ve tekelci sermaye egemenliğine karşı yönelen bir toplumsal hareket, kaçınılmaz bir biçimde, kapitalizmin köküne yönelecektir. Devrimin kapitalizmin köklerine yönelmesi, ile de devrim; demokratik evreden sosyalist evreye büyüyecektir. Tekelci egemenliğe karşı yönelecek olan halk devrimi, tekelci sermayenin politik tekelini, yani faşist devleti parçalayacak ve kapaşıma en üst düzeye ulaşacak. Sonuçta demokratik halk devrimi, önüne geçilemez bir biçimde SOSYALİZME YÖNELECEKTİR.

proletaryayla aynı anlamda olmamak üzere anti-kapitalisttirler ve kapitalist temel üzerinde gelişen tekelciliğe karşıdır. Gene, onlar bugünkü konumları ve gelecekteki çıkarlarının dürtüsü ile proletaryanın devrim mücadelesine katılmak zorunda kalırlar. İşçi sınıfının yanında, işçiler dışındaki geniş bir emekçi kitlesi de tekelci egemenliğe karşıdır.

Gerek emperyalizmle emekçi kitleler arasında ve gerekse tekelci sermayenin ekonomik ve politik tekelini ile geniş emekçi kitleler arasındaki çelişkinin temeli emek-sermaye çelişmesine dayanır. Emperyalizm ve tekelci sermaye ile olan çelişki, emek-sermaye çelişmesi ya da proletarya ile sermaye sınıfı arasındaki uzlaşmaz çelişkinin görünüşleri ve öne çıkan yönünü oluşturur.

Tüm bunların yanında, burjuva devletin faşist bir biçim alması, faşizmin toplumun politik yaşamını etkisi altına alması, işkence, idam ve katliamların süreklilik kazanması, proletarya başta olmak üzere geniş emekçi kitlelerin demokrasi mücadelesinin tekelci sermayenin faşist diktatörlüğünün demir ökçeleri altına alınması ve koyu bir vahşetin sürgütmesi sonucu emekçi halkın demokrasi istemi ile tekelci sermayenin faşist diktatörlüğü arasındaki çelişki ve kapaşıma da, demokrasi mücadelesini zorunlu hale getirmiştir.

Türkiye'de, emek-sermaye çelişmesini ve sınıflar mücadelesinin biçimini etkileyen bir diğer olgu da "ulusal sorun"dur. Kürt ulusunun, Türk ulusunun egemenliği altında tutulması, ezilen bir ulus olması ve kendi üzerindeki

politik tasarruf hakkını kullanamaması, demokratik devrimin önemli bir sorunu olarak duruyor. Ve devrim ulusal sorunu da çözmek zorundadır. Esasında burjuva demokratik bir talep olan ulusal talep, artık burjuvazi tarafından çözümlenemez bir talep durumuna gelmiştir. Bu talep de, proletarya tarafından savunuluyor. Ulusal sorunun çözümü, politik demokrasi mücadelesinin bir hedefidir.

Büyük ölçüde iç içe geçen ve birbirini etkileyen bu çelişkileri demokratik devrim yoluyla çözerken proletarya, sosyalizm mücadelesinden uzaklaşmış olmayacaktır, tersine, proletarya, sosyalizme politik demokrasi yoluyla varacaktır.

Emperyalizme ve tekelci sermaye egemenliğine karşı yönelen bir toplumsal hareket, kaçınılmaz bir biçimde, kapitalizmin köküne yönelecektir. Devrimin kapitalizmin köklerine yönelmesi, ile de devrim; demokratik evreden sosyalist evreye büyüyecektir. Tekelci egemenliğe karşı yönelecek olan halk devrimi, tekelci sermayenin politik tekelini, yani faşist devleti parçalayacak ve kapaşıma en üst düzeye ulaşacak. Sonuçta demokratik halk devrimi, önüne geçilemez bir biçimde SOSYALİZME YÖNELECEKTİR.

Uğur GÜNDÜZ

Kaynak:

- 1) ENGELS: *Anarşizm ve Anarko Sendikalizm* (sf. 211 Sol.Yay.)
- 2) ENGELS: *Anti-Dühring* (sf. 282 Sol.Yay.)
- 3) MARX: *Kapital 1. Cilt* (sf. 792 Sol.Yay)

TESLİM TÖRE NEREYE?

Emek dergisinin dikkatli izleyicileri, derginin sürekli yazarlarından Teslim Töre'nin derginin çıkışından bu yana, yani yaklaşık iki yıldır, önceden savuna geldiği ideolojik çizgiyle bir hesaplaşma içinde olduğunu rahatça görebilirler. Bu hesaplaşma, aynı zamanda bir arayışı da ifade ediyor. Teslim Töre, yıllar boyunca savunageldiği ideolojik çizgiyi reddetme noktasında terkettiğinin yerine yenisini koyamamanın bocalama ve yalpalamalarını yaşıyor.

Bu özellik sadece Teslim Töre'ye has değildir. "emek çevresi"nin diğer kesimlerinde de aynı durumu görmek mümkün. Örneğin Teslim Töre, sosyalist ülkelerdeki değişimleri "erken doğum, zorla doğum" vb. nedenlere bağlarken aynı çevrenin etkili bir başka kişisi bu değişimleri, "Avrupa toplumlarının gerici Hıristiyan geleneklerine barbar geçişine ve emperyalist propaganda sonucu dangalaklaşmasına (okuyucu gülmesin, aynen böyle)" bağlıyor. Ya da, kimisi ne diyeceğini şaşırırken, Deniz Bünyetoğlu yeni bir enternasyonalizm öneriyor vs.

Kısacası, "Emek çevresi"nde tam bir ideolojik keşmekeş, yalpalama ve bocalama yaşanıyor. Buna, biraz sonra göreceğimiz gibi Marksizm-Leninizm'den uzaklaşma, devrimci değerleri terketme ve reformizme büyük bir hızla kayma eşlik ediyor.

Emek dergisinin 17. sayısında Teslim Töre'nin her paragrafı bir yazı konusu teşkil edecek bir yazısı yayınlandı. Teslim Töre'nin kendi deyimiyle giriş niteliğindeki bu yazının her paragrafı birer konuya değinip geçmişti ve Teslim Töre bundan sonra bu paragraflardan herhangi birinin de-

ğinip geçtiği konulardan birini alıp işleyecek, o konu üzerinde yoğunlaşacak.

Ancak, Teslim Töre'ye haksızlık yapmış olmamak için tekrar vurgulamak gerekiyor ki; bu yeni reformist-Troçkist karması tezler sadece Teslim Töre tarafından değil, "Emek Çevresi"nin geniş bir kesimi tarafından da savunuluyor. İki nedenden bu sonuca varıyoruz. 1. Emek dergisinin birinci sayısından itibaren Teslim Töre'nin başlattığı eski ideolojik çizgiyle hesaplaşmaya ve giderek geliştirdiği yeni tezlere bugüne kadar bu çevreden hiç kimse iki yazı dışında ki o da özel bir durumu ifade ediyor- yanıt vermemiş; eleştiri yöneltmemiştir. 2. Yakın zamana kadar süren sıkı ilişkilerimizden de biliyoruz ki, bu çevrede yer alanlar ya tezleri savunuyor ya da ne diyeceklerini bilmiyorlar. Bu iki nedenden dolayı bu tezleri tüm "Emek çevresi"ne mal etmekle kimseye haksızlık etmiş olduğumuzu düşünmüyoruz. Kaldı ki bu tezlere karşı çıkıp eleştirenlere karşı en sert muhalefet ve mücadele yine "Emek çevresi"nin bugünkü kesiminden gelmiştir. Yok, eğer bu çevreden "bu tezlere biz katılmıyoruz, bu tezler bizi bağlamıyor" biçiminde itirazlar gelecek olursa yanıtımız çok kısa ve açık: bunu somut olarak kanıtlayın ve eleştirilerinizi yayınlayın. Eleştirilerinizi yayınlamakta istediğiniz yardımı yapmaya da hazırız. Yoksa, sessizliğinizi sürdürdüğünüz sürece "sükut ikrardan gelir" sözünü sizin durumunuza yakıştırmakta ve bu tezlerin aynı zamanda sizin tezleriniz olduğunu söylemeye devam etmekte kendimizi özgür sayacağız.

"MARXİZM-LENİNİZM'E YENİDEN DÖN'MEK

Teslim Töre, Emek dergisinin 18. sayısında çok rahat bir şekilde şunları yazabiliyor: "Marksizm-Leninizm'e yeniden dönmemiz gerekiyor. Dönmemiz gerekiyor çünkü, birçok konuda ondan bir hayli uzaklaşmış olduğumuz bugün daha açık görülüyor" (Emek 18. sf. 24). Teslim Töre'nin dün mü, bugün mü Marksizm-Leninizm'den uzaklaşmaya başladığı, Marksizm-Leninizm'e dönüş yapıp yapmadığı tartışılır ama, yaklaşık iki yıldır, "Emek çevresi'nin büyük bir sessizlikle karşılaştığı bir dönüş içinde olduğu tartışılır. Bu dönüş Marksizm-Leninizm'e doğru mu, yoksa reformizm-Troçkizme doğru mu; bu sorunun doğru yanıtı tartışmalar sonucu ortaya çıkacak.

"Bir çok konuda ondan (Marksizm-Leninizm'den...) bir hayli uzaklaşmış olduğumuz bugün daha açık görülüyor" derken Teslim Töre'nin sadece kendi adına değil, çevresi adına da konuştuğu rahatça anlaşılabilir. Ne var ki, Teslim Töre'nin kendi içinde tutarlı olabilmesi için şu noktaları da açıkça ortaya koyması gerekiyor: Hangi noktalarda Marksizm-Leninizm'den uzaklaşmıştı? Geçmişte savunduğumuz çizginin Marxist-Leninist literatürdeki adı nedir? Acaba sizler nasıl bir sapma içindeydiniz: sağ mı sol mu? Eğer Marksizm-Leninizm'e dönüş yapıyorsanız düne kadar işçi sınıfı ve emekçi halka nasıl bir ideoloji taşıdınız? Düne kadar savunduğunuz ideolojinin bir özeti olan programın Marksizm-Leninizm karşısındaki yeri neresidir? Geçmişte savunduğumuz ideolojiyi reddederken onun üstüne oturan programı reddetmek mümkün mü? Marksizm-Leninizm'e bugün dönüş yapıyorsanız dün Marksizm-Leninizm'den

"bir hayli uzaklaşmış"ken savunduğunuz programı büyük bir açıklıkla reddetme yürekliliğini neden göstermiyorsunuz? "Marxizm-Leninizme yeniden dönmemiz gerekiyor".... Çünkü bir çok konuda ondan bir hayli uzaklaşmış olduğumuz bugün daha açık görülüyor"sa dünün hesabının son noktasına kadar verilmesi gerektiği açıktır. İşçi sınıfı ve emekçi halka karşı sorumluluk bunu zorunlu kılıyor. İşin birinci tarafı bu....

İşin ikinci yanı ise şudur: Siz dünkü çizginizi Marxizm-Leninizm'den uzak görüyorsanız aynı çizgiyi sürdürme kararlılığında olanlarla aranızda ciddi ideolojik ayrılık var demektir. Bu da gösteriyor ki, "bizden ayrılanlarla aramızda ciddi bir ideolojik ayrılık yoktur" biçimindeki sözler sahtece ve iki yüzlüce bir propagandanın sözleridir. Hayır, artık sizler eskiden savunduğunuz ideolojik çizgi ve programı bu sözlerinizden sonra savunmazsınız. Aynı ideolojik çizgi ve programı savunanlarla "aramızda ciddi ideolojik ayrılık yok" demeniz ise ideolojik zayıflığınızın kendi ağzınızdan itirafından başka bir şey değil.

DOĞU AVRUPA DEVRİMLERİ, "NESNELİTE", VOLANTİRİZM VS....

Teslim Töre, Doğu Avrupa'daki gelişmeleri açıklamaya çalışırken "Emek çevresi"nden bir kişinin yaptığı gibi sorunu "Avrupa toplumlarının barbar geçmi-

şi"ne, "hıristiyan gelenekleri'ne, emperyalist propaganda sonucu "dangalaklaşması"na bağlamıyor, daha bilimsel (!) olmaya çalışıyor, zorla yeni bir toplum doğurtulma'sına, volantiirizme bağlıyor. Şöyle diyor Teslim Töre:

"Marxizm, tarihte zorun ikili rolünü açıklarken "zor her yeni doğan toplumun ebesidir" demiş ve bu anlamda zorun devrimci rolüne işaret etmişti. Marxizmin bu yaklaşımı, zorla yeni bir toplum yaratma düzeyine indirgendi (ya da uygulandı). Eski toplum yapısı doğum yapmaktayken, zorunlu olarak "zor" adlı "ebe"nin çağrılması değil, henüz o toplum yeniye gebe bile değilken ya da vakti gelmemişken zorla yeni toplum doğurtulmaya çalışıldı" (a.g.y. sf. 24) (abc).

Böylece, Teslim Töre Doğu Avrupa'nın sosyalist ülkelerindeki değişimlere, sorunların kaynağına yaklaşımını bir çırpıda ortaya koymuş oluyor. Teslim Töre 40 yıl yaşamış ve dünyanın tarihine yön vermiş değişiklikleri birilerinin "zorla yeni toplum doğurtma" çabasına bağlıyor. Bunu yaparken de en çok volantiirizmden şikayet ediyor. Marxizm'e göre dünya tarihini etkileyen ve 40 yıl boyunca yaşanan bir süreç birilerinin iradeleri sonucu ortaya çıkar mı sorusu bir yana, buna birazdan değineceğiz, ama anlaşılın Teslim Töre volantiirizmden de birşey anlamamıştır.

Volantiirizmin ortaya çıkışı

farklı biçimlerde olur. Bir biçimi, belli bir değişimin nesnel olanakları, zeminleri olmadığı halde o değişimi gerçekleştirmeye çalışmak türünde ortaya çıkarken diğer bir tezahür şekli ise, bütün bir tarihi döneme damgasını vurmuş olay ve değişimlerin kişilerin ya da grupların iradesiyle açıklanmasıdır.

İlk yanlışa düşen genellikle sol sapma akımlar olur. Böylesi, akımlar, nesnel ortam elverişli değilken, devrim için olgunlaşmış bir devrimci durum henüz ortada yokken bile "öncü savaşı ile devrimin olabileceğini "öncü"nın iradesinin herşeye kadir olduğunu ileri sürer ve işe girerler. Bunların mücadelelerinin sonu genellikle yenilgi ve bu yenilgi sonucu yılgınlık, karamsarlık vb. olur.

İkinci hataya düşenler ise bir çok tarihi olayı, tarihe yön veren değişiklikleri nesnel zeminlerine, olanaklarına bakmaksızın kişi ya da grupların iradeleriyle açıklarlar. Bunların tipik örneğini Türkiye'de Maocular vermektedir. Maocu akımlar, Sovyetler Birliği'nin 1960'lardan beri "sosyal-emperyalist" olduğunu kanıtlamaya çalışırken bütün bir toplumun değişimini bir avuç insanın, bir kliğin, bir grubun irade ve politikasına bağlarlar. Bunu Teslim Töre de biliyor ve bu nedenle daha yıllar önce, tarihi böyle açıklamalarından dolayı Maocuları volantiirizmle suçlayan bizzat kendisiydi. Şimdi ise, bu defasında kendisi Doğu Avrupa'da 40 yıl yaşamış sosyalist toplumların doğuşunu iradi zorlama, "zorla yeni toplum doğurtulma" biçiminde açıklayarak "volantiirizm'e" düşüyor.

"Zorla" yeni bir toplum yaratılabilir mi? Marxizm-Leninizme göre bu mümkün değil. Yeni bir toplumu yaratacak olan devrim ancak bir takım öznel ve nesnel koşulların biraraya gelmesiyle

İşin ikinci yanı ise şudur: Siz dünkü çizginizi Marxizm-Leninizm'den uzak görüyorsanız aynı çizgiyi sürdürme kararlılığında olanlarla aranızda ciddi ideolojik ayrılık var demektir. Bu da gösteriyor ki, "bizden ayrılanlarla aramızda ciddi bir ideolojik ayrılık yoktur" biçimindeki sözler sahtece ve iki yüzlüce bir propagandanın sözleridir. Hayır, artık sizler eskiden savunduğunuz ideolojik çizgi ve programı bu sözlerinizden sonra savunmazsınız. Aynı ideolojik çizgi ve programı savunanlarla "aramızda ciddi ideolojik ayrılık yok" demeniz ise ideolojik zayıflığınızın kendi ağzınızdan itirafından başka bir şey değil.

olanaklı hale gelir. Lenin, sosyalist toplumu yaratacak ya da ona yol açacak bir devrimin olabilmesi için şu koşulları öne sürer:

1) Egemen sınıflar için egemenliklerini değişmez bir biçim altında sürdürme olanaksızlığı; 'doruk' bunalımı, egemen sınıf siyasasında ve ezilen sınıfların hoşnutsuzluk ve öfkесinin kendine yol açacağı bir çatlak oluşturmuş bir bunalım. Devrimin patlaması için, genellikle 'taban'ın eskisi gibi yaşamayı 'istememesi' yetmez, ama 'dorukun artık bunu yapamaması' da gerekir. 2) Ezilen sınıfların yoksulluk ve sıkıntısının, her zamankinden çok kötüleşmesi. 3) 'Barışçıl' dönemlerde kendini ses çıkarmadan soyduuran, ama çalkantılı dönemde genel olarak bunalım tarafından olduğu denli, 'doruk'un kendisi tarafından da bağımsız bir tarihsel eyleme doğru itilen yığınların etkinliğinde, yukarıda belirtilen nedenlerden ötürü görülen artış.

Yalnızca şu ya da bu grup ve partinin değil, ama şu ya da bu sınıfın iradesinden de bağımsız (abc) bu nesnel değişiklikler olmadıkça devrim, genel kural olarak olanaksızdır. Devrimci bir durumu, işte bu nesnel değişikliklerin tümü oluşturur." (Proleter Devrim ve Dönek Kautsky sf. 136-137)

1940-45'li yıllara ilişkin azıcık bilgisi olan herkes Doğu Avrupa'nın büyük bir kesiminde, buna Yunanistan'ı eklemek gerekir, Lenin'in yukarıda sözünü ettiği koşulların fazlasıyla var olduğunu bilir. Sözedilen yıllarda faşist işgal altında ve kapitalist ekonominin yıkım derecesindeki koşullarında artık ne 'doruk' eskisi gibi yönetilebiliyordu ne de 'taban' eskisi gibi yaşamak istiyordu. Buna ek olarak, Kızılordu'nun Alman faşizmini ve onunla işbirliği halindeki faşist orduları dağıtmasıyla tarihte belki de eşi bulunma-

mış koşullar oluşmuştu.

Lenin'den aktardığımız koşullar daha doğrusu devrimci durum olmasaydı toplumların yaşamında dönüm noktası olan "olgu"ların ortaya çıkma olanağı olur muydu? Teslim Töre'nin 'olgu' dediği, bizim ise devrim diye nitelendirdiğimiz bu gelişmeler meydana gelebilir miydi? Lenin; 'her devrim, büyük halk yığınlarının yaşamında sert bir dönüm noktasının belirtisidir. Bu dönüm noktası olgunlaşmaya erişmedikçe hiçbir gerçek devrim meydana gelmez. (abc) Tek ülkede Sosyalist Devrim sf. 129, Ekim Yayınları)

Gerçekten de bu koşullar oluşmamış olsaydı ne 40'lı yılların halk devrimleri gerçekleşebilir ne de komünistler iktidarı ele geçirebilirdi. Değil bir grup ya da partinin, bir sınıfın iradesinden bile bağımsız devrimci durumun varlığı söz konusu olmasaydı iktidarı burjuvaziden alıp, 45 yıl değil 45 gün elde tutmak mümkün olmazdı.

Ortaya çıkmış olan devrimci durum koşullarında Doğu Avrupa ülkelerinin komünistleri, Kızılordu'nun belirleyici desteği ile de olsa, iktidarı almaktan, burjuvaziye karşı zafer kazanmaktan geri mi durmalıydılar? Kucaklarına düşmüş iktidarı ele almaktan korkarak gerisin geriye burjuvaziye ikram mı edeceklerdi, yoksa büyük bir cesaret ve kararlılıkla ellerine alıp burjuvazi üzerinde kesin bir zafer elde ederek, fırsatı işçi sınıfı ve emekçi halkın lehine en iyi şekilde değerlendirecekler miydi? İşte tarihin önlerine koyduğu ikilem buydu ve komünistler ikinci seçeneğin yolunu tutarak ülke yönetimlerini ele geçirdiler.

Koşullar olgunlaşmadan, sadece iradi zorlamalarla hiç bir toplumsal alt üst oluşun gerçekleşmeyeceğini Leninizmden az çok anlayan herkes bilir. Lenin'in

dediği gibi, "Ancak en derin iktisadi ve siyasal nedenler proletaryayı harekete geçirmedikçe, hiç bir bolşeviğin değil üç, hatta bir tek 'halk hareketi'ni bile 'kışkırtamayacağını' (abc) anlamak o kadar güç mü? Ve daha az derin olmayan nedenler burjuvaziyi sınıf olarak karşı-devrime doğru yöneltmedikçe, kadetler ve kralcılardan birleşik çabalarının hiçbir zaman en küçük bir 'sağ' hareketi kışkırtamayacağını (abc) anlamak o kadar güç mü? (agy. sf. 122-123) O kadar güç olmasa gerek...

40'lı yılların Doğu Avrupa'sında o "derin iktisadi ve siyasal nedenler" sadece proletaryayı değil, tüm emekçi halk yığınlarını harekete geçirmişti. Bu tarihi koşullarda Komünist partilerin mütefikleriyle beraber iktidarı almaktan başka yapacak birşeyleri yoktu. Onlar iktidarı almakla doğru olanı yaptılar ve eğer bugün yargılanacaklarsa iktidarı aldıkları için değil, ele aldıkları iktidarı burjuvaziye tümünden yok etmek için kullanmadıkları için yargılanmalıydılar.

Teslim Töre, "biz tarihi yargılamaya çalışan kıt akıllı yargıçlar durumuna düşemeyiz. Tarih yargılanmaz. Tarihi yargılayanların elde edecekleri sonuç kocaman bir hiçtir" diyor (Emek, 18. sf. 24) oysa kendisinin yaptığı tam da budur.

Sözünü ettiğimiz dönemin Avrupasında yıkılmış ekonomi gibi derin iktisadi nedenler, faşizm ve savaş gibi "derin siyasi nedenler" tarafından bağımsız tarihsel eyleme 'itilmiş' yığınların hareketi ve bu harekete dayanarak iktidarı burjuvaziden alan emekçi yığınların politik örgütleri var. Ayaklanmalar başarıya ulaştı çünkü: ayaklanmalar herşeyden önce, bir darbeye ya da partiye değil, proletaryaya dayanmaktaydı. İkincisi ayaklanmalar, tüm

emekçi yığınların ve hatta anti-faşist orta burjuvaların devrimci atılımına dayanıyordu. Üçüncüsü, ayaklanmalar emekçi yığınları devrimci etkinliğinin en yüksek, egemen sınıfların en güçsüz, dağınık ve yenik oldukları bir dönemde gerçekleşmişti.

"Zorla" bir doğumdan sözetmek, kelimenin siyasal anlamında, iradesini çoğunluğa kabul ettirmek için azınlığın bir girişiminden, komplo ya da darbesinden söz etmek demektir. Gerçekten durum böyle olsaydı, yani, çoğunluk henüz egemen sınıflardan yana bir tavır içinde iken komünist partilerin kendi iradelerini kabul ettirmek üzere bir komplosu ya da darbesi söz konusu olsaydı o zaman Marksizmin bir blankist bozulmasından söz edebilirdik. Ama o zaman bile darbe ya da komplolar başarısızlığa mahkum olurlardı. Çünkü, bu yöntemlerle iktidar ele geçirilmiş olsa bile bunun ne maddi ne de siyasal olarak korunması mümkün olamazdı.

Uğruna ölümü göze almış halk yığınlarının sonsuz desteğini almadan hiçbir devrimci iktidarın kırk gün bile ayakta duramayacağını, uluslararası sermayenin desteğini almış burjuvazinin saldırısına bir ay bile karşı koyamayacağını anlamak için biraz tarih bilgisi yeter de artar bile...

Herşeyi yeniden sorgulamak çabasındaki Teslim Töre büyük bir karışıklık ve çelişkiler içinde salınıp duruyor. Bir yandan "Tarih yargılanmaz" tarihi yargılamak "kıt akıllı yargıçlar"ın işidir diyor ama tarihi yargılamaktan geri durmuyor.

Şöyle diyor Teslim Töre: "Kuşkusuz ki, niyetim Doğu Avrupa ülkeleri halklarını suçlamak ya da Sovyetler Birliği'nin o dönemdeki politikasını ve uygulamalarını yargılamak değil. Hatta o dönemdeki Sovyetler Birliği'nin

"Zorla" bir doğumdan sözetmek, kelimenin siyasal anlamında, iradesini çoğunluğa kabul ettirmek için azınlığın bir girişiminden, komplo ya da darbesinden söz etmek demektir. Gerçekten durum böyle olsaydı, yani, çoğunluk henüz egemen sınıflardan yana bir tavır içinde iken komünist partilerin kendi iradelerini kabul ettirmek üzere bir komplosu ya da darbesi söz konusu olsaydı o zaman Marksizmin bir blankist bozulmasından söz edebilirdik. Ama o zaman bile darbe ya da komplolar başarısızlığa mahkum olurlardı. Çünkü, bu yöntemlerle iktidar ele geçirilmiş olsa bile bunun ne maddi ne de siyasal olarak korunması mümkün olamazdı.

Uğruna ölümü göze almış halk yığınlarının sonsuz desteğini almadan hiçbir devrimci iktidarın kırk gün bile ayakta duramayacağını, uluslararası sermayenin desteğini almış burjuvazinin saldırısına bir ay bile karşı koyamayacağını anlamak için biraz tarih bilgisi yeter de artar bile...

kendisine yakın, dost ülkelerde ekonomik ve askeri bir blok oluşturmasını eleştirmiyorum da. 1930-40'lı yılların dünyası ve o yılların güç dengeleri, beğensek ya da beğenmesek, karşı çıksak ya da onaylasak da bu olguları yarattı." (agy. sf. 25)

Madem ki "1930-40'lı yılların dünyası ve o yılların güç dengesi" sizin "olgu" dediğiniz o halk devrimlerini ve bu devrimlerin sonucu olan halk iktidarlarını doğurdu, öyleyse sorunuz nedir? İradi zorlama bu işin neresinde? Yoksa bu halk iktidarlarının sosyalist toplum yaratma çabalarını mı eleştiriyorsunuz? Açıktır ki, "henüz o toplum (kapitalist toplum, b.n.) yeniye gebe bile değilken ya da vakti gelmemişken zorla yeni toplum doğurtulmaya çalışıldı" derken bunu kastediyorsunuz.

Pekala, biran için sizin dediğinizin doğruluğunu yani, "zorla yeni toplum doğurtulmaya çalışıldı"yı kabul edelim peki, o iktidarlar sosyalist toplumu kurmaya girişmeyip de ne yapacaklardı? Kapitalizmle sosyalizm arasında başka bir ara toplumsal sistem olmadığının ve siz de böyle bir ara sistem önermeyeceğinize göre iktidarı ele geçiren işçi ve emekçi sınıflar ya yeni bir toplumsal sistemin inşasına girişeceklerdi ya da

eski toplumsal yapıyı yani kapitalizmi yaşatacaklardı. Bunu arası bir başka yol yoktur. Bu iktidarlar sosyalist toplumun inşasına giriştiler ve Teslim Töre'ye göre bu yüzden Marksizmin yerine volantirizmi geçirmiş oldular. Diğer bir deyişle Marksizmin yerine volantirizmi geçirmiş olmamak için "eski toplum henüz yeniye gebe bile değilken 'zorla' yeni toplum 'doğurtulmaya' çalışılmamalıydı, yani sosyalist toplumun inşasına girilmemeliydi.

Okuyucu şaşırarak ama, Teslim Töre'nin dediği tam da budur. Ona göre Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalizmi kurmaya girişmek volantirizmdi, iradi zorlamaydı. Çünkü, Teslim Töre, onlarca yıl sonra gelinen noktaya bakıyor ve herşey "apaçık ortada" görülüyor. Tartışılacak yanı bile yok (!) 'Gelenek nokta apaçık ortada' olduğuna göre o noktaya bakarsın ve herşeyi anlarsın (!) Marksist çözümleme yöntemi böyle miydi acaba?

Teslim Töre: "Hitler faşizminin bu ülkeleri işgal etmesi, bu ülkelerin yeni, ileri topluma gebe kaldığı şeklinde yorumlandı. Ve iradi zorlamaya dayanarak bu ülkelerden sosyalist topluluk yaratılmaya çalışıldı. Bütün iradi zorlamalara ve volantirist yaklaşımla-

rın Marksizm olarak yorumlandı-ğı sayfalar dolusu tarih tezlerine rağmen, onlarca yıl sonra gelinen noktâ apaçık ortada" diyor. (agy. sf. 27) Bu satırları okuyunca insanın ister istemez 'Acaba Teslim Töre Marksizmle yeni mi tanışıyor?' soruşunu sorması geliyor.

Bu paragrafın her cümlesi insanı hayretten hayrete düşürüyor. "Hitler faşizminin bu ülkeleri işgal etmesi bu ülkelerin yeni, ileri topluma gebe kaldığı şeklinde" nerede ve kimler tarafından yorumlandı. Sanki ortada sınıfsal çelişkiler yok, sanki yığınları bağımsız tarihsel eyleme sürekleyen "derin iktisadi ve sınıf mücadelesi yok; Faşizme ve kapitalizme karşı ölümü göze almış yığınların çetin mücadelesi de yok; sadece birileri kalkmış "Hitler faşizminin bu ülkeleri işgal etmesi"ni 'bu ülkelerin yeni, ileri topluma gebe kaldığı şeklinde yorumla'mış ve kolları sıvayıp işe girmişler.

Sonra "iradi zorlamaya dayanarak bu ülkelerden sosyalist bir toplum hem de dünya sosyalizmini temsil edecek, dünya devrimine önderlik edecek bir sosyalist topluluk yarat..."maya çalışmışlar, onlarca yıl çabalayıp durmuşlar hatta sayfalar dolusu tarih tezleri de yazmışlar ama nafile! "Onlarca yıl sonra gelinen noktâ apaçık ortada" ya...

Herhalde Teslim Töre, bütün bir tarihsel dönemi, komünist partilerin labaratuvarında yaptıkları ama Marksist yöntemi uygulamadıkları için bir türlü başarıya ulaştıramadıkları bir deneye benzetiyor. Önce işe bir yanlış yorumla başlamışlar sonra oturup bir sosyalist topluluk yaratmaya çalışmışlar.

Bir soru: Sınıflar mücadelesinin diyalektiği bu kadar basit mi? Bütün bir tarihsel sürecin bu şekilde açıklanmasında Marksiz-

min zerresi var mıdır?

Aktardığımız bu paragraftan da anlaşılıyor ki, Teslim Töre, Doğu Avrupa ülkelerinde sosyalizmin kurulmaya çalışılmasını doğru bulmuyor. Çünkü ona göre "eski toplum yeniye gebe bile değilken" sosyalizmi kurmaya çalışmak Marksizmin yerine volanti-rizmi geçirmek demektir? Demek ki, "kuşkusuz ki niyetim Doğu Avrupa ülkeleri halklarını suçlamak ya da Sovyetler Birliği'nin o dönemdeki politikasını ve uygulamalarını yargılamak değil... 1930-40'lı yılların dünyası ve o yılların güç dengeleri beğensek ya da beğenmesek, karşı çıksak ya da onaylasak da bu olguları yarattı" biçimindeki sözleri yapmaya çalıştığı şeyi gizleme çabasından başka bir anlama gelmiyor.

Teslim Töre, Doğu Avrupa ülkelerinin o dönemdeki komünist partilerini ve emekçi halklarını yargılamak Marksizmin abc'sini bile unuttuğunu ortaya koyuyor. Çünkü, diyalektik ve tarihi materyalizmi yeni öğrenmeye başlayan bir lise öğrencisi bilir ki; feodal toplum kölecî toplumun, kapitalist toplum feodal toplumun bağrından doğar ama sosyalist toplum kapitalist toplumun bağrından doğmaz. Diğer bir ifadeyle, kapitalist toplum "geleceğin toplumunu bağrında yarat"maz. Sadece onun maddi temellerini hazırlar o kadar.

"Geleceğin toplumunu bağrında yaratmamış, onun nesnel zeminlerini kendi içinde güçlendirmemiş bir ülkede, zor yönetimi ve iradi zorlamalar ne ölçüde ve nasıl kullanılırsa kullanılsın, orada yeni toplumu yaratmak mümkün olmuyor. Doğu Avrupa ülkelerindeki son gelişmeler, ortaya çıkan pratik buna işaret ediyor." (Agy. sf. 27)

"Orada yeni toplum yaratmak mümkün olmuyor"sa Doğu Avru-

pa'da 45 yıl yaşayan toplumsal sistemin adı nedir? Madem ki, orada yeni toplumu, yani sosyalist toplumu kurmak mümkün olmadı; Doğu Avrupa ülkelerindeki son gelişmeler, ortaya çıkan pratik bunu işaret ediyor öyleyse 45 yıla yakın yaşayan toplumsal sistemler neydi acaba? Kapitalist toplumsal yapı mı hüküm sürüyordu, yoksa kapitalizmle sosyalizm, arasında bir üçüncü ara toplumsal sistem mi, hangisi?

Kapitalist toplumun sosyalist toplumu bağrında yaratıp yaratmayacağını tartışmayı artık gereksiz görüyoruz. İşin abc'sini tartışmak gerçekten can sıkıcı oluyor. "onun (sosyalizmin, b.n.) nesnel zeminlerini kendi içinde güçlendirme..." konusuna gelince. Marksizm-Leninizm, bir ülkede, kapitalist toplumsal yapının yıkılıp yerine sosyalist toplumun inşasına başlamak için o ülke kapitalizminin ne kadar geliştiğine değil, sınıf çelişkilerinin derinliğine, sınıflararası güç ilişkilerine, güçler dengesinin kesin, somut, kanıtlanabilir bir hesabına bakar; onu gözönüne alır. Bu nedendir ki, dünyanın ilk sosyalist devrimi kapitalizmin en geliştiği, onun nesnel zeminlerini kendi içinde" en çok güçlendirmiş bir ülkede örneğin Almanya'da İngiltere'de değil, feodalizm öncesi üretim biçimlerinin bile bulunduğu, feodal üretim biçimlerinin oldukça yaygın, bu arada kapitalizmin de gelişme sürecinde olduğu Çarlık Rusya'sında oldu.

Kapitalizm ise, hele de tekeli aşamaya varmışsa her geçen gün artan biçimde sosyalizmin maddi ve teknik temellerini hazırlar. Ayrıca, Marksist-Leninistler, Çarlık Rusyası ve Moğolistan örneğinde görüldüğü gibi objektif ve subjektif koşullar elverişliyse iktidarı almak için sosyalizmin maddi ve teknik temellerinin kapitalizm altında hazırlanmasını bek-

lemek zorunda değiller. Leninist devrim öğretisinde böyle bir zorunluluk yok. Reformist-oportünist akımlar böyle bir zorunluluğu öngörür.

Lenin, böyleleri için "Bizim Sosyalist-Devrimcilerimiz ve Menşeviklerimiz sosyalizm sorununa doktriner bir biçimde, ezberlenmiş ama iyi sindirilmemiş bir doktrin açısından yaklaşıyorlar. Sosyalizmi uzak, bilinmeyen, karanlık bir gelecek olarak görüyorlar.

Oysa sosyalizm şu anda bize modern kapitalizmin bütün pencerelerinden bakmaktadır...." (Ütopik ve bilimsel sosyalizm sf. 110).

Kaldı ki, Doğu Avrupa'nın 1930-40'lı yıllarına ilişkin azıcık bilgisi olanlar o dönemdeki kapitalizmin Çarlık Rusyası'nın kapitalizmiyle karşılaştırılmayacak kadar gelişkin olduğunu bilir. Kapitalizmin en gelişmiş olduğu ülkelerden biri Almanya'ydı. Almanya kapitalizmin gelişim düzeyi açısından sadece Avrupa'da değil, dünyada da sayılı ülkelerden biriydi. Çekoslovakya'da aynı durumdaydı. Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Polonya ise Çarlık Rusyası'nın kapitalizminden kat kat gelişkin bir kapitalist yapıya sahiptiler. Dolayısıyla Teslim Töre'nin yaklaşımını kabul edecek olursak bile, Doğu Av-

rupa ülkelerinde değil, Çarlık Rusyası'nda sosyalizmin kuruluşunu "iradi zorlama" olarak yorumlamak gerekir.

Ya da diğer bir ifadeyle, bu bakış açısı Teslim Töre'yi Büyük Ekim Sosyalist Devrimini redde kadar götürür; götürmelidir. Çünkü, Teslim Töre'ye göre; kapitalizmi yıkmaya girişmek için "Toplumun kapitalizmi yaşamaya doymuş, ondan beklentilerini yitirmiş olması çok önemlidir. Bunun için, kapitalizmi, henüz sağlıklı olan, işleyen yönleri ve ölümün eşiğine tırmanan öğeleriyle birlikte bütünlüklü olarak tanımak, toplumun bu sistemden beklentilerinin ne olduğunu, hangisini ne oranda yitirdiğini ve yitirmekte olduğunu bilmek gerekmektedir." (agy. sf. 27). Teslim Töre bu öğütleri veriyor ama bunları nasıl öğreneceğimizi söylemiyor.

Teslim Töre'nin, bu bakış açısıyla Ekim Devrimi'ni reddetmesi gerektiği iddiamız bir suçlama falan değil. Kendi görüşlerinin iç tutarlılığı açısından vurması gereken nokta budur. Çünkü, Teslim Töre'ye göre bir toplumun sosyalizmi kurabilmesi için o toplumun kapitalizmi her yönüyle yaşamış olması gerekiyor. "Henüz sosyalizmi kurmaya ne nesnel, ne manevi ne de bilinç bakımından hazır olmayan, kapitalizmi her yö-

nüyle yaşamamış topluma, sosyal demokrat ve komünistlerin birleşmesinden oluşan partilerin iktidar olması ve anayasalarını onaylatmasıyla sosyalizm şırınga edilmiştir" (abc), (agy. sf. 26)

Önce, parantez içinde şunu belirtelim: İkkin Doğu Avrupa ülkelerine "sosyalizm" in şırınga edildiği biçimindeki burjuva propagandasından ödünç alınan bu sözleri Teslim Töre'den duymak bizi oldukça şaşırttı. Burjuvazinin 45 yıl boyunca propagandasını yapıp kimseyi inandıramadığı tezleri Teslim Töre'nin şimdi kendi görüşü olarak sunması Teslim Töre ve "Emek çevresi"nin gittiği noktayı göstermesi açısından ilginçtir. Bu tezleriyle Teslim Töre ve "Emek çevresi" toplumların değişim diyalektiğine ilişkin en basit, en temel Marksist felsefi ilkeleri de bir kenara atmışlar. Ekonomik, politik, hukuki, felsefi, ahlaki yönleriyle bir bütün olarak sosyalizmin bir topluma "şırınga" yoluyla yerleştirilemeyeceğini "savaşa hayır" dediği için tutuklanan liseli öğrencilere sorun size anlatırlar.

Sosyalizmin kuruluşu için Teslim Töre'nin gerekli gördüğü koşullar bütün toplumlara uygulandığında en çok da Çarlık Rusyası'nda sosyalizmin kurulmasına karşı çıkılmalıdır. Çünkü Çarlık Rusyası'nda Rus toplumu ve ondan çok daha geri düzeydeki diğer toplumlar "kapitalizmi her yönüyle" yaşamamış olan Rus proletaryası ve yoksul köylülük yine Teslim Töre'nin deyimiyle 'sosyalizmi kurmaya ne nesnel, ne manevi ne de bilinç bakımından hazır.. değillerdi. Dolayısıyla, böyle bir topluma sosyalizmi kurdurmak ya da bunlarla sosyalizmi kurmaya çalışmak Teslim Töre'nin bakışına göre bunlara sosyalizmi "şırınga" etmek anlamına gelecektir. Onun için Bolşe-

Sorunun bu yönü üzerinde bu kadar duruşumuz, Teslim Töre'nin toplumların değişim dinamiklerini görmekteki teorik yetersizliğine işaret etme isteğimizden kaynaklanmıyor. Bu var. Ama bunun yanı sıra, Teslim Töre bu bakış açısıyla kapitalizme uzun ömürler biçmenin, kapitalizmin yıkılışına iradi müdahaleyi geciktirmenin teorisini de yapıyor. Ve asıl telikeli noktada burada yatıyor. Eğer sorun sadece toplumların değişim diyalektik kavramadaki yetersizlik olsaydı, saptayabildiğimiz eksikliklere ve yanlışlıklara işaret ederek gidermeye çalışırdık. Oysa sorun çok daha derindedir. Teslim Töre'nin bu yaklaşımıyla ham bir reformizm karşısında olduğumuzu çok net görebiliyoruz. Reformizmin bu ilkel, ham biçiminin Teslim Töre'de ortaya çıktığı bir çok çevreye şaşırtıcı gelebilir. Ama gerçek budur.

viklerin Ekim 1917'de iktidarı almaları yerine biraz daha bekle-meleri ve Rus toplumunun "kapi-talizmi yaşamaya doydugu"nu, ondan beklentilerini yitirdiğini görmeleri gerekiyordu. Kimbilir, belki de Teslim Töre Sovyetler Birliği'nde bugün yaşanan sorun-ları Ekim Devrimi'nin gerçekleşti-ği koşullara bağlıyordu... öyle ya, sen "sosyalizmi kurmaya ne nes-nel, ne manevi ne de bilinç baki-mından hazır olmayan, kapitaliz-mi her yönüyle yaşamamış toplu-ma" Ekim Devrimiyle birlikte sos-yalizmi kurdurmaya çalışırsan onlarda aradan onlarca yıl geç-tikten sonra bile kapitalizme öz-lem duyar ve karışıklık çıkarma-ya başlarlar...

Sorunun bu yönü üzerinde bu kadar duruşumuz, Teslim Tö-re'nin toplumların değişim dina-miklerini görmekteki teorik yeter-sizliğine işaret etme isteğimiz-den kaynaklanmıyor. Bu var. Ama bunun yanısıra, Teslim Tö-re bu bakış açısıyla kapitalizme uzun ömürler biçmenin, kapitaliz-min yıkılışına iradi müdahaleyi geciktirmenin teorisini de yapı-yor. Ve asıl telikeli noktada bura-da yatıyor. Eğer sorun sadece toplumların değişim diyalektiğini-kavramadaki yetersizlik olsaydı, saptayabildiğimiz eksikliklere ve yanlışlıklara işaret ederek gider-meye çalışırdık. Oysa sorun çok daha derindedir. Teslim Töre'nin bu yaklaşımıyla ham bir reformizm karşısında olduğumuzu çok net görebiliyoruz. Reformiz-min bu ilkel, ham biçiminin Teslim Töre'de ortaya çıkışı bir çok çev-reye şaşırtıcı gelebilir. Ama ger-çek budur.

Bernstein'den TBKP'ye ve oradan günümüze kadar ortaya çıkan tüm reformist akımların ortak paydası kapitalizme uzun ömür biçmeleri, ona iradi müda-haleyi geciktirmenin teorisini yapmış olmalarıdır. Her ülkedeki

ve dönemdeki ortaya çıkış biçim-leri farklılıklar taşımakla birlikte bu ortak payda bir çizgi halinde sürmüştür. Ne yaptığının farkına varmış birinin psikozuyla Teslim Töre "Kapitalizmin acımasız sö-mürüsüne, baskı ve tahakkümü-ne, insanı kendine yabancılaştı-ran karakterine bakarak, bir an önce bu insanlık dışı sistemi yık-mak, insanlığı yeniden kendine döndürmek için acelemizin oldu-ğuna kuşku yok. Böylesi bir ace-lecilik, saygı duyulması gereken bir duygudur" (agy. sf. 27) diyor. Ama zevahiri kurtarmak için söy-lediği bu sözler kendisini ele ver-mekten başka bir işe yaramıyor.

Eğer Teslim Töre, "kızıştırıcı terör" yoluyla kitleleri harekete geçirmeye çalışan, bir 'sol' akımı eleştiri amacıyla yukardaki söz-leri söylemiş olsaydı bir ölçüde anlaşılabilirirdi. Ama, o zaman bile, yapması gereken şey kapita-lizme uzun ömür biçmek değil, "kızıştırıcı terör"ün yanlışlığını anlatmak olmalıydı. Oysa yazı-nın amacının bununla ilgisi yok.

Eğer bir ülkede kapitalizm de-rin bir bunalımdaysa, bu bunalı-mı atlatmak için yoğun baskı eşli-ğinde yoğun bir sömürü gerçek-leştiriyorsa, işçi sınıfı ve emekçi halk büyük bir hoşnutsuzluk için-deyse böyle bir ülkede yapılacak şey toplumun "kapitalizmi her yö-nüyle yaşa..."masını beklemek değildir. Böyle bir ortamda gerek-sinme duyacağımız tek şey her koşul altında sınırsız bir propa-ganda ve siyasal ajitasyon yapa-bilecek, her türlü mücadele yön-tem ve aracını kullanabilecek, halkın tüm öfke damlacıklarını ve dereciklerini tek bir kanalda bir-leştirerek yoğunlaştıracak ve ikti-dara yöneltecek yetenekte bir ör-güttür.

Kapitalizmi bir çırpıda ortadan kaldırmanın acelesi ya da düşü-nü, bir düş olmaktan çıkarmak için toplumun kapitalizmi yaşayıp

görmesi ve ondán bıkmasını beklemek gerekmiyor. Bu de-ğişiklik özlemi işçi sınıfı ve emekçi halkın sınıf savaşımına bağlan-dıkça sadece "saygı duyulması gereken bir duygu" olmaktan çı-kar bir gerçek haline dönüşür. Bu nedenle Lenin, kapitalizmin ol-gunlaşmasını beklememizi öğüt-lemeyi. Lenin sorunu şöyle koyar: "Yüzyıllardan beri, hatta binlerce yıldan beri, insanlık her türlü sö-mürüyü 'bir çırpıda' ortadan kal-dırmayı düşlemiştir. Ama bu düş-ler, dünyanın dört bir yanındaki milyonlarca sömürülen insan, ka-pitalist toplumu, o toplumun do-ğal evrimi doğrultusunda de-ğiş-tirmek amacıyla tutarlı, kararlı ve geniş kapsamlı bir savaşım için birleşinceye dek birer düş olmak-tan öteye gidememiştir. Marks'ın bilimsel sosyalizmi, değişiklik öz-lemine belli bir sınıfın savaşımına bağlamasından sonradır ki, sos-yalist düşler milyonların sosyalist savaşımına dönüşebilmiştir." (LENİN, ütöpik ve bilimsel Sos-yalizm, sf. 49.)

Görüldüğü gibi, Lenin, sömü-rüyü bir çırpıda "acele" biçimde ortadan kaldırma isteğine "saygı duyulması gereken bir duygu." gibi anlamsız avutucu sözlerle yaklaşıp sonra, gerçeğe dönüştürmek için "toplumun kapitalizmi yaşamaya doymuş, ondan bek-lentilerini yitirmiş olması çok önemlidir" diyerek kendiliğinden-liğin önünde kölece boyun eğmi-yor, boyun eğenleri şiddetle eleş-tiriyor. Lenin, insanlığın binlerce yıl boyunca beslediği bu düşleri gerçeğe dönüştürmek için, Marks'ın bilimsel sosyalist öğreti-si doğrultusunda iradi müdahale-nin yol ve olanaklarını araştırır. Yığınların bu değişiklik özlemi nasıl kararlı, tutarlı ve geniş kap-samlı bir sınıf mücadelesiyle bir-leştirilir; burada bilimsel sosya-listlerin bilinçli, örgütlü iradi mü-dahalesi nasıl gerçekleşir? Bu-

nun için gerekli araçlar nelerdir? İşte Lenin'in ilgilendiği sorunlar bunlardır.

Leninist yöntem ile Teslim Töre arasındaki fark şuradadır ki, Lenin herşeyi sınıf savaşımına ve bu savaşımı yönetecek bir örgütlülüğün yaratılmasına bağlar. Teslim Töre toplumun bu sistemden beklentilerinin ne olduğunu, hangisini ne oranda yitirdiğini ve yitirmekte olduğunu öğrenmeye bağlıyor.

"Kendiliğindencilik" eğiliminin bu ilkel belirtisiyle bilimsel tartışmanın çok zor olduğunu düşünüyoruz. Toplumun kapitalizmden 'beklentilerinin ne olduğunu, hangisini ne oranda yitirdiğini ve yitirmekte olduğunu' acaba nasıl öğreneceğiz? Diyelim ki, toplumun bir kısmı otomobil, bir kısmı ev, bir kısmı ufak bir dükkan bekliyor, bunların da bir kısmı yavaş yavaş otomobil, ev, dükkan vs. sahibi olamayacaklarını anlamaya başladılar, ne olacak bu durumda? Bilimsel (!) olmaya özen gösteren Teslim Töre'nin geldiği nokta budur.

Bu durum sadece Teslim Töre'ye özgü değildir. Marksist-Leninist teorik perspektifleri terkederek herkesin eninde sonunda geleceği nokta budur.

İşin ilginç yanı şudur ki, Teslim Töre bu tezleri Marksizm-Leninizmin yeniden üretilmesi adına yapıyor. Bu tezlerin Marksizm-Leninizmle ilgisi bir yana on yıllar öncesinden Bernstein'in savunduğu görüşleri, üstelik ham biçimde, tekrar ileri sürmenin neresi yeni anlayamadık doğrusu.

ANTI-EMPERYALİZM, TBKP VE TESLİM TÖRE

Teslim Töre'nin Marksizme yeniden dönmek adına geliştirdiği tüm görüşlerinin özü; kendiliğindenlik önünde uysalca boyun eğme, evrimci teoriyi yeniden savunmadır. Bunu, Teslim Töre'nin geliştirmeye çalıştığı tüm görüş-

Görüldüğü gibi, Lenin, sömürüyü bir çırpıda "acele" biçimde ortadan kaldırma isteğine "saygı duyulması gereken bir duygu." gibi anlamsız avutucu sözlerle yaklaşır sonra, gerçeğe dönüştürmek için "toplumun kapitalizmi yaşamaya doymuş, ondan beklentilerini yitirmiş olması çok önemlidir" diyerek kendiliğindenliğin önünde kölece boyun eğmiyor, boyun eğenleri şiddetle eleştiriyor. Lenin, insanlığın binlerce yıl boyunca beslediği bu düşleri gerçeğe dönüştürmek için, Marks'ın bilimsel sosyalist öğretisi doğrultusunda iradi müdahalenin yol ve olanaklarını araştırır. Yığınların bu değişiklik özlemi nasıl kararlı, tutarlı ve geniş kapsamlı bir sınıf mücadelesiyle birleştirilir; burada bilimsel sosyalistlerin bilinçli, örgütlü iradi müdahalesi nasıl gerçekleşir? Bu nun için gerekli araçlar nelerdir? İşte Lenin'in ilgilendiği sorunlar bunlardır.

lerinde görmek mümkün.

"Marksizme yeniden dönme..." perdesi arkasında Leninizm bu yan çizme Teslim Töre'yi kendiliğindenliğe, diğer bir ifadeyle en az direnme çizgisine götürmektedir. Bu gerçeği, Teslim Törenin anti-emperyalist mücadele anlayışında görüyoruz. Teslim Töre, her konuda olduğu gibi anti-emperyalist mücadeleye yaklaşımında da yeni çizgilere sahiptir. Ne var ki, bu yeni çizgi kendisi açısından "yeni" olmakla birlikte TBKP'nin 1987'den beri savunduğu eski bir çizgi durumundadır.

Böylece, tekelci kapitalist sisteme uzun ömürler biçme noktasından başka, bir noktada daha Teslim Töre TBKP ile buluşmuş oluyor. Bunu daha iyi görebilmek için TBKP programında anti-emperyalist yaklaşımın nasıl olduğuna bakalım.:

"Dış borç sorununu hafifletmek ve uluslararası mali ilişkilerimizin bunalıma girmesini önlemek için dış borç ödemeleri yeni bir plana bağlanmalı, ödemeler daha uzun bir süreye yayılmalı, yıllık taksitler ihracat geliri düşük bir yüzdesiyle sınırlı tutulmalı, dış borçların sürekli artmasına olanak verilmeyecek, iç birikimi artıracak, dış kredi hacmini ödeme gücüyle ilişkilendire-

cek bir politika izlenmelidir.

"... Yabancı banka ve mali kuruluşlar devlet denetiminde ülke ekonomisine katkıda bulunacak etkinliklere yönlendirilmelidir."

"Uluslararası Para Fonu (IMF) Dünyası Bankası, Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Örgütü (OECD) gibi kuruluşlarla ilişkiler ulusal çıkarlar temelinde yeniden düzenlenmelidir." (TBKP Programı, sf. 73) (abc)

Görüldüğü gibi TBKP, iktidara geldiği zaman, "uluslararası mali ilişkilerimizin bunalıma girmesini önlemek için", "keskin-sert" önlemlere başvurmuyor ama bu ilişkileri "ulusal çıkarlar temelinde yeniden" düzenleyerek teslimiyet ve boyun eğmeye yolaçmıyor.

TBKP, ekonomik alanda izleyeceği bir politikaya koşul olarak askeri alanda ise,

".... NATO'nun Türkiye'yi silahlı bir çatışmaya sürüklemesi durumunda, Türkiye NATO'nun askeri kanadından çekilmelidir. Türkiye, NATO üyesi kaldığı sürece NATO'da kendi meşru çıkarlarına ve dünya barışının çıkarlarına yönelik bir politika izlemelidir."

"ABD ile yapılmış bulunan "Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması" ve bağlı anlaşmalar feshedilmeli, topraklarımızdaki bütün Amerikan üsleri denetim

altına alınmalı ve bu üslerin kaldırılması için ABD ile görüşmelere başlanmalıdır. Savunma ihtiyaçlarımızın karşılanmasında ABD'ye olan bağımlılığa son verilmelidir.

"ABD'nin iç işlerimize ve dış politikamıza karışmasına izin verilmemelidir." (TBKP Programı, sf. 89-90).

diyerek anti-emperyalist politikasını tamamlıyor. Böylece TBKP "realist" bir yaklaşımla ne emperyalizme boyun eğiyor ne de onun tüm öfkesini üzerine çekerek iktidarını boğmasına yol açacak "keskin-sert" tedbirlere başvurmuş oluyor. Gerekçesi de var: "uluslararası mali ilişkilerimizin bunalıma girmesini önlemek."

Şimdi de Teslim Töre'nin yaklaşımına bakalım:

Teslim Töre, sözkonusu yazısında, emperyalizmin bağımlı ve yarı-bağımlı ilişkilerinin "yeni" çizgilerini, özelliklerini anlatırken "taşınma hareketi" adını verdiği politikaya özel önem vererek bu politikayı kendi anti-emperyalist anlayışının temel gerekçesi yapıyor. "Taşınma Hareketi" dediği politikanın anlamsızlığı üzerinde durmaya gerek yok. Şu kadarını belirtmekle yetinelim. Mahir Çayan daha bundan yirmi yıl önce emperyalizmin bir "iç olgu" haline geldiğini yazmıştı. "Taşınma hareketi" denen şeyle Amerika yeniden keşfedilmeye çalışılıyor.

Ama, bu "taşınma hareketi" adı verilen şeyin önemi onun gerekçelik olup olmadığında değil. Onun önemi, bunun Teslim Töre'nin anti-emperyalist politikada TBKP çizgisine dönüşünün gerekçesi olmasında yatıyor. Bu politikaya dayanarak Teslim Töre, anti-emperyalist politikasının temel çizgilerini şöyle açıklıyor:

"Çünkü, metropol sermayesi (emperyalist sermaye b.n.) ve çekirdek konumundaki merkez, bu ülkeyle doğrudan bağlantılıdır. Metropolün devrim karşısındaki tutumundan etkilenecektir, çünkü ülkelerin ağır sanayisi doğrudan metropole bağlıdır. Devrimden sonra, metropolle (emperyalizmle b.n.) olan eko-

nomik bağlar tümünden kesilmeye kalkılırsa, ülkenin sanayisi, daha doğrusu bütün ekonomisi çöker. Bu nedenlerle, devrim hareketi bu ülkelerde metropolle ilişkileri her adımda hesaba katmak, zaferi garantilemek için gereken her türlü ön tedbire sahip olmak, **ne keskin-sert tedbirlere ne de teslimiyet ve boyun eğmeye meydan vermemek durumundadır.**" (Emek, 18. sf. 40) (abç)

Böylece, Teslim Töre önce emperyalizmle ekonomik bağları tümünden keserseniz ekonomimiz çöker diyerek gözümüzü korkuttuktan(!) sonra teslimiyet ve boyun eğmeye meydan vermeyin diyerek de devrimci ruhumuzu okşuyor ve esas görüşünü açıklıyor: Keskin-sert tedbirlere başvurmayın. Teslimiyet ve boyun eğmeye meydan vermeyin biçimindeki boş ve avutucu sözleri bir tarafa bırakacak olursak Teslim Töre'nin anti-emperyalist çizgisinin artık TBKP çizgisinden bir farkının kalmadığını rahatça görürüz. Teslim Töre gibi, TBKP 'de anti-emperyalist çizgisini-daha doğru bir deyimle emperyalizme güvence verme çizgisini- haklı gerekçelere dayandırarak açıklamaya çalışıyor. TBKP "uluslararası mali ilişkilerimizin bunalıma girmesini önlemek için" çareler ararken Teslim Töre'de ülke ekonomisini çökmekten kurtarmak için "keskin-sert" önlemlere başvurmamayı öneriyor.

Önlemlerin "keskin-sert"lik derecesinin ne olduğunu Teslim Töre açıklamadığı için bizde anlayabilmiş değiliz. Acaba emperyalist tekellere el koymak, bankalara el koymak, bunları kamulaştırmak, emperyalist sermayenin ortak olduğu tüm tekeli işletmelere el koymak "keskin-sert" tedbir mi yoksa yumuşak(!) tedbir mi olacak, anlayamadık. Bunlara el koyarsak bu durumda tüm emperyalist güçlerin şiddetini üstümüze çekeceğimize kuşumuz yok. Aynı şekilde dış borçların tümünün iptal edilmesi bile emperyalist güçlerin kudurmasına yeterde artar bile. Bu durumda ne

yapmalıyız?

Elmalarla armutları karıştırarak Lenin'in fiyat tekelinin fabrikalarını kapatmamasını neden örnek veriyorsunuz? Bizim de emperyalist tekellerin fabrikalarına el koymamamız için mi? Şüphesiz, bunun için. Açıkça anlaşılıyor ki, Teslim Töre bize "Keskin-sert" tedbirlere başvurmayın derken emperyalist tekellere, onların Türkiye ve K. Kürdistan'daki mali ve sanayi kuruluşlarına dokunmamayı öğütüyor. "Keskin-sert" tedbir denince akla bunlar geliyor; emperyalist sermayenin her türlü varlığını kamulaştırmaktan daha "keskin-sert" tedbir olmayacağına göre....

Aynı durum askeri alanda da sözkonusudur. Körfez krizinin de açıkça gösterdiği gibi iki ülkedeki NATO ve Amerikan askeri varlığı Türkiye'yi her zaman savaşa sürükleyebilmenin etkenleri durumundadır. TBKP bu durumu gözönüne alarak:

"Kendi irademiz dışında bir savaşa sürüklenme tehlikesinden kurtulabilmek için ülkemizdeki Amerikan askersel varlığına son verilmelidir" diyor. (TBKP Programı, sf. 89) ABD'nin askeri varlığına karşı "keskin-sert" önlem alan (bundan daha "keskin-sert" önlem, bu askeri varlığı havaya uçurmak olur herhalde) TBKP, NATO'dan çıkmayı değil, onunla ilişkileri yeniden düzenlemeyi öngörüyor. "Keskin-sert" önlemlere karşı olan Teslim Töre, bundan farklı bir tutum almaz. Böylece, Amerikan askeri varlığına karşı alınan "keskin-sert" tedbirler NATO'ya karşı alınan tutumla dengelenmiş ve emperyalizmin devrimimizi boğması önlenmiş olur. Öyle mi?

Bu görüşleriyle Teslim Töre'nin TBKP'den çok farklı düşüncelere sahip olmadığı bir kez daha anlaşılmalıdır. TBKP'ye reformist, teslimiyetçi demesi birşey değiştirmiyor. Teslim Töre'nin TBKP'ye bu yaklaşımı kendisinin Marksist-Leninist çizgide olduğunun kanıtı değildir.

Taylan IŞIK

"EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" SÖZÜNÜN ÜSTÜNÜ ÖRTTÜĞÜ GERÇEK NEDİR?

Sermaye sınıfı, proleter sınıfı yönetirken, her zaman zor unsuruna başvurmaz, bunun yanında, proleter sınıfın bilinçsizliğinden, safliğinden ve çabuk aldanabilir özelliğinden de yararlanır. Kendi sınıf çıkarlarının bilincine ulaşamayan her proleter, burjuvazi tarafından sürekli olarak aldatılır. Nasıl ki, sınıf bilinci almamış bir proleter, kendi sınıfının kurtuluşu için mücadele etmek yerine, parabalaları sınıfının sınıfsal çıkarlarına tâbi olup aldanabiliyorsa, bilimsel sosyalizmi tam anlamıyla kavrayamamış bir sosyalist de, proletaryaya sosyalist sandığı burjuva sloganları götürür. Bu söylediğimizin en iyi kanıtı: "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" sözüdür. Bu sözle, bu sloganla proletarya aldatılırken aynı zamanda emek sömürsünün de üstü örtülmüş oluyor. Bir taşla iki kuş vuruyor.

Bu söz, işçiler arasında bilinçsizce ve kendiliğinden bir kabul görmüştür. Sendika binalarında, temsilci odalarında ve sendika mitinglerinde "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" sözü yazılıyor ve slogan haline getiriliyor. Sendikaların yanında, sosyal-demokrat burjuva partileri ve en son İstanbul yerel seçimlerde gerici dinci parti de bu sözü yazıp duvarlara astı. İstanbul Bayrampaşa yerel seçiminde gerici dinci RP'nin "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" sözünü konuşmanın yapıldığı kahvelere ve sokaklara asıldığını gören ileri nitelikli işçiler epeyce şaşırmışlardı. Sonra oturup

bunun üzerinde düşünmeye başladılar. Onlar şöyle düşünüyorlardı:

"Sosyal-demokrat partilerden sonra gerici dinci parti de bu sözü söylediğine göre demek ki, sınıf olarak, emekçiler olarak politik ağırlığımız artıyor ve bu partiler artık, bir sınıf olarak işçi sınıfının sınıfsal ağırlığını kendi üzerlerinde hissediyorlar." Oysa ki gerçek olan, henüz işçilerimizin görmediği şey, burjuva partilerinin işçi sınıfını bu boş, aldatıcı ve saçma sözle uyutup kendi düzenlerinin sınırları içinde tutma amaçlarıdır.

Bu konuyla ilgili olarak şimdiye kadar sosyalist basında her hangi bir değerlendirme yapılmadı. Bilerek ya da bilmeyerek ancak, sonuç olarak bu konu sessizce geçiştirilmiş durumda. Bizim açımızdan, işçi sınıfının sömürsünün temeli olan artı-değeri gizlediği için sözünü ettiğimiz slogan üzerinde durmayı gerektiriyor. Kısa bir yazı ile bunu yaparken, sınıf bilinçli işçileri ve sosyalistleri de bu konda daha dikkatli ve bilinçli olmaya çağırılmış oluyoruz.

EMEĞİN BİR DEĞERİ VAR MIDIR?

İnsanlığın elindeki, bugün kapitalistin elindeki sermaye denen servetin ve tüm ulusal servetlerin anası topraksa, emekde babasıdır. Emek, tüm değerlerin yaratıcısıdır. İster üreticinin (emekçinin) kendi gereksinmesini karşılamak için ürettiği ürün olsun ister bugünkü kapitalist dünyada üretilen hammadde ya da

mamul (işlenmiş) madde olsun tüm bu ürün ve metanın biricik yaratıcısı emektir. Emeğin sürece girmediği her hangi bir madde değer değildir emek ürünü olmayan denizler ve hava her hangi bir değer taşır mı? Taşmaz. Oysa ki hem deniz ve hem de hava bir maddenin biçimlerinden başka bir şey değildir. Bunun gibi toprak da dupduruken her hangi bir değer değildir. Zaten herhangi bir şeyin kendi başına bir değeri yoktur. Örnek olarak hammaddeyi ele alalım. Emeğin karışmadığı toprak bir hammadde değildir. Hammadde, emeğin sürece girdiği maddeye denir. Bu hammaddenin mamul maddeye dönüşmesi yeniden emeğin sürece katılmasını zorunlu hale getirir. Gelişmiş kapitalist ülkelerde hammaddelerin mamul maddeye dönüşmesini yer yer robotların yapması durumu değiştirmez. Çünkü, bu robotların kendileri de insan emeğinin ürünleridir. Emek, robotların da bir değer olarak ölçüsüdür. Emek yarattığı tüm değerlerin aynı zamanda ölçüsüdür. Her hangi bir ürün ya da metanın değeri, o ürün ya da mala dahil olan emek süresi ile ölçülür. Ürün ve malın değeri bunun üretimi için harcanan emek süresi ile ölçülür. Burada sözkonusu olan bireysel emek ve emek süresi değildir, sözkonusu olan toplumsal emek ve toplumsal emek süresidir.

Tüm değerlerin yaratıcısı ve ölçüsü olan emek kendi başına bir şey ifade etmez. Tıpkı toprağın kendi başına bir değer ifade etmemesi gibi. Kaba bir deyimle emek ve daha yerinde bir ifade ile iş-gücü kendini bir ürün ve malda gösterir. Emeğin kendi kendine bir değeri yoktur o kendini ortaya çıkan bir değerde gösterir. Bu açıdan, değer sözcüğü emek sözcüğünün başka bir ifadesidir. Emek tüm değerlerin ölçüsü olduğu için kendi değeri yoktur. Bu açıdan bakıldığında "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" sözünde olduğu gibi emeği ne kadar yüceltirsene yücelt, emeğin her hangi

Tüm değerlerin yaratıcısı ve ölçüsü olan emek kendi başına bir şey ifade etmez. Tıpkı toprağın kendi başına bir değer ifade etmemesi gibi. Kaba bir deyimle emek ve daha yerinde bir ifade ile iş-gücü kendini bir ürün ve malda gösterir. Emeğin kendi kendine bir değeri yoktur o kendini ortaya çıkan bir değerde gösterir. Bu açıdan, değer sözcüğü emek sözcüğünün başka bir ifadesidir. Emek tüm değerlerin ölçüsü olduğu için kendi değeri yoktur. Bu açıdan bakıldığında "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" sözünde olduğu gibi emeği ne kadar yüceltirsene yücelt, emeğin her hangi bir değerini bulamazsın.

bir değerini bulamazsın. Eğer burada "yüce" sözcüğü "büyük" anlamında kullanılıyorsa, o zaman, emek kendi başına gene bir değer yapmaz. Bunu ne kadar büyük gösterirsen o kadar büyük bir anlamsızlık elde edersin. Görüldüğü gibi "en yüce değer" sözü ile emeğe anlamsız bir övgü yapılmış olunuyor. Belki de işçiler (emeğin ya da işgücünün sahipleri olarak) bu sözle kendilerine bir övgü yapıldığı ve bir değer biçildiğini çıkarabilirler. Övgüyü bir kenara bırakırsak, tüm üretim araçlarını tekelinde bulunduran sermaye sahipleri, işçilere bir değer biçiyorlar, bu değer, sermaye sahibine daha büyük bir değer üretmek amacıyla yevmiye, haftalık, aylık ya da sözleşmelerle iki yıllık olarak satın alınan işgücü için verilen ücretti. Kapitalist parababası kâr etmek ve sermaye biriktirmek amacıyla, ölmemesi, soyunu devam ettirmesi ve aynı zamanda tekrar üretim yapılması kadar bir ücret verir, başka bir şey de vermez. Yani kapitalist, işçiye üretilen değer çok az bir kısmını ücret olarak öder yoksa değer kendisini olduğu gibi vermez. Eğer kapitalist emeğin tüm değerini vermeye kalkarsa, kendisi bir kapitalist olarak nasıl var olur? Olsa olsa, işgücünden başka satacak bir şeyi olmayan bir proleter olur. O halde, üretim araçlarının tekelinin kapitalistlerde olduğu kapitalist toplumda, emeğin esas "BÜYÜK DEĞERİ"

olan artı-değer, kapitalistin cebine girer.

Bütün değerlerin ölçüsü olan emeğin kendi değeri yoktur.

"İnsan gücünü meta durumundan kurtarmak isteyen sosyalizm bakımından emeğin değeri olmadığını ve olamayacağını anlamak büyük bir önem taşır." (1)

İŞGÜCÜ SATARAK YAŞAYAN İŞÇİ OLMADAN KAPİTALİST VAR OLAMAZ

Kapitalist üretim biçiminin temelini mal üretimi oluşturur. Sermayenin ister ilkel birikim aşamasında olsun ister daha sonraki aşama olan tekelcilik aşamasında olsun, tüm kapitalist üretim biçiminin evrimi mal üretime dayanır. Anti-değeri bularak kapitalist üretim biçiminin tüm gizemli sırrını çözen Marks kapitalizmin çözümlenmesini bu üretim biçiminin temel olan mal ve mal üretimi ile işe başladı. Kapitalist üretim biçiminin sırrını çözen Marks'ın KAPİTAL'i, bugün de işçilerin bu alanda tek ve en büyük eseridir.

Mal üretimi, işgücü üretiminden başka bir şey değildir. İşçinin işgücü olmadan mal üretimi yapılamayacağına göre, üretim araçlarının sahibi olan kapitalistin pazarda canlı işgücünü bulması gerekiyor. Aksi takdirde fabrika ve içindeki üretim araçları kendi başlarına bir değer üretmedikleri gibi işçinin işgücü olmadan

sermaye sahibi bu fabrikayı zaten kurmaz.

"Metanın tüketiminden değer sızdırabilmek için dostumuz parababası, dolaşım alanında, piyasada, kullanım-değeri değer kaynağı olmak gibi özel bir niteliğe sahip bulunan ve bunun için de fiilen tüketimi bizzat emeğin maddeleşmiş şekli ve dolayısıyla da değer yaratması olan bir meta bulacak kadar şanslı olmalıdır. Ve para sahibi, piyasada, emek kapasitesi olan özel bir meta ya da işgücü bulur.

İşgücü ya da emek kapasitesi ile, insanın bir kullanım-değeri ya da benzeri bir şey üretirken harcadığı, kendisinden mevcut akli ve fiziki yeteneklerin toplamı anlaşılmalıdır." (2)

İşgücünün işgücü diğer mallar gibi bir maldır ve piyasada gene tüm malların arz talep yasasına göre alınıp-satılır. Kendi malının özgür sahibi olan işçi, sermaye sahibi ile pazarlığa girer. Tabii bir işçi yalnızca kendi işgücünün sahibi olarak özgürdür yoksa, işçi kendi işgücünü istediği fiyata satamaz. İşçi gücü sahip (işçi) ile para sahibi (kapitalist) bu pazarlıkta eşit koşullara sahip değillerdir. Burada emeğin sermayeye bağımlılığı ve sermayenin emek üzerindeki egemenliği sözkonusudur. Kendisi bir mal olan işgücü, özel niteliği ile aynı zamanda diğer mallardan ayrılır. İşgücü bir mal olarak kendisinden

daha büyük miktarda bir mal üretmek zorundadır. Aksi takdirde kapitalist bu malı almaya ihtiyaç duymaz. Çünkü, kapitalistin amacı üretim yapmak değildir. Kapitalistin amacı artı-değer üretimidir, kârdır ve sermaye biriktirmektir. Eğer özel bir mal olan işgücü, kapitaliste artı-değer üretmezse, kâr getirmez ve sermaye biriktirmezse o zamanda işgücü diğer mallardan farklı olan özel niteliğini yitirir. Sermaye sahibi, satın aldığı işgücüne karşılık işçiye bir ücret öder.

"Ücret, belirli bir iş süresi ya da belirli bir iş karşılığında kapitalistin ödediği paradır." (3)

Diğer mallar gibi alınıp, satılabilen "işgücü her zaman bir mal olmadı. Emek, her zaman ücretli emek, yani hür emek olmadı; köle, efendisine işgücünü satmıyordu, tıpkı öküzün emeğini köylüye satmaması gibi. Köle, iş-gücü ile birlikte kesinlikle efendisine satılmıştır... Bir köle, günün birinde, sahibinden bir başka köle sahibinin eline geçebilecek bir maldır. Kendisi bir maldır ama iş-gücü onun kendi malı değildir. Toprak kölesini, iş-gücünün sadece bir kısmını satar. Toprak sahibinden bir ücret alan o değildir. Toprak sahibine haraç ödeyen durumdadır.

Toprak kölesi toprağa aittir ve toprak sahibi için bir gelir kaynağıdır. Buna karşılık hür işçi kendini (benliğini) satar. Hem de parça parça..." (4)

Kendini parça parça kapitaliste satan işçi olmadan kapitalist var olamaz. Buradan çıkarılması gereken sonuç: Kapitalist üretim biçimi altında işçi ve kapitalist birbirine muhtaçlar. Ancak, sermayenin varlığı işçinin varlığının bir önkoşulu değil, tersine işçinin varlığı sermayenin bir önkoşuludur. İşçi, sermaye sahibi olmadan da var olabilir. Ancak, bu sefer kapitalistlerin özel mülkiyetinde olan tüm üretim araçlarının sınıfsal olarak el konulduğu koşulların var olması şarttır. İşte o zaman, işçi kelimenin gerçek anlamında bir proleter olmaktan çıkıp, özgür emekçi durumuna gelmiş olur.

İŞÇİ SÖMÜRÜSÜNÜN TEMELİ, KAPİTALİSTİN ARTI-DEĞERE EL KOYMASIDIR

Kendini parça parça kapitaliste satan işçi olmadan kapitalist var olamaz. Buradan çıkarılması gereken sonuç: Kapitalist üretim biçimi altında işçi ve kapitalist birbirine muhtaçlar. Ancak, sermayenin varlığı işçinin varlığının bir önkoşulu değil, tersine işçinin varlığı sermayenin bir önkoşuludur. İşçi, sermaye sahibi olmadan da var olabilir. Ancak, bu sefer kapitalistlerin özel mülkiyetinde olan tüm üretim araçlarının sınıfsal olarak el konulduğu koşulların var olması şarttır. İşte o zaman, işçi kelimenin gerçek anlamında bir proleter olmaktan çıkıp, özgür emekçi durumuna gelmiş olur.

Marks artı-değeri bulana kadar, kapitalist üretim biçiminin gizemi çözülemedi. Marks'tan önceki ekonomistler, bu gizemi çözmeye uğraşırlarsa da, her zaman bu gizi iyice karmaşık hale getirdiler. Böylece, kâr ve sermaye birikiminin nasıl gerçekleştiği bir türlü anlaşılamadı. Marks, mal üretiminde ortaya çıkan bir fazla değer (artı-değer) ortaya çıkararak, kapitalizmin gizemini çözdüğü gibi, kapitalist üretim ve sermaye birikim yollarını ortaya koyarak, işçi sınıfının eline, bu toplum biçimini nasıl devirmek gerektiğini gösteren bir silahta vermiş oldu. Bu silahla donanan işçiler, dünyanın bir çok yerinde kapitalist üretim biçimini devirdiler. Engels'in söylediği gibi, sosyalist görüşlerimiz esas olarak Marks'ın ortaya koyduğu artı-değer görüşünün etrafında kümelenmiştir. İşte, emeğe "EN YÜCE DEĞER" denilerek gizlenmeye çalışılan gerçek, sosyalizm düşüncelerinin etrafında kümelendiği artı-değer yasasıdır.

Peki, artı-değer nedir ve nasıl ortaya çıkar?

Kapitalistler, her zaman kârlarını ve sermayelerini açıklarken bunu ekonomik kanunlarını iyi bilmeye ya da hizmetlerinde bilgili ekonomistler (profesörler)in bilgilerinin yardımı ile açıklamada bulunurlar. Kapitalistin kârının ve sermaye birikiminin kaynağı kapitalistin becerisi (uyanıklığı) ya da parası doğrudan kapitalistin el koyduğu karşılığı ödenmemiş fazla emek ürününde ödenen ekonomi profesörlerin o beş para etmez bilgileri de değildir. Sermayenin kaynağı, karşılığı ödenmeyen, el konulan bu artı-değerin kendisidir.

"Meta dolaşımı, sadece eşdeğerin değişimi olduğu için, artı-değer bu

dolaşımdan ortaya çıkamaz; alıcı ve satıcıların karşılıklı kayıp ve kazanımları, birbirlerini denkleştireceğinden, fiyat artışlarından da ortaya çıkamaz, çünkü burada sözkonusu olan bireysel bir görüntü değil, kitlesel ortalama ve toplumsal bir görüngüdür. Artı-değeri elde etmek için, para sahibi, piyasada, kullanım-değeri, değerlerin kaynağı olmak gibi özel bir niteliğe sahip bulunan bir meta bulmak... zorundadır..." (5)

Ülkedeki tüm kapitalistler birbirlerini sömürüp aldatmazlar. Kârın kaynağı ve sermaye birikiminin kaynağı, kapitalistlerin birbirlerini sömürüp, aldatmaları da değildir. Sermayenin kaynağı, aynı zamanda tüm değerlerin kaynağı olan artı-değerdir. Ortaya çıkan mal, bireysel değil de, toplumsal emeğin ürünü olduğu için, artı-değerin bulunuşu bireysel emek zamanına göre değil ancak, toplumsal emek süresine göre yapılır. Ancak bu konuda bir düşünce versin diye şunu söylemek gerekli emek denen işçinin belli bir zaman içinde o değeri üretirken ve o değerden aldığı pay, bir de, kapitalistin cebine giren karşılığı ödenmemiş emek. İşte sermaye birikiminin olduğu gibi, işçinin sömürsünün de kaynağı bu karşılığı ödenmeyen artı-değerdir. Bundan dolayı sermaye, başkalarının emeğinin ürünüdür. Sermayenin kendisi, bireysel değil toplumsal bir olgudur, toplumsal bir ilişkidir.

Kapitalist artı-değeri iki biçimde artırır: İşgünü uzatarak (mutlak artı-değer), işgünü kısaltarak (nispi artı-değer).

Artı-değer üretimi iki koşulu şart koşar, bunlardan biri belli tarihi koşullar altında bireylerin elinde birikmiş sermaye ve işgücünden başka

satacak bir şeyi olmayan özgür işçi. Artı-değer üretimi Marks'ın söylediği gibi kapitalist üretim biçiminin temel yasasıdır.

"İşgücü, ancak, üretim araçlarını sermaye olma niteliği içinde koruduğu ve devam ettirdiği, kendi değerini sermaye olarak yeniden ürettiği, ek sermayeye kaynaklık edecek karşılığı ödenmemiş bir emek sağladığı sürece satılabilir bir şeydir." (6)

Değerin bir kısmının sermayeye dönüşmesi ve sermaye birikimi yasası çözümlenmesi Marks'ın önemli bir çözümlenmesidir.

"Sermayenin kendisini genişletmesi için sermaye ile durmadan kaynamak zorunda kalan ve sermayeden kopup ayrılması olanaksız bulunan, sermayeye köleliği sadece, kendisini sattığı bireysel kapitalistlerin başka başka olmalarıyla gözlerden saklanan bu işgücü kitlesinin yeniden üretimi aslında sermayenin kendisinin yeniden-üretimini kökü ve esasıdır. Bu yüzden sermaye birikimi, proletaryanın çoğalması demektir." (7)

Bu, sermaye çoğaldıkça, işçi sınıfının yaşam koşullarının daha iyi olacağı ve işçi sınıfı ne kadar çalışıp, sermayeyi çoğaltırsa o kadar da kendi durumunu iyileştirir demek değildir. Sermayenin çoğalması, daha fazla yeni makina alınması ve daha fazla işçinin işine son verilmesi, sermayenin emek üzerinde, ürünün üretici üzerinde daha fazla egemen olması demektir.

KAPİTAL'de "KAPİTALİST BİRİKİMİN TARİHİ EĞİLİMİ"ni çözümleneyen Marks bu süreci anlatırken şunu söylüyor:

"Üretim araçlarının merkezileşmesi ve emeğin toplumsallaşması, en sonunda, bunların kapitalist kabuklarıyla bağdaşamadıkları bir noktaya ulaşır. Böylece kabuk parçalanır. Kapitalist özel mülkiyetin çanı çalmıştır. Mülksüzleştirilenler mülksüzleştirilirler.

Kapitalist üretim biçiminin ürünü olan kapitalist mülk edinme biçimi, kapitalist özel mülkiyeti yaratır. Bu, mülk sahibinin emeğine dayanan kişisel özel mülkiyetin ilk yadsımasıdır. Ama, kapitalist üretim bir doğa yasasının kaçınılmaz zorunluluğu ile kendi yadsımasını doğurur. Bu, yadsımanın yadsımasıdır. Bu, üretici için özel mülkiyetin yeniden kurulması değildir, ancak ona, kapitalist dönemde edinilen elbirliği ve, toprak ile üretim araçlarının ortak sahipliği te-

Sorun, sadece emeğin şimdiki karşılığı değildir, sorun, aynı zamanda toplumsal emeğin ürünleri olan tüm kapitalist üretim araçları ve sermayedir.

O zaman, ileri sürülmesi gereken istem emeğin karşılığını istemek değil, toplumsal emeğin tüm ürünlerine el konulmasıdır.

meline dayanan kişisel mülkiyeti sağlar.

Kişisel emekten doğan dağınkı özel mülkiyetin, kapitalist özel mülkiyete dönüşmesi, halen toplumsallaştırılmış üretime fiilen dayanan kapitalist özel mülkiyetin toplumsal mülkiyete dönüşmesinden kuşkusuz kıyaslanmayacak kadar uzun süreli, daha şiddetli ve çetin bir süreçtir. Birinci durumda, halk yığınlarının birkaç gasbedici tarafından mülksüzleştirilmesi sözkonusuydu; ikinci de ise, birkaç gasbedicinin, halk yığınları tarafından mülksüzleştirilmeleri sözkonusudur." (8)

Kapitalist üretim biçimine ve bunun kapitalist kabuğuna son veren ve parçalayacak olan biricik devrimci sınıf proletarya sınıfıdır.

Büyük bir güce ulaşan emeğin ürünü olan değer, bu emek üzerinde egemenlik kurmuştur. İşçiler, sendikacılar "EMEK EN YÜCE DEĞERDİR" boş, saçma sözü sendikalarına asıp, pankarta yazıp mitinglerde taşıyacağına emeğin ürünü olan sermayeye ve sermaye egemenliğine son vermek için işçilere bir sınıfsal bilinç verseler en doğrusunu yapmış olacaklar.

Burada yeri gelmişken işçiler arasında sık sık kullanılan ve sendikalarda söylenen ve zaman zaman da ileri işçilerin bilmeden kullandığı "emeğimizin karşılığını istiyoruz" sözü üzerinde durmak gerekiyor. Üretimin bireysel bir iş olmaktan çıkıp toplumsal bir eyleme dönüştüğü, üretimin bu toplumsal niteliğinin yanında, üretim araçlarının da belli ellerde toplandığı (merkezileştiği) koşullarda emeğin "karşılığını" istemek hem bireysel bir istem olarak kalır ve hem de zaten olanaksızdır. Çünkü, kapitalist üretim biçim altında işçinin emeğinin tüm karşılığı olan değeri istemesi ortaya çıkan değer çok da-

ha fazla işçi kitlesinin emeklerinin ürünü olması tarafından olanaksız kılınır da ondan. Kapitalist toplumda işçi, kendi emeğinin tüm değerini (karşılığını) alırsa, kapitalist yok olur. Kapitalistler ise, kendilerini ortadan kaldıracak olan böylesi bir isteme izin vermezler. Emeğin tüm değerinin sahibine verilmesi ve harcanması sermayeyi olanaksız kıldığı gibi, sermayenin ve işçinin yeniden üretilmesini de olanaksız yapar. Emeğin tüm karşılığını istemek, kapitalizm altında olanaksız olduğu gibi, sermayenin ve işçinin yeniden üretilmesini de olanaksız yapar. Emeğin tüm karşılığını istemek, kapitalizm altında olanaksız olduğu gibi, sadece bundan sonraki süreci kapsar. Yani, emeğin karşılığının istenmesi tek tek değil de toplu olarak ileri sürülse bile bu, sadece bundan sonraki süreci kapsar, geçmiş süreci ise, kapitalistlere bırakır. Sorun, sadece emeğin şimdiki karşılığı değildir, sorun, aynı zamanda toplumsal emeğin ürünleri olan tüm kapitalist üretim araçları ve sermayedir.

O zaman, ileri sürülmesi gereken istem emeğin karşılığını istemek değil, toplumsal emeğin tüm ürünlerine el konulmasıdır.

Bu da, proletaryanın toplumsal devrimidir. Bir toplumsal devrim olmadan, sermaye sınıfının politik egemenliği yıkılmadan, toplumsal emeğin tüm ürünü olan kapitalist üretim araçlarına ve sermayeye el koymak mümkün değildir.

Türkiye proletaryasının önündeki görev: Organik olarak birbirine bağlanmış kesintisiz süreçli, iki evreli (demokratik ve sosyalist) toplumsal üretim araçlarının özel mülkiyetine son verip, bunun yerine toplumsal mülkiyeti geçirmek ve sınıfları ortadan kaldırmaktır. Proletarya bu hedefine varacaktır.

Zafer AYDIN

Kaynak:

- 1) Engels— Anti-Dühring (sf. 305-Sol Yay.)
- 2) Marks— KAPİTAL 1. Cilt. (sf. 192- Sol Yay.)
- 3) Marks— ÜCRETİ EMEK VE SERMAYE (sf. 22-Suda Yay.)
- 4) Marks— A.G.E. sf. 26
- 5) Lenin— Marks-Engels-Marksizm - sf. 32
- 6) Marks— KAPİTAL-1. Cilt (sf. 657- Sol. Yay.)
- 7) Marks—KAPİTAL, 1. cilt. (sf. 652 Sol. Yay.)
- 8) Marks—KAPİTAL 1. Cilt (sf. 804-805, Sol Yay.)

İŞYERİ KOMİTELERİNİN ESAS ÖNEMİ NEREDEN GELİYOR

İşyeri işçi komiteleri, 12 Eylül Askeri Faşist Diktatörlük koşullarında sermaye sahiplerine karşı verilen ekonomik mücadelenin içinden doğdu. İşyeri komiteleri, sosyalistlerin ve öncü işçilerin kendi niyetlerinden yola çıkarak buldukları bir sınıf örgütlenmesi tipi değildir. İşyeri komiteleri maddi temellere dayanıyor. Bu maddi temel, ekonomik mücadelenin kendisidir.

Tekelci sermayenin, 12 Eylül'le birlikte işçi sendikalarını kapatması ve TÜRK-İŞ'i, faşizmin destekçisi durumuna getirmesi sonucu, işçiler uzun süre, sedikal örgütlenmeden yoksun kaldılar. İşyeri komiteleri bu koşullar altında ortaya çıktı. İşçiler, ekonomik yaşam mücadelesini sürdürmenin bir aracı olabileceği düşüncesi ile işyerlerinde komiteleşmeye yöneldiler. Komiteleşme; işin başında, sınıf bilinçli ve devrimci işçi önderleri tarafından gerçekleşti. Bundan dolayı da, işyeri komiteleri ilk önce sınırlı ve dar nitelikte kaldılar. Baştan, sınırlılık ve darlık doğaldı. İşyeri komiteleri ortaya çıkarken, esas olarak devrimci, sınıf bilinçli işçiler tarafından oluşturulması, bazı devrimci işçiler arasında, işyeri komitelerinin yalnızca devrimci-ilerici işçilerle

İşçi sınıfının bağrından doğan işyeri komiteleri, sınıf komiteleri ve bundan dolayı da sınıf örgütleridir. İşyeri komitelerinde örgütlenen işçiler, işyerlerinin en ileri nitelikli işçileridir. Hem bu nedenden ve hem de, ortaya koydukları mücadelenin niteliğinden ötürü işyeri komiteleri, işçi sınıfının ortaya çıkardığı en ileri örgütlerdir.

sınırlı kalması gibi yanlış, sektör düşüncelerin doğmasına yolaçtı. Ancak müdahale geliştikçe ve hareket büyüdükçe, bu sektör görüşlerin terkedildiği ortaya çıktı. Birçok işkolunda sendikalar içinde mücadele eden "muhalefet birlikleri" işçi komitelerinden başka bir şey değildir. Artık işyeri işçi komiteleri hareketi, sürekli olarak yaygınlaşıyor.

İŞYERİ KOMİTELERİ İŞÇİLERİN SINIF VE MÜCADELE ÖRGÜTLERİDİR

İşçi sınıfının bağrından doğan işyeri komiteleri, sınıf komiteleri ve bundan dolayı da sınıf örgütleridir. İşyeri komitelerinde örgütlenen işçiler, işyerlerinin en ileri nitelikli işçileridir. Hem bu nedenden ve hem de, ortaya koydukları mücadelenin niteliğinden ötürü işyeri komiteleri, işçi sınıfının ortaya çıkardığı en ileri örgütlerdir. İşyeri komiteleri, sendikalarla karşılaştırıldığında, sendikaların daha yığınsal ve merkezi olduğu, buna karşın işyeri komiteleri daha dar ve dağıntık durumda bulunduğu açık bir durumdur. Bugün, yığınsallık bakımından sendikalarla boy ölçüşemezler, ancak; işyeri komiteleri ileri konumları ve geleceğe yönelik olan gelişimleri ile sendikaların yapamadıkları şeyleri yapabilirler. Bu "şeyler" işçi sınıfının kurtuluşunu hazırlamak amacıyla bir araç ve okul görevini görmektedir. Buradan; bizim, işyeri komiteleri lehine, sendikalardan vazgeçtiğimiz anlamı çıkartılamaz. Buradan çıkartılması gereken sonuç, işçilerin sınıfsal kurtuluş mücadelesinde yalnızca sendikalara değil, aynı zamanda sendikaların yanında işyeri işçi komitelerine de dayanmamız gerektiğidir. Sınıf mücadelesinin gelişmesi için, işyeri

komitelerinin gerekliliğini ortaya koyan, gene işçilerden başkası değildir. Her sosyalist şunu düşünmelidir: Sendikalar varken, neden işçiler, ayrıca işyeri komitelerinde örgütleniyorlar?

Böyle bir sorunun yanıtını başka bir yerde değil, doğrudan işçilerin ekonomik mücadelesi içerisinde aramak gerekiyor. Yanıt oradadır. Birçok sendika kapatılıp, TÜRK-İŞ sermayenin ve devletin denetiminde tutulunca, işçiler işyerlerindeki günlük ekonomik sorunlarını ve ücretlerinin yükseltilmesi mücadelesini kendi başlarına ve kendi taban güçleri ile çözmek zorunda kaldılar. İşçilerin büyük bir çoğunun sorunları ve çözümünde sendikaların durumu ve işçilerin doğrudan kendi pratik deneyimleridir. Sarı sendikacılar, işçiler arasındaki rekabete son verip, onları sermaye sınıfı ile mücadeleye söküüp, emek-kurtuluşuna yardımcı olacağına tersine, sermayenin elinde emeğin köleliğinin devamı için bir araç oldular. İşte işçilerin sendikalar varken, ayrıca işyeri komitelerinde örgütlenmelerinin bir nedeni de budur.

Uzlaşmacı sendikal yönetimlere karşı mücadele eden muhalefet birlikleri, bu birliğin sürecinin başında, işyeri ya da işyerleri komitesi olarak ortaya çıktılar. Buğ komiteler giderek, bir sendika şubesinin tüm işyerlerinde bazen de işkolu düzeyinde örgütlenmeye dönüştüler. İşçi komitelerinin ir kısmı, şimdi sendika yönetimlerini ele geçirmiş bulunuyorlar. Böylece işyeri komiteleri ve bunların aldığı daha üst biçimler sendikal yönetimlere karşı mücadele etmek isteyen işçilerin başvurdukları araçlar haline gelmeye başladı. İşyeri komiteleri-

nin gönderdiği temsilciler sendikaların yönetimine gelse de, işyeri komitelerinin işlevi ve varlığı sona ermiş olmaz. Sendika yönetimlerini ele geçiren ilerici işçiler, ele geçirilen mevziin gerçek anlamda işçilerin kurtuluş mücadelesinin birer mevzisi haline getirmek istiyorlarsa, işte bunun için işyerlerinde örgütlenmeleri gerekiyor. İşyeri örgütlenmesi de işyeri komitelerinden başka bir şey değildir. İşçiler, sınıfsal kurtuluş mücadelesinde, sendikaların bürolarını değil, esas olarak fabrikaları ve işyerlerini birer KALE haline getirerek ve bunu yapacak olan işyeri komitelerine dayanmalıdırlar. Eğer işçiler işyerlerindeki komiteler, sağlam sınıf organları biçiminde örgütlenmemişlerse, işyerlerinin, sınıfsal kurtuluşta birer kale haline gelmesi sözü boş bir sözden öteye gitmeyecektir. İşyerlerini, sınıfsal mücadelenin kalesi yapacak olan fabrikanın ve işyerlerinin duvarları değil, işçilerin güçlerini komitelerde birleştirmeleridir. Bugün sermaye sınıfının, devletin elindeki teknik olanaklarla aşamayacağı fabrika duvarı ve kıramayacağı işyeri kapısı yoktur. Sermaye sınıfının topunu tüfeği-

ni ve askeri tekniğini etkisiz hale getirecek ve sermaye sınıfını yenecek olan işçi sınıfının örgütlenmesidir, bilincidir ve örgütlü mücadelesidir.

İşçi hareketi içinde, işyeri komiteleri ile sendikaların ilişkisi konusunda yanlış anlayış ortaya çıktı. O da şudur: Eğer bir işkolunda ileri nitelikte bir yönetim sendikalara egemense, ya da, muhalefet birlikleri sendikal yönetimlere geldiği zaman, işyeri komiteleri bağımsız oluşumlar olmaktan çıkartılıp, bu sendikaların iç organlarına dönüştürülmelidir. Bu görüşü ileri sürenler, işyeri komitelerinin ortaya çıkış nedenlerini ve gereksinmeyi anlamamışlar. İşyeri komiteleri, sarı uzlaşmacı sendikal yönetimlere karşı doğmadı. Sendikalar varken, sendikalarla aynı ekonomik temelde ancak farklı bir gereksinmeden doğdular. Sendikaların yönetim ve politika değiştirmeleriyle de ortadan kalkmazlar. İnsanların bir çok buluşlarının ve sendikaların ortaya çıkmasına yol açan gereksinmedir. İşyeri komiteleri de işçilerin gereksinmelerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, işyeri işçi komiteleri anlık değil, sınıf mü-

cadelesi koşullarında sürekliliğe sahip olacaklardır. Belki de bu komitelerin ismi ve biçimi değişecektir. Örneğin "komisyon" "birlik" ismini alacaktır ancak kendisi dava edecektir.

İşyeri işçi komiteleri gelişip kendini işçi kitlelerine kabul ettirmeye başlayınca, yani işçilerce benimsenmeye başlayınca, bu sefer; sendikalar gelişmesini engelleyemedikleri bu komiteleri dağıtmaya ve bu amaçla işçilere baskı yapmaya başladılar. Bunun bir örneğini BELEDİYE-İŞ Sendikası'nın İstanbul şubelerinde gördük. Sendika yönetimleri toplu sözleşme sürecinde, işçilere bu komiteleri dağıtma şartını dayattılar. İşçilerin direngen bir tutum koymamaları sonucu ortaya çıkan işyeri komitelerinin bir kısmı dağıldı. Sendika yönetimlerinin işyeri komitelerine yönelik baskıları bundan sonra daha da artacaktır. İşçiler, sermaye sahiplerinden ve sendikalardan gelecek bu saldırılara karşı koymalı ve bunu yaparken örgütlenmelerini güçlendirmelidirler.

İŞYERİ KOMİTELERİ, İŞÇİ SOVYETİ MİDİR?

İşyeri işçi komitelerini doğu-

ran temel neden ekonomik mücadele ise, diğer bir neden de devrimci durumun doğmaya başlamasıdır. Sendika dernek vb. yasal örgütler varken bunların yanında komiteleşmenin ortaya çıkışı, sermaye sınıfı ile olan ilişkilerin keskinliğini ve işçilerin mücadele kararlılığını gösteriyor. Bugün yeni ortaya çıkan ve filiz halinde olan işyeri komiteleri, henüz bir işçi Sovyeti ya da başka bir isimle işçi şurası değildir. İşyeri komiteleri ve işyeri meclisleri (konseyi) sınıf mücadelesinin gelişimine bağlı olarak bir işçi sovyetine doğru da gelişim gösterebilir. Ancak; biz, bunun henüz epey uzağındayız. İşyeri komite ve meclisleri işçilerin birer mücadele organıdır. İşçilerin bu mücadele organının yarın (bugün değil) bir politik iktidarı ele geçirme ve doğrudan politik iktidarın temel dayanakları olacağını kimse ileri süremez. Sınıf mücadelesinin yarınki durumu, o zamanki somutluk içinde ele alınacaktır.

Biz, işyeri komitelerinin bugünden söz ediyoruz. Doğada olduğu gibi toplumlarda da hiç bir şey aynı yerde ve olduğu gibi kalamaz. Değişim ve gelişim olacaktır. İşyeri komiteleri de bugünkü haliyle kalmayacak ve değişime uğrayacaklardır. Biz bugünden ancak, bu değişimin yönünü ortaya koyabiliriz, yoksa işyeri komitelerinin yarın hangi biçim alacaklarını değil.

Her taraftan eylemleri yükselen işçilerin ekonomik mücadelesi ve politik mücadele çözülmezcesine birbirine bağlanmıştır. İşte yapılması gereken şey, işçi sınıfının iradesi dışında oluşan bu nesnel bağı bilinçli ve örgütlü bir biçimde politik iktidar mücadelesine bağlamaktır.

İşçiler, sınıfsal kurtuluş mücadelesinde, sendikaların bürolarını değil, esas olarak fabrikaları ve işyerlerini birer KALE haline getirerek ve bunu yapacak olan işyeri komitelerine dayanmalıdırlar. Eğer işçiler işyerlerindeki komiteler, sağlam sınıf organları biçiminde örgütlenmemişlerse, işyerlerinin, sınıfsal kurtuluştaki birer kale haline gelmesi sözü boş bir sözden öteye gitmeyecektir. İşyerlerini, sınıfsal mücadelenin kalesi yapacak olan fabrikanın ve işyerlerinin duvarları değil, işçilerin güçlerini komitelerde birleştirmeleridir.

İŞYERİ KOMİTELERİ HAREKETİNİN MERKEZİLEŞMESİ ŞARTTIR

Birbirlerinden ayrı olarak ortaya çıkan işyeri komiteleri, dağınık olarak ama yaygın bir biçimde mücadele içindeler. İşyeri komitelerinin birbirlerinden ayrı olarak ortaya çıkması, hareketin ilk ve birinci aşamasını oluşturur. İşyeri komiteleri hareketi şimdi yeni bir aşamaya yönelme ile karşı karşıya bulunuyor. Yeni aşama, işyerlerinde işyeri meclisleri biçiminde örgütlenmeyi yığınsallaştırmaya yönelirken aynı zamanda diğer işyerlerinde ortaya çıkan işyeri komiteleri, ya da muhalefet birlikleri ile bütünleşmeye yönelmek olacaktır. Burada işi kendi haline bırakmamalıyız. Bilinçli yönlendirme zorunludur. Bilinçli yönlendirmeyi yapacak olan devrimci öncü işçiler ve sosyalist harekettir. Yapılması gereken zaten var olan, yaygınlaşan bir hareketi, işyeri komiteleri hareketini, bütüneştirmektir. Bu konuda geçen yıl oluşturulan sendikal odak ya da sendikal platform yanlış olarak ortaya kondu ve sonuç olarak dağıldı. Aynı hataya düşülmemeli. İşyeri komitelerinin doğrudan kendilerinin merkezileşmesi yani odaklaşması yerine, bir kaç sendikacı kendilerini "odak" ilan ettiler. İşyeri komiteleri ve muhalefet birlikleri, oluşturulan sendikal odağın dışında kaldılar. Tabii ki, işyeri komiteleri ve

muhalefet birlikleri de kendilerine dayanmayan bu platformu kendi dışlarında gördüler. Sonuç, odak denen sendikal platform işçilerin dışında kaldı.

İşyeri komiteleri ve muhalefet birlikleri hareketi eylemlerde ve görüşmeler yoluyla bir araya gelmeli ve hareketin birliği, sınıfsal dayanışma eylemi organize edilmelidir. İşyeri komiteleri hareketinin dayanışması ve birliği için öncelikle iyi bir hazırlık yapılmalı ve birlik bu hazırlığın sonucu olarak gerçekleşmelidir. Buradaki birlikten kasdedilen şey, bir sendika olmak değildir. Yani, merkezi bir tüzüğü olan bir kurum değil, bir mücadele ve dayanışma hareketinin ortak yürütülmesidir. İşyeri komitelerinin ortak eylemini yönetecek olan örgütsel biçimler, mümkün ölçüde esnek ve hareketli olmalı. Hareketi öldürecek her türden kalıpcı biçimden kaçınılmalı. Sınıf dayanışma hareketi, komiteleri kendi içinde merkezileşmeli, tabii ki disiplinli bir biçimde militan sınıf mücadelesi vermeliler.

Her taraftan eylemleri yükselen işçilerin ekonomik mücadelesi ve politik mücadele çözülmezcesine birbirine bağlanmıştır. İşte yapılması gereken şey, işçi sınıfının iradesi dışında oluşan bu nesnel bağı bilinçli ve örgütlü bir biçimde politik iktidar mücadelesine bağlamaktır.

Doğan YALÇIN

BİR İŞÇİNİN SENDİKAL MÜCADELEYİ DEĞERLENDİRİŞİ:

SORUMLULUK OMUZLARIMIZDADIR

Tarih tekerrür etmez.

Yaşanan dönemler benzerlik taşısada tarihin yeniden aynı şekilde yaşanması bilimsel olarak mümkün değildir.

Bu bilimsel gerçekten yola çıkarak ülkemiz özgülünde de dünün (yani 12 Eylül öncesinin) benzerliklerini taşısada aynı olamayacağını söyleyebiliriz. Dün ülkemiz gerici burjuva cumhuriyetiyle yönetiliyordu. Bugün de ülkemiz yönetimine egemen olanlar üretim araçlarına sahip olan sermaye sınıfıdır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi benzerlik taşısada aynıdır değildir. Kapitalizm ve onun temsilcilerinin düne göre daha gelişkin daha tecrübeli ve kendilerine göre daha özgür daha rahat hareket ettiklerini söyleyebiliriz. Ancak sermaye sınıfının bu özgürlük ortamı ve rahat davranma onun sorunlarını çözdüğü anlamına gelmiyor. Tersine sorunları daha da büyüdü ve yine bu sefer daha da büyüyen çözümsüzlüğü girdabında boğulmamak için her yola başvuruyor.

Kapitalizmin gelişmesi zıddını da yani proletaryayı da beraberinde geliştiriyor. Bu diyalektik ve tarihsel gerçeklik bugün bize yolumuzu bulmakta yardımcı oluyor. Kapitalizmin gelişim sürecinde işçi sınıfına bilinç dışardan getirilir. Proletarya kendi el yordamıyla sadece ekonomik mücadelesini örgütleyebilir. Bizim ülkemizde de bu diyalektik yasa işledi ve işçi sınıfımıza bilinç dışardan taşındı. İşçi sınıfımıza bu bilinci Türkiye kapitalizminin emperyalizme bağımlı özgün ve zorunlu gelişimiyle küçük burjuva devrimcileri ve reformizm tarafından taşındı. Reformizm ve küçük burjuva devrimci hareketi işçi sınıfı hareketine kendi olumsuzluklarını da yansıttı. İşçi sınıfı hareketi bugünde bu olumsuzlukların etkisi altındadır.

Dün küçük burjuva devrimci hareketi sendikalarda ve kitle örgütlerinde çalışmayı küçümsüyor, ona gereken önemi vermiyor, reformizm ise onun zıddı olarak onu herşey yerine koyuyordu. Bu durum yaşanarakta

görüldü ve kavrandı. Küçük burjuva devrimci hareketi mücadelenin eksenine kendisini koyarak (Türkiye kapitalizminin zorunluluğu gereği) proletaryanın görevini üstlenerek onun adına kendisi büyük kavgalar verdi bugün de aynı kavgayı proletaryanın önünde sürdürüyor. Cezaevlerindeki devrimci tutsakların sınıfsal karakterine bakıldığında bu gerçek kolayca anlaşılabilir oysa bugün cezaevlerinde böyle bir kavganın ve onun sonucunda olması gerekenler işçiler olmalıydı. Bu bir istek değil sınıfsal kavganın doğal sonucu olarak görülmelidir. Reformizm ise faşizmin saldırılarına boyun eğerek onu görmezlikten gelmiş ekonomizmi, sendikalizmi fetişleştirmiştir. Böylece 12 Eylül faşizminin saldırılarından kendini koruyarak potansiyel varlığını sürdürmüştür. Bugünde burjuva düzeni ile uzlaşarak onu demokratikleştirme adına ulusal uzlaşma çağrıları yaparak devrimci proletaryaya devrim mücadelesinde vazgeçmesini öğütüyor. Dün faşizme geçit yok diyenler bugün faşist düzeni meşrulaştırarak siyasal çıkar elde etmek istiyorlar.

Çıkarılması gereken bir diğer ders de sorunun gerçek sahibi proletaryadır ve bu sorunu proletaryanın çözeceği gerçeğinden yola çıkarak proletaryanın adına kavgaya girmek yerine proletaryaya kendi kavgasına sahip çıkarak kendi kavgasının nasıl sürdüreceği gösterilerek kavratılması ve bütün mücadelenin onun kavgasına bağlanmasıdır. Devrimci proletarya kendi kavgasını öğrenmediği ve kendi kurtuluşu yönünde kavgaya girmedeği sürece sorunun köklü çözümlü mümkün olmayacak, olsa bile yeni sorunları beraberinde getirecektir.

Dün proletaryaya bilinç dışardan taşında ve bu bilincin taşıyıcıları kitlesel kayıplar verdi, büyük oranda proletaryanın saflarından yalıtılarak etkisizleştirildiler. (Burjuvazi tarafından cezaevlerine doldurularak, idam ve işkence tezgahlarında katledilerek) devrimci proletarya her za-

man özgürlük mücadelesindeki devrimcileri saygıyla anmalı onlara her şart ve koşulda sahip çıkmalıdır.

Bugün geldiğimiz nokta da dün dışardan verilen bilinç sonucu işçi sınıfı işçi sınıfı içinde sınıf bilinci ve sosyalizm mücadelesini kavramış militan, öncü, devrimci sosyalist bir işçi kuşağı vardır. Bu devrimci işçi kuşağı değişik siyasal yapılardan oluşuyor. Artık mücadelenin başına bu militan devrimci işçi kadroları geçmeli kendi sorunlarıyla birlikte tüm emekçi kitlelerin sorunlarını çözmek için güçlü kollarını aşarak tüm emekçi kitleleri kucaklamalıdır.

Dün olduğu gibi bugün de işçi sınıfının sendikal ve siyasal mücadelesinde reformizm 12 Eylül öncesi kadar etkili değilse de bugün hala işçi sınıfımızın ekonomizme, sendikalizme, reformizme çekerek tahribatını sürdürüyor. Devrimci işçiler siyasal ayırım gözekmeksizin kendi mücadele birliklerini oluşturarak bu zararlı anlayışı etkisiz hale getirmeli sınıf mücadelesinin motor gücünü oluşturmalıdır. Devrimci işçi hareketinin bugünkü gelişkinlik düzeyi bu mücadeleyi omuzlayıp götürecektir yetenek ve birikime sahiptir. Ve bu yöndeki gelişmeler umutlarımızı artırıcı niteliktedir.

Dün sendikalara egemen olan ekonomizm ve sendikalizm işçi sınıfına büyük zararlar vermiştir. Bugün devrimci işçi hareketi ekonomik mücadelenin politik mücadelelerle pekiştirilmediği sürece kalıcı olmayacağını yaşayarak da görmüş ve kavramıştır. Bundan sonra reformizmin ve küçük burjuva devrimci hareketin mücadelede etkin olmasına müsaade etmeyecektir. Tekelci burjuvazinin ekonomik ve siyasal krizi giderek büyüyor ve derinleşiyor sınıflar mücadelesi buna bağlı olarak keskinleşiyor. Önümüzdeki dönemde bu mücadelenin çok daha çatışmalı geçeceği bizim için sürpriz olmamalıdır. Zira tekelci burjuvazi yarattığı bütün sorunların yükünü işçi ve emekçi yığınların sırtına vuruyor. İşçi ve emek-

çi yığınları bu yükü taşıyamaz, bu duruma katlanamaz hale geliyor. İşçi hareketinin bugünkü durağanlığı bizleri yanıltmamalıdır. İşçi sınıfı için için yanan bir volkan gibi kaynıyor ve bu volkan çok sürmez bir patlamaya dönüşebilir. Bu patlamaya devrimci yapılanmalar bugünden hazırlıklı olmalıdır, aksi halde kendi halinde patlayan volkan denetimsiz kaldığı halde nereye akacağı belli olmaz.

Daha bugünden yüzbinlerce işçinin toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmış işçi hareketinde sorunun çözümü GENEL GREVLE mümkündür anlayışı giderek yaygınlaşmaktadır. Bugün sarı sendika ağaları bile siyasal mücadele verecek bugünkü iktidar düşürülmelidir diyorsa bunun bir nedeni olmalıdır. İşbirlikçi, devletçi sendikalar genel grevin içeriğini boşaltarak işçi kitlelerinin öfkelerini boşaltmak, düzene zarar vermeyecek yollar ve yöntemler arıyorlar. İşte bu noktada devrimci işçi hareketi ve onun önderleri genel grevin taleplerini iyi belirlemeli altını doldurmalıdır. Tekelci egemenlik ekonomik ve siyasal açıdan çöküşün içiçerisinde. İşçi ve emekçi yığınlarına baskı, zulümden başka bir şey yoktur. Bu çöküşlüğü ile dinci gerici alibi bildiğince körüklüyor, milliyetçilikle sentezleştirmeye çalışıyor. Musul, Kerkük planları yaparak müslüman ve diğer halkları birbirlerini boğazlamaya çağırıyor. Savaş çılgınlıkları atarak, kitleleri savaşa hazırlıyor. Tekelci burjuvazi ve onun siyasal temsilcileri yapması gerekeni yapıyorlar. Onların doğası bu, buna şaşırıyoruz. Ancak şaşırmanın gereken işçi ve emekçi yığınlarının temsilcileri! Onlar ne yapıyor? Üzümler ifade etmeliyiz ki, gazetelere bir-iki ilan vermekten başka bir şey yapılmıyor. Esas sorunumuz budur.

12 Eylül öncesinin ekonomizmi ve sendikalizmi bugünde sendikal mücadeleye büyük oranda egemen derken bunları söylemek istiyorum.

Ülkemizde on yıldır bir savaş yaşanıyor bu savaş ekonomik sosyal siyasal anlamda sürüyor. Sendikalar bu savaşta tarafsız mıdır ki, sesleri çıkmıyor ya da yeterli düzeyde değildir. On yıldır tutuklamalar, sorgulamalar, işkenceler, açlık grevleri,

ölüm oruçlarında şehit düşenler, Kürdistan'da kitle katliamları, idamlarla bu savaş sürerken bu savaşta kimlerin yanındasınız? Kimlere karşı sorumlusunuz? Bunca insanlık dışı uygulama varken sessiz kalmak onaylamak anlamına gelmiyor mu? Tarih affetmez, devrimci proletarya ise hiç affetmez, insanlık suçu işleyenleri ve bunu onaylayanları yüce adaleti ile mutlaka yargılayacaktır. Bugün geç olmadan uyarıyoruz. Sessiz kalarak insanlık suçuna ortak olmayınız. Esas göreviniz olan insanlığın yüce çıkarlarını en az tekelci kapitalistler kadar ilkel ve tutarlı olarak görevlerinizi yerine getirin. Bu sizlerin esas görevidir.

Burada yeri gelmişken bir uyarıda devrimci işçilere... Dün herşeyinizi paylaştığınız yoldaşlarınızı unuttunuz mu? Yoksa kendi küçük dünyanıza dalarak sadece kendi küçük çıkarlarınız uğruna koskoca geleceğinizden vazgeçerek yoldaşlarınızı yarı yolda mı bıraktınız? Dost acı söylemiş, acı söylemek gerek. Çünkü tüm emek cephesi acı çekiyor. Bizler devrimci işçileri ciddiye alıyoruz bu nedenle de eleştiriyoruz, eleştireceğiz. Neredesiniz? soracağız buna hakkımız var.

Tekelci burjuvazi kendi cennetine sahip çıkıyor onu bırakmak istemiyor. Bizlere sunulan cehennemde daha ne kadar yanacağız. Neden kimimizi içimizde taşıyoruz? Haklı biziz, güçlü biziz bunu anlamalıyız.

Egemen sınıfın temsilcileri ve onun Devleti Ortadoğu'da zarar eden kapitalistlerin zararlarını karşılarken Ortadoğu krizinden en çok zarar gören işçi ve emekçilere ne veriyor. Bu devletin kimin devleti olduğunu hala göremedik mi? Kaldı ki böylesi haksız bir savaşta parasını da verseler kanlarımızı uğruna pazarlık mı edeceğiz?

Devrimci işçi hareketi ve emekten, insanlıktan yana olanlar sorun bizim sorunumuzdur. Devrimci proletarya tek tek devrimci işçiler en küçük ekonomik talebimizden koskoca özgür geleceğimize giden yolun taşlarını bugünden döşemeliyiz.

100 binlerce işçinin toplu iş sözleşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanıyor. Sarı sendikacılar alinterimizi

egemeğimizi bizlere hiç danışmadan kapalı kapılar ardında bizlerden habersiz pazarlıyorlar. Bu gidise dur demeliyiz. Toplu iş sözleşmelerimize hazırlanırken sarı sendikacıardan farkımızı ortaya koymalıyız. Toplu-İş Sözleşme Komiteleri oluşturarak en geniş işçi katılımıyla sarı sendikacıardan farklı olarak canlı tartışmalar başlatmak, tabana katılımıyla toplu iş sözleşme taslakları hazırlamalıyız. ve yine kitlelerin katılımıyla taslağımızı işçilerin tartışmalarına açmalı onların onayından geçirmeliyiz.

Bizler bunları yaparken sendikal demokrasinin en temel ilkelerini hayata geçirerek taslak çalışmalarını bir eğitim ve mücadele aracı haline getirmeliyiz ve hazırladığımız taslağımızın hayata geçirilmesi için aktif mücadele vermeliyiz. Unutulmamalıdır ki amaca varmak için herşey bir araçtır, araçları en mükemmel bir şekilde kullanmalıyız.

Devrimci işçiler;

T. Sözleşme taslaklarımızı hazırlarken temel taleplerimizi, sendikal ve siyasal özgürlüklerimizi talep etmeliyiz. Devrimci-sosyalist, komünist işçilerin ufku çok geniştir. Onların sorumlulukları sadece kendi ailelerine karşı değildir. Onların tüm dünya işçi ve emekçi halklarına karşı sorumluluk bilinciyle hareket etmeli evrenselleşmeli, enternasyonalistleşmelidirler. Aksi halde bu ünvana layık değildir ve olamazlarda...

İşte bu nedenle sorumluluk omuzlarımızdadır. Omuz omuza verdiğimizde altından kalkamayacağımız zorluk yoktur.

Dün bunu başardık, bugün daha ileri talepler uğruna birleşik-örgütlü mücadelemizle devrimci kitle eylemlerine bugünden hazırlanmalıyız. Sorun bizim sorunumuzdur. Kendi sorunlarımızla birlikte tüm toplumun sorunlarını çözeceğimizi eylemlerimizle dost düşmana göstermeliyiz. Geleceği bugünden kurmak, sınıfsız, sömürsüz özgür dünya için emek evlatları kendi cepheni kurarak savaşa hazırlan. Bu savaş senin vazgeçilmez yegane haklı savaşındır. İşte bu savaşta kanımız isteniyorsa bedel ödemeye hazır ol! Unutma ki evlatlarını devrime feda etmeyenler devrimi yapamazlar.

Ya örs olacağız, ya çekiç!

Örs olmak istemiyorsan, örs çekiç olacaksın!

TEKEL İŞÇİLERİ EMPERYALİST SAVAŞA VE SAVAŞIN GETİRDİĞİ EKSTRA ZAMLARA KARŞI ÇIKARAK EK ZAM TALEBİNDE BULUNDU!

Geçtiğimiz günlerde yaklaşık 100'e yakın tekel işçisi kitlesel bir şekilde Tekgıda-İş, Marmara Trakya Bölgesi'ne giderek emperyalist savaşa ve onun getirdiği ekstra zamlara karşı çıkarak ek zam talebinde bulundu.

Son derece coşkulu ve dinamik geçen toplantıda işçiler, emperyalist savaşların haksız savaşlar olduğunu işçi ve emekçi yığınlara açıklık, işsizlik ve daha çok baskı getireceğini dile getirerek böylesi haksız savaşların kendi iradeleri dışında gelişmesi durumunda bu savaşı işçi sınıfının ve emekçi halkların sömürüye son verecek sınıfsal kurtuluş savaşına dönüştürmek için çalışacaklarını dile getirerek bizim savaşımız dünyanın neresinde olursa olsun ulusal ve sınıfsal kurtuluşa kavuşmak için tüm sömürücü sınıflara karşıdır. Ülkemizde de tekelci egemencilik sistemini esas düşman olarak gösterdiler.

Son derece düzenli ve disiplinli geçen toplantıda tekel işçilerini temsilen konuşan Ali Kaloş isimli işçi (Tekel işçilerinin hazırlayıp basına dağıttığı metnin özü) konuşması oldukça etkileyiciydi.

Zaman zaman işçilerin savaşa hayır, ek zam istiyoruz, işçiler el ele genel greve sloganlarıyla coşkulu konuşmaya kendi coşkularını katarak katıldılar.

Daha sonra bir düzen içerisinde söz alan işçiler savaşa ve onun getirdiği ekstra zamlara karşı çıkan konuşmalar yaptılar bu arada Cevizli Sitesi'nden işçilerden Yılmaz Ekşi sitedeki sorunlarını da dile getirerek kapılarının kaynakla kapandığını siteye özel güvenlik birimlerinin oluşturulduğunu işçilerin sabah işe gelirken kendi kapılarını kullanamadıklarından işe geç kaldıklarını çocuklu kadınların çocuklarını yuvadan alabilmek için ana giriş kapısından girip çıkmak zorunda bırakıldıklarını hem zaman hem de fiziki olarak birçok zorluklarla karşılaştıklarını söyledi-

ler. İşçilerin anlattıklarına göre işçiler sabah işe gelirken öğle paydoslarında bile birçok zorlukla karşılaşmış. Ayrıca işçiler altını çizerek belirttikleri çok önemli bir durumu saptamışlardı!

Konuşmacı işçi, Yılmaz Ekşi aynen şöyle diyordu: Uyarıyoruz! Bölge merkezimizi, genel merkezimizi ve tüm işçilerin bu konuda duyarlı olmasını istiyoruz. Sermaye sınıfı geçen toplu- iş sözleşmesinden dersler çıkararak yeni yeni önlemler alıyor. İşverenler eylem programı hazırlıyorlar ve diyorlar ki geçen dönem işçiler bizden daha örgütlü oldukları için istedikleri gibi hareket ederek amaçlarına ulaştılar. Bu dönem bunlara izin vermeyeceğiz diye (basına da yansıyan) işverenlerin eylem paketini açıklıyor. Ve sendika yöneticilerinden bizlerin de bugünden hazırlıklı olmamız gerekir. Sendikamız bütün bunlar olurken ne yapıyor diye sordular? Daha sonra söz alan Bölge Başkanı Hasan ÖZYURT, işçilere teşekkür ederek savaşın haksızlığını, işçilere ek yükler getirdiğini anlatarak ek zam talebinin haklı olduğunu dile getirdi.

Ancak Tekgıda-İş Sendikası'nın 9. Bölgesinden sadece Marmara Trakya Şubesi'nin ek zam talebine sıcak baktığını ayrıca genel merkezin hatta Genel Başkanları Orhan BALTA'nın (Türk-İş Genel Sekreteri) sıcak bakmadığını dile getirdi. Bunun üzerine işçiler, devlet Ortadoğu'da zarar eden Enka Holding'in vb. turizm şirketlerinin zararlarını karşılıyor üstelikte işçilerden kesilen paralardan oluşan (zorunlu tasarruf-konut fonu gibi) fonlardan oluşan kamu ortaklığı idaresinden karşılıyor kapitalistlerin temsilcileri görevlerini yapıyor temsil ettikleri holdinglerin çıkarlarını koruyorlar oysa bizlerin haklarını savunması gereken sendikamız kimin çıkarlarını koruyor diyerek sarı sendikacılığın ortadan kaldırılmadan yöneticilerini değiştirilmesinin

çok şey ifade etmediğini dile getirdiler. Savaşa karşı, idamlara, açlık grevlerine karşı sendikalarının görevini yerine getirmedeğini söyleyen işçiler deyim yerindeyse sendikalarını yargıladılar.

Bölge yöneticilerinden bu konuda ne düşündüklerini, varsa eylem programlarını sordular bölge yöneticileri 16 Kasım'da bölgede bütün şube başkanlarını toplayarak başkanların görüşlerine baş vuracağını ve bölgenin tutumunu daha sonra yapacakları toplantıyla açıklayacaklarını söyledi işçiler. Sonucu daha sonra öğrenmek üzere oradan ayrıldılar.

Topluca dışarı çıktıklarında, savaşa hayır, idamlara hayır, tüm anti-demokratik uygulamalara son şeklinde pankartlar açarak gerçek bir sınıf tavrı ortaya koydular.

Daha sonra grevdeki Coca-Cola işçileriyle dayanışmaya girmek amacıyla tuttıkları otobüsle Coca-Cola işçilerini ziyarete gittiler. Grev yerine geldiklerinde düzenli sıraya geçerek yürüyüşe geçen işçiler işçiler el ele genel greve sloganını atmaya başladılar. Grev yerinde büyük bir coşku yaşandı Coca-Cola işçileri Tekel'den gelen sınıf kardeşlerini bağrına bastı ve daha sonra fabrikanın etrafında hep birlikte yürüyüşe geçen işçiler, işçilerin birliği sermayeyi yenecek, grev kırıcılarından hesap soracağız, şeklinde sloganlar attılar. Fabrikanın ön kapısında Tekel işçilerini temsilen Yılmaz Ekşi Coca-Cola'da onurlu bir grev sürdüren sınıf kardeşleriyle dayanışmaya geldiklerini açıklayarak bir konuşma yapan Y. Ekşi bizim savaşımız sömürüye karşıdır, bütün dünya işçileri kardeşlerdir. Bunun için Ortadoğu'da emperyalistlerce gündeme getirilen savaşta Arap-Kürt-Türk halkları olarak birbirimizi boğazlamayacağız bizim düşmanımız halklar değil bizi sömürenlerdir. Bizim savaşımız sömürüye son verme savaşı olmalıdır. Şeklindeki konuşması işçileri coşturdu ve işçiler hep

birlikte tekrar emperyalist savaşa hayır yaşasın sınıf dayanışmamız şeklinde sloganlar attılar. Daha sonra Tekgıda-İş 1. Nolu Şb. Başkanı Hatice Görgü Tekel işçilerinin Coca-Cola'daki grevde sınıf kardeşlerinin yanında olduğunu bunun için burada bulduklarını anlatan bir konuşma yaptı. Grev yeri miting alanına dönmüştü. Çevreden merak edip katılanlarla gittikçe kalabalıklaşan kitle işvereni ürkütmüş olmalı ki işçilerin anlattıklarına göre emniyete haber vererek takviye ekip istemiş. Gelen ekip dağılmalarını aksi takdirde tutuklayacaklarını söyledi. Bunun üzerine işçiler sınıf kardeşleri ile dayanışma içinde olmalarının suç olamayacağını böyle bir suçu kabul etmeyeceklerini söylediler. İşçiler ziyaretini tamamlayıp giderlerken polis 1. Nolu Şb. yöneticilerini gözaltına aldı. Onun üzerine onları alamazsınız, onları alırsanız bizi de alın diye otobüsten aşağıya inmeye çalışan işçileri polis, şoföre kapıları kapat karakolun önüne çek diyerek otobüsle birlikte yaklaşık 60 işçiyi gözaltına aldı.

Aldığımız bilgilere göre işçiler değişik karakollara dağıtılarak güçleri

bölündü. Çünkü birarada bulunan bu işçilerin ne yapacağı belli olmazdı. Hem polis hem de işveren oldkça korktu daha sonra gece saat 01.00'de işçilerin büyük bir bölümü serbest bırakılmış yine aldığımız bilgilere göre sabıkası olmadığından avukatlarında devreye girmesiyle serbest bırakılacaklarını söylenmesine rağmen sadece Has Holding'in talimatlarına uyan Bahçelievler Emniyeti işçileri bir gün daha gözaltında tuttu. İşçilerden edindiğimiz bilgilere göre Coca-Cola Müdürü karakola gelerek polislere zarf içinde para vermiş. Daha sonra ise Has Holding'e danışan polis işçileri ertesi gün saat 16.00 civarında serbest bırakmış. Serbest bırakılan işçiler kendilerini bekleyen işçi arkadaşlarıyla birlikte tekrar grev yerine giderek hiçbir gücün sınıf kardeşleriyle dayanışma içinde olmalarını engelleyemeyeceğini dile getirmişler. Bütün bunlar olurken Tekgıda-İş yöneticileri sadece ellerini oğuşturarak devrimci işçilerin işlerinin bittiğini sevinerek dile getirmişler. Böylece sarı sendikacıların yüzleri bir kez daha ortaya çıkmıştı.

Tekel işçileri, çok önemli bir iş

yapmıştı milyonlarca işçinin savaş krizinden doğan kayıplarını dile getirmişlerdi. Emperyalist savaşlara karşı sınıf tavrını ortaya koyarak diğer sınıf kardeşlerine nasıl yapılması gerektiğini göstermişlerdi. Sınıf dayanışmasının, coşkun grev yerlerini nasıl miting alanına çevrilmesi gerektiğini göstermişlerdi. Bütün bunlar çok tehlikeliydi, ama kimin için elbetteki tekelci egemenlik sistemi için gerçekten de bu ziyaret dosta güven, düşmana korku salmıştı, bu durum cezalandırılmıyordu. Ve işçiler Bakırköy Savcılığı'nca 2822 sayılı grev ve gösteri yürüyüş yasalarına muhalefet etmekten 63 bin TL. cezaya çarptırılmışlardır. İşçiler 63 bin TL. öderlerse haklarında kamu davası açılmayacağını aksi takdirde 10 gün içinde ödenmezse katlamalı olarak cezalandırılacağını ve haklarında kamu davası açılacağını bildiren pazarlıkla karşılaşmışlardı.

Elbette her şeyin bir bedeli vardır. Bedel ödemedi elde edilenlerse kalıcı olmuyor gördüğümüz işçiler son derece moralli idi ve şöyle diyorlardı. Özgürlük için gerekirse bedel öderiz her şeye rağmen bu ziyaret görülmeye değerdi.

Bir grup-Tekel işçisi

ÖZGÜRLÜK

Baskı, terör, cezaevleri ve cezaevi avlusundaki idam sehpa; Türkiye tekelci kapitalizminin ayakta durabilmek için artık vazgeçemez hale geldiği temel unsurlar oldular. Türkiye tekelci burjuvazisi egemenliğini sürdürbilmek için başka yol bulamıyor. Cezaevleri, 12 Eylül faşizmiyle faşist yapısı iyice pekiştirilen devletin saçayaklarından birisi oldu. Bundan dolayı, cezaevleri politikası tekelci egemenliğin politikalarının temel göstergesi durumundadır.

Bu olgu gerçekte yeni birşey değildir. Hazırlıklarına çok önceden başlandığı faşist Evren'in anılarıyla belgelenen 12 Eylül faşizmi, ilk işaretlerini yine cezaevlerine yönelik olarak vermişti. 12 Eylül 1980'den bir ay önce İstanbul cezaevlerinde başlayan şindirme operasyonları aslında 12 Eylül'ün ayak sesleriydi. Yine faşist Evren'in anıları ve Demirel'in yanıtlarından anlaşılıyor ki, tekelci egemenliğin sürdürülmesinde en çok aciz kalınan yerlerden birisi cezaevleri olmuştur. Bu, cezaevlerinin 12 Eylül faşizminin gerekçeleri arasında sık sık yer almasının nedeni olmuştur. Faşist darbenin tezgahlayıcısı beş faşist general halk düşmanı eylemlerini haklı gösterebilmek için anarşiterör edebiyatının yanında sürekli biçimde cezaevlerinin "yolgeçen hanı"na dönmelerinden yakınmışlardır. Bundan olacak, daha darbeyi tezgahlamadan bir ay önce İstanbul ve Ankara sıkıyönetim komutanları eliyle cezaevlerinde işkence operasyonlarını başlattılar.

Faşist generallerin cezaevleri politikası, iktidara el koymalarıyla iyice açığa çıktı. Tutsak aldıkları onbinlerce kişiyi kişilliksizleştirme, boyun eğdirme, siyasi kimlğinden vazgeçirme operasyonlarını başlattılar. Tüm cezaevleri birer işkencehaneye çevrildi. Tekelci burjuvazi ve onun faşist devletli artık cezaevlerine dayanmadan ayakta duramaz hale gelmişti ve bu nedenle, bu saçayağını sağlama almak zorundaydı.

Ne var ki, faşizmin bu hesapları kısa bir süre sonra tutmamaya başladı. Faşizmin baskı, şindirme, boyun eğdirme ve kişilliksizleştirme politikaları yavaş yavaş karşıtını, devrimci direniş politikalarını yaratmaya başladı. Önce, İstanbul cezaevlerinde başlayan ve giderek güçlenen direniş, boyun eğmeme, sınıfın onurunu burjuvazi karşısında koruma mücadelesi giderek tüm cezaevlerine yayıldı. Önce-leri pasif karşı koyma biçiminde ortaya çı-

kan devrimci direniş kısa sürede aktif karşı koymaya dönüştü. Bununla birlikte ilk açlık grevi eylemleri de belirleye başladı.

Açlık grevleri, en yaygın ve en uzun süre kullanılan eylem biçimi oldu ve bugünde olmaya devam ediyor. Devrimci inanç, sınıfa, emekçi halka ve sosyalizme olan inanç, demir gibi bir iradeyi ortaya çıkardı. Tıp bilimi otoritelerini şaşkına çeviren açlık grevleri ölümlere kadar tırmandırıldı. Para, rüşvet ve efendilerine hizmetten başka birşeye akıl erdiremeyen faşist generaller de şaşırıp kaldılar. Bir tutuklu hiç yemek yemeden nasıl günlerce dayanabilirdi? Bunda bir hikmet olmalıydı. Tüm ihtimalleri düşünabiliyorlardı da devrimci irade ve inancın karşısında en güçlü silahların bile çaresiz kalabileceğini düşünemiyorlardı.

Neyse ki, kısa sürede şaşkınlıklarını üzerlerinden attılar. En güçlü silahın boyun eğdiremediği devrimci iradenin karşısına ne pahasına olursa olsun efendilerine uşaklık etmede kusur etmeme politikasıyla karşı çıktılar. **Efendilerine uşaklık, edenler tekelci egemenliğin devamı faşizmin en önemli kurumlarında "huzur ve istikrarın" korunması için haftalarca açlık grevi yapanlara kalaslarla saldıracak denli alcaleceklerini gösterdiler.**

FAŞİST DEVLETİN BİR SAÇ AYAĞI: CEZAEVLERİ

Geçtiğimiz haftalarda ortaya çıkan ve bütün emperyalist-kapitalist devletleri saran "gizli NATO örgütü" tartışmaları Türkiye'de bir gerçeği tekrar kanıtlamış oldu. T.C. Devleti, doğrudan baskı kurumlarını sürekli devrede tutmadan tekelci burjuvazinin sınıf egemenliğini güvence altına alamıyor. Bu nedenle cezaevleri 12 Eylül faşizminin ve onun devamı olan ANAP iktidarının en çok önem verdiği kurumlar oldu. Her iki iktidarında cezaevleri politikası özel bir öneme sahiptir.

Önce 12 Eylül'ün faşist generalleri, arkasından onun uzantısı olan ANAP iktidarı cezaevlerine sadece devrimcilerin tutsak olarak tutuldukları yerler gözüyle bakmadılar. Cezaevleri, onlar için, aynı zamanda kişilliksizleştirme onursuzlaştırma, sınıfa ve inanca ihanetin teşvik politikalarının denendiği, faşist ideolojilerin devrimci ideolojilere üstünlüğünün kanıtlanmaya çalışıldığı yerler oldu.

10 yıla yakın süre boyunca, 12 Eylül faşizminin yerleştiği kadrolar eliyle sür-

Önceki gün hastaneye kaldırılan iki hükümlü

Açlık grevleri

Açlık grevleri tehlikeli
Açlık grevleri tehlikeli
Açlık grevi 24. gününde
Açlık grevleri sürüyor
Ölüm orucuna dönmüşen

Açlık grevleri sürüyor
Diyarbakır Cumburluğu Cezaevi'nde açlık grevi sürüyor. 24 tutuklu ve hükümlü olan bu grup durumlarının kötüleştiği bildirildi. Çeşitli gün sağlık durumlarının kötüleştiği belirtilen bu grup, açlık grevini sürdürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor.

Açlık grevleri
Diyarbakır Cumburluğu Cezaevi'nde açlık grevi sürüyor. 24 tutuklu ve hükümlü olan bu grup durumlarının kötüleştiği bildirildi. Çeşitli gün sağlık durumlarının kötüleştiği belirtilen bu grup, açlık grevini sürdürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor.

Açlık grevleri

Diyarbakır Cumburluğu Cezaevi'nde açlık grevi sürüyor. 24 tutuklu ve hükümlü olan bu grup durumlarının kötüleştiği bildirildi. Çeşitli gün sağlık durumlarının kötüleştiği belirtilen bu grup, açlık grevini sürdürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor. Bu arada Diyarbakır 2. Tıp Cezaevi'nde de açlık grevi sürüyor.

dürülen bu politikanın temel amacı; ideolojik üstünlüğü, moral üstünlüğü elde etmek, devrimci safları ideolojik ve moral bakımından bozguna uğratmaktır. Ne var ki, en güçlü koşullarda bile bu üstünlüğü sağlayamadılar. Her saldırıları devrimci tutsakların sert direnişleriyle karşılaşır geri püskürtüldü.

Ama, tekelci burjuvazinin cezaevlerine olan ihtiyacı, esas olarak sınıf mücadelesinin şiddetinden ve sonuçlarından ileri gelliyor. Sınıf çelişkilerinin şiddetli ve Kürt ulusunun mücadelesi tekelci iktidarlara baskı ve şiddet politikalarını sürekli gündemde tutmaya, bu politikalar olmadan yönetemez duruma sokmaya devam ediyor. Bu durumu düzeltmek üzere gelen faşist generaller sorunu içinden çıkılmaz hale getirmekten başka birşey yapamadılar. Böylece baskı ve şiddet politikalarının en dolaylımsız ifadeleri olan cezaevleri sürekli gündemde kaldı. Eldekiler yetmeyince yenilerinin inşasına başlandı. 12 Eylül'den bu yana onlarca cezaevi inşaatı en hızlı gelişme gösteren sektör (!) oldu.

Böylece cezaevleri, egemenliğini sürdürmek için devletin sürekli ön planda tutmak zorunda kaldığı kurumlara dönüştü.

YENİ BİR EYLEM DALGASI

Geçtiğimiz ay 12 Eylül faşizmine direnişin temel odaklarından birine dönüşen cezaevleri devrimci tutsakların boyun eğmeyen tutumlarına yeni bir direniş dalgasına sahne oldu. Tutsakları tek kişilik hü-

EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI EĞİT-SEN SINIFSAK MUHLEFETİN BİR PARÇASIDIR

Ülkemizde yoğunlaşan faşist baskı karşısında, yükselen toplumsal ve sınıfsal muhalefetin, patlama noktasına yaklaştığı nesnel koşullar içinde EĞİT-SEN bir tarih yazıyor.

13 Kasım 1990 günü resmi bildirimle tüzel kişiliğe kavuşan ve hemen genel merkezinde etkinliğe başlayan EĞİT-SEN, sınırlı ekonomik durumuna rağmen ilk etapta bastırabildiği 10.000 kişilik üyelik formlarını 3-4 günde tüketti... Tüzel kişiliği ve telefon numarasının gazetede yayınlanmasından sonra, EĞİT-SEN telefonu susmak bilmiyor.

Batman'dan-Kırklareli'ne, Kars'-tan-Antalya'ya kadar, yurdun her yerinden, üyelik başvurusu formu talepleri ile tüzük ve program talepleri karşılanamıyor. İkinci 10.000 kişilik form daha matbaadan çıkmadan, talep listesi dolmuş durumda.

Yurdun her köşesinden toplantı çağrıları yağıyor. Dokuz kişiden oluşan Genel Merkez Yönetim Kurulu, toplantıları tekvime bağlamada zorlanıyor. Bir taraftan bu yoğun talep karşısında mutluluktan gözleri yaşarırken diğer taraftan toplantıya zamanında yanıt verememenin telaşı içinde koşuşturuyor.

Okuyucu doğal olarak soracak... EĞİT-SEN'deki bu patlamanın nedeni nedir? Acaba EĞİT-SEN bu işkolunda tek sendika mı? Yoksa EĞİT-SEN bulunmadık hint kumaşımı mı?

Hayır! ikisi de değil.

Eğitim sektöründeki sendika denemelerinden sadece biri. Hatta gelecekte, işverenin, belkide gericilerin örgütleyerek EĞİT-SEN'e rakip sendikaların doğabileceğini de hesap edersek, bu

sektördeki bir çok sendikadan biridir diyebiliriz. Ancak; EĞİT-SEN örgütlü demokratik öğretmen mücadelesinin temelleri üzerinde, geçmişinin deneyiminden, mevcudun olumluluğundan ve geleceğin ıkeliliğinden yararlanabilme becerisini gösterdiği için, bu momenti yakaladı. Yani kısacağı EĞİT-SEN'i, EĞİT-SEN yapan sendika oluşu değil ilkelelidir tavrıdır, mücadelesidir.

Belki Türkiye demokratik öğretmen hareketinin sendikal deneyimi yok ama, bu ülkenin en aydın kesini olarak, işçi sınıfının mücadelesi ve dünya sınıf mücadeleleri tarihiyle yakın bağları var. Dün bağından, toplumsal mücadeleye öncüler yetiştiren, Demokratik Öğretmen Hareketi, bugün, kendi sendikal örgütyle sınıf mücadelesinde, işçi sınıfının yanında yer almak istemindedir.

Bu istemlerini; ekonomizmin batağına batmadan, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkeleri doğrultusunda, tabanın söz ve karar yetkisine saygı duyarak Demokratik-Merkeziyetçilik ilkesini benimseyerek grev hakkından taviz vermeden, sınıfsal dayanışmayı hedeflediğini tüzüğüne ve programına yerleştirerek EĞİT-SEN'i yarattılar.

Eğer bugünlerde, 12 Eylül'ün devamı sivil faşist iktidara rağmen, taban EĞİT-SEN'e akın ediyor ise bunun tek nedeni; EĞİT-SEN'in ilkeleri ve uzlaşmaz radikal tavrıdır.

Sıcak temmuz eylemlilikleri, basın açıklamaları, protestoları ve yürüyüşleri ile eylemci yapısını kitlelerine kanıtlamıştır.

İşte tam da bu aşamada, kitleliliğiyle meşruluğunu kanıtla-

mışken, tüzel kişiliğe kavuşmuş olma ve bu tüzel kişiliği kaybetmeme adına bile olsa, kitleli eylemliliklerden geri durma sendikal bürokrasiye doğru kayma belirtileri hissedilmeye başlandı.

İlk örnek kurultayda yaşandı. Kurultaya sunulan tüzek taslağında, (daha önceki taslakta olmasına rağmen, yenisinde yer verilmemiş olan) "Sınıf ve Kitle Sendikacılığı ilkelerini benimser" ibaresinin eksikliği hemen tabanın dikkatini çekmiş, uzun tartışmalar ve hatta kitleye karşı yapılan doğru olduğu savunulduğu halde, kitle cevabını net olarak vermiş, bu ilkeyi tüzüğe yeniden koydurmuştu.

İkinci örnek; kurultayda tabanın büyük beğenisi ve alkışlarıyla kabul edilen program, bugün kurultay iradesi çiğnenerek geri çekilmiş ve tartışma konusu yapılmıştır. (Gerekçe: Programın emekçi öğretmenlerce hazırlanmış olması). Oysa doğru olan, program kimlerce hazırlanmış olursa olsun, kurultay idaresinin oluru alınınca o program herkesindir.

Üçüncü örnek; ocak zamlarını protesto için belirlenen eylem biçimleri... Dün, daha sendika bile değilken kitlelerle sokaklara çıkma cesareti gösteren, miting girişimlerinde bulunan EĞİT-SEN anlayışı, acaba neden aynı direnkenliği bugün göstermekten kaçınıyor. Eylem biçimlerine tabanın tepkisi bugünden başlamıştır... İnanıyoruz ki taban kendi eylemlerini kendisi üretecek güçtedir.

Örnek dört; Bu örnek daha da ilginç, çünkü yönetim tabanın gerisine düşer gibi olmuştur. Görkemli bir biçimde başlayan yığıt

Zonguldak maden işçilerinin grevine, tüzüğü müzün gereği olarak, Genel Merkez destek vermekte yönlendirici olması gerekirken, EĞİT-SEN tabanı merkezden önce davranıp, merkezi yönlendirmiştir. Zonguldak ve ilçelerindeki EĞİT-SEN'liler işçi sendikalarından bile önce davranarak, "EĞİT-SEN GREVLE DAYANIŞMA KOMİTELERİ" oluşturmuş ve aldıkları kararla da, tüzükteki "Sınıf Dayanışması" ilkesini Genel Merkeze hatırlatırcasına, bu komitelerin merkez tarafından tüm yurda yaygınlaştırılmasını istemişlerdir.

Şurası yadsınamaz bir gerçek; bir sendikayı, sendika yapan, onun yönetimi-tüzüğü-programı değildir. Sendikayı sınıf sendikası yapan onun tabanıdır.

EĞİT-SEN'de ifadesini bulan ve Demokratik Öğretmen Mücadelesinin birikimiyle sendikal yaşama yansıyan, ve yakın bir gelecekte de, yapısıyla, direnciyle, mücadelesiyle, işçi sınıfının sendikal yapısını bile etkileyecek olan iradi güç EĞİT-SEN'i yaşatacaktır. Ve **Emekçi Öğretmenler**'de her zaman bu iradi gücün içinde olacaktır.

Bizler **Emekçi Öğretmenler** olarak, "dost acı söyler" sözünden hareketle her zaman gördüğümüz eksikliklere yapıcı eleştirelimizle EĞİT-SEN'in ilkelerinden ve mücadelesinden taviz vermeden, kimliğini bulduğu doğrultuda gelişmesine katkıda bulunmaya devam edeceğiz.

Tüm Eğitim Emekçileri'ni Sendikalarına sahip çıkmaya EĞİT-SEN çatısı altında birleşmeye ve EĞİT-SEN tüzüğü gereği "Sınıf dayanışması" anlayışıyla Zonguldak grevci işçileriyle dayanışmaya çağırıyoruz.

YAŞASIN SENDİKAMIZ
EĞİT-SEN

EMEKÇİ ÖĞRETMENLER

EĞİT-SEN BATI KARADENİZ TOPLANTILARI YAPILDI

Eğitim emekçileri kendi yarattıkları sendikalarına ve ilkelerine sonuna kadar sahip çıkacaklarını anlattılar.

Batı Karadeniz eğitim emekçilerinin örgütlenmeye yoğun ağırlık verdikleri bir bölgedir. Zonguldak ve ilçelerinde 5 şube, Düzce'de de 1 şube ile 6 Eğitim-Der şubesi var. Eğitim-Der ile başlayan, Eğitim-Sen'e şiarıyla devam eden sendikalaşma sürecine aktif katılımlarını sağlamışlardır. Zonguldak, Ereğli, Bartın, Devrek, Düzce, Alaplı, Kilimli ve Karabük'te sendikal haklar komisyonlarını oluşturmaya çalışmışlar ve bir çoğunda da oluşturmuşlardır. İl ve ilçelerde oluşturulan komisyonlar kısa süre sonra bölge çalışması düzeyine yükseltilmiştir. Batı Karadeniz eğitim emekçileri geçmişten gelen örgütlenme sürecine ve geleneğine de sahip çıkmak, inkarcı ve parsacı Eğitim-İş ile, tabandan örgütlenen Eğitim-Sen arasında büyük ağırlıkla Eğitim-Sen'i desteklemişler ve desteklemeye devam etmektedirler.

Biz emekçi öğretmenler olarak bu sürece aktif katkıda bulduk. Eğitim-Sen'in tüm bölgeye yayılması ve komisyonlar oluşturulması için yoğun çaba harcadık. Eğitim-Sen'in temel ilkeleri olan:

- Sınıf ve kitle sendikacılığı ilkesini.
- Tabandan gelen örgütlenme yapısını.
- Grevli-toplu sözleşmeli sendika ilkesini.
- Ana dilde eğitim hakkı ilkesini.
- Söz ve karar hakkı tabanın-

dır ilkesini.

- Demokratik merkezîyetçilik ilkesini.

- Hak verilmez, alınır ilkesini.

Bu ilkelerin yanında; Eğitim-İş'in sınıf uzlaşmacı, bölücü, parsacı bir anlayışa sahip olduğunu, eğitim emekçilerinin tek sendika isteminde haklı olduğunu, ancak, bu tek sendika isteminin, tepeden inmece Eğitim-İş ile, emek harcanarak ilkeli bir şekilde kurulan Eğitim-Sen'in ortak bir noktada birleşmesi gibi bir konuma indirilemeyeceğini... Eğitim-Sen'in ilkelerinden taviz verilmemesi gerektiğini.... Eğitim-İş'e üye olan eğitimcilerin Eğitim-Sen ilkelerini kabullenerek Eğitim-Sen'e üye yapılması gerektiğini, birliğin tabandan ve Eğitim-Sen ilkeleri etrafında oluşacağını, her aşamada ve her zaman kararlılıkla savunduk. Eğitim emekçilerinin tabanına da aktardık. Bu ilkelere tabanın gösterdiği duyarlılık ve sahiplenmede bunları savunmada ne kadar doğru ve haklı olduğumuzun göstergesidir.

Eğitim-Sen'in 13 Kasım 1990 tarihinde kuruluşundan sonra ilk toplantıları da, Batı Karadeniz öğretmenlerinin daveti ile 17-18 Kasım'da bu bölgede yapıldı. Batı Karadeniz, Marmara Bölgesi'nden sonra, bölge çalışmalarını başlatan, merkeze bölge toplantıları raporlarını düzenli ileten

2. bölge olma özelliğindedir. Sahiptir. Eğitim-Sen; Genel Sekreteri Turan Günata, Örgütlenme Sekreteri Mahmut Öktem ve Hukuk İşleri Sekreteri Muhsin Bostancı ile katıldıkları, Devrek ve Kdz. Ereğli Eğitim-Der şubelerinde yapılan toplantılara Eğitim Emekçileri Sendikasının henüz kurulmuş olmasının verdiği coşkuyla katıldılar. Sevinçleri her hallerinden belli oluyordu. Genel yönetim kurulu üyelerinden üye kayıtlarının bir an önce başlatılmasını, formların ivedilikle ulaştırılmasını istediler. Eğitimciler kurultayda oylanarak kabul edilen "Eğitim-Sen Sınıf ve Kitle Sendikacılığı ilkesini benimser" ilkesinin Tüzükte net olarak bulunmayışını eleştirdiler. Sendika başvurusunda, Genel Merkez yönetim kurulunun, kitleden yarım saat önce gitmesini hata olarak gördüklerini, Genel Merkez temsilcilerine ilettiler. İstanbul Valiliği'nin baskılarına karşı ülke genelinde protesto kampanyası örgütlenmesini önerdiler. Tabandaki eğitim emekçileri bu tavırla-

ıyla, sendikada tabanın söz ve karar hakkına sahip olduğunu, bu hakka sonuna kadar sahip çıkacaklarını, genel merkezin başarılarını ve çalışmalarını coşkuyla desteklediklerini, ama hataları da yapıcı eleştirilerle, irdelerek tekrar edilmemesi için ellerinden geleni yapacaklarını gösterdiler.

Toplantılarda ayrıca, eğitimciler üzerindeki baskılar, bunların hukuksal yolları ve kamuoyu oluşturmaya yönelik çalışmalar tartışıldı. Eğitimcilerin özlük ve mesleki sorunları tartışıldı. Eğitim sisteminin gerici yönünden arındırılması hakkında görüşler belirtildi. Ana dilde eğitim hakkının tavizsiz savunulması gerektiği belirtildi. Siyasi iktidarın memur sendikacılığı konusunda bir takım ayak oyunlarına başvurabileceği (Grevsiz bir sendikalar yasası girişimi v.b.) bu konuda eğitimcilerin duyarlı ve diretken olması gerektiği belirtildi.

Biz emekçi öğretmenler olarak, bölgemizdeki çalışmalara ay-

nı kararlılıkla, Eğitim-sen ilkelerine bağlı olarak devam edeceğiz. Eğitim-Sen'in şimdiye kadar yaratmış olan ilkelerinden taviz veremeyeceğiz. Tabanın kararlara aktif şekilde katılması için tüm gücümüzle mücadele edeceğiz. Eğitim-Sen'in eğitimcilerin tabanı olduğu kadar tüm halk ile kaynaşması yönünde çaba sarfedeceğiz. Ülkemizde yaygın bulunan sarı sendikacılık anlayışının yıkılarak, tüm sendikalarda sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışının egemen olması için, Eğitim-Sen'in tüm işçi-memur sendikalarına yol göstericilik yapması gerektiğini savunacağız ve yaşama geçmesi için mücadele edeceğiz.

YAŞASIN SINIF VE KİTLE SENDİKACILIĞI

YAŞASIN SENDİKAMIZ EĞİT-SEN

Batı Karadeniz'den

EMEKÇİ ÖĞRETMENLER

MA-DER DİRENİYOR

12 Eylül faşizmi her şeyi damgasını vurdu ve vurmaya devam ediyor. Daha önce askeri olan yüzünü görüyorduk, bugün ise faşizmin sivil yüzüyle karşı karşıyayız. Yani 12 Eylül faşist diktatörlüğünün, değişen sadece elbisesi oldu.

Bundan nasibini alan ve almakta olan işçiler, memurlar, öğrenciler ve tüm çalışanlar, yani ezilen ve sömürülen halk katmanını, faşizmin bedelini çok ağır şekilde ödedi ve ödüyor. Yüzlerce insan işkencelerde ve idam edilerek can verdi. Bugün ise cezaevlerinde olan yiğit önder insanlar, ölümle tehdit ediliyor. Yani idamlarınızı onaylarız ha diyerek... dışardaki mücadeleciler insanlarımızın mücadele ruhlarını öldürmeye onları sindirmeye çalışıyorlar.

Egemenler bunun yanında, sermayelerini daha fazla büyümenin ve sermayelerine daha fazla sermaye katmak için bir ke-ne gibi biz insanlara yapışmış bırakmak istemiyorlar, kanlarımızı emerek bizleri güçsüz duruma düşürüp posalarımızı atmaya ça-

lışmaları da durmuyor. Bu bitmez tükenmez hırsları çalışanlar üzerinde bir yumru gibi büyüdü. Artık çalışanlar bu yumrudan kurtulmanın çarelerini aramaya başladılar.

Ve biz maliye çalışanları örgütlülüğümüzü MA-DER çatısı altında birleştirdik ve buna devam ediyoruz. Egemenler bu birlikteliğe nasıl tahammül edebilir. Çünkü karşılarında örgütlü bir güçle baş edemeyeceklerini çok iyi biliyorlar. Çünkü dünya tarihinde bunun örneklerini okudu ve gördüler. Paçaları tutuşmaya başladı. Onlar biz çalışanların her zaman sessiz sakin köle gibi çalışmamıza alışmışlardı.

MA-DER'in kurulmasıyla birlikte gerek kurucular, gerekse üyeler sürekli baskı ve tehdit altında tutulmaya başlandı. Burjuvazinin, yasal çerçevelerde kurulan bir derneğe bile tahammülü kalmadı. Derneği kitleye yasa dışı olarak lanse etmeye başladılar.

Tüm kurucu üyeler sürgüne gönderilerek, zor durumlarda bırakıldılar. Bunun için meşru olan

haklarını dile getirmek isteyen memurlar, bir basın açıklaması yaptı. Buna tahammül edemeyen burjuvazinin güvenlik güçleri bizlerin üzerine saldırdılar. Ve 17 arkadaşı çeşitli bahanelerle gözaltına aldılar.

Bu baskı artık dairelere otomatik olarak yansıdı. Gerek daire işpiyonları gerekse güvenlik birimini oluşturan bekçiler tarafından MA-DER üyeleri şikayet edilip gammazlanıyor. Üyeler dairelerde keyfi olarak gözaltına alınıyor ve sorgulanıp dövülüyorlardı.

Yine bazı arkadaşlar çalıştıkları dairelere alınmamışlar, öğle yemekleri güvenlik birimleri denetiminde yenmeğe zorlanmaktadır.

Artık, burjuvazi suyunun ısındığının farkındadır ve elinde olan tüm kozlarını gözünü kırpmadan kullanmaktadır.

Burjuvaziye; bizlerin insanca yaşamayı, istemesi demokratik ve ekonomik taleplerimizi öne çıkarmamız zor geliyor. Her başlangıcın bir de sonucu olur. Bu sonuç, direnen örgütlenen ve haklı olan biz çalışanların nihai hedefleriyle sonuçlanacaktır.

Bizler örgütlülüğümüzü somut olan gücümüzü, grevli toplu sözleşmeli sendika etrafında göstereceğiz.

Baskılar mücadelemizin önüne set çekemez.

Yaşasın MA-DER örgütlülüğümüz.

**YAŞASIN GREVLİ-TOPLU
SÖZLEŞMELİ SENDİKA
MÜCADELEMİZ**

**EMEKÇİ MALİYE
ÇALIŞANLARI**

DÖB'ÜN MÜCADELE ANLAYIŞI

Devrimci Öğrenciler Birliği genel olarak gençliğin, özel olarak öğrenci gençliğin sorunlarının temel kaynağının kapitalizm olduğuna inanmaktadır. Tekelci kapitalist sistem karakteri, yapısı ve çelişkileri, bireyin özgür gelişmesinin, yarın endişesi olmadan, yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirebilmesinin önündeki en büyük engeldir. Fırsat eşitliğini yok edecek özgür gelişmenin maddi ortamını ortadan kaldırarak, her şeyi burjuvazinin çıkarına tabi kılarak, sürekli biçimde sorun üretmektedir. Bu nedenle Devrimci Öğrenci Birliği reformist ve oportünist akımların aksine mücadelesini öğrenci gençliğin tek tek sorunlarının çözümüyle sınırlamaz. Mücadelesini bu sorunların kaynağı durumundaki ekonomik-toplumsal sistemin kendisine yöneltir. Devrimci Öğrenci Birliği bu anlayışından dolayıdır ki, öğrenci gençlik mücadelesini tek tek sorunlarının çözümü biçiminde sınırlayan ve akademik-demokratik çevrede tutmaya çalışan reformist akımlara ideolojik mücadeleyi aralıksız sürdürür, onları teşhir ve tecrit etmeye çalışır. Her

şey, her sorun tek başına ve sistemden yaratılmış biçimde ele alındığında, bu sistemin kendisine karşı verilen mücadeleyle birleştirilmediğinde bizi en fazla sistemin sorunlarıyla mücadele noktasına götürür. Böyle bir noktada, mücadeleyi kısır bir döngüye sokar ve sürekli sorun yaratan sistemin kendisinin korunmasına yol açar. Bu gerçeklerden hareketle Devrimci Öğrenci Birliği öğrenci gençliğin sadece kendi sorunlarının çözümüyle değil, sistemin kendisini sorgulamakla da yükümlü olduğunun propagandasını yapar. Faaliyetlerinin dikkatini bu noktada yoğunlaştırır.

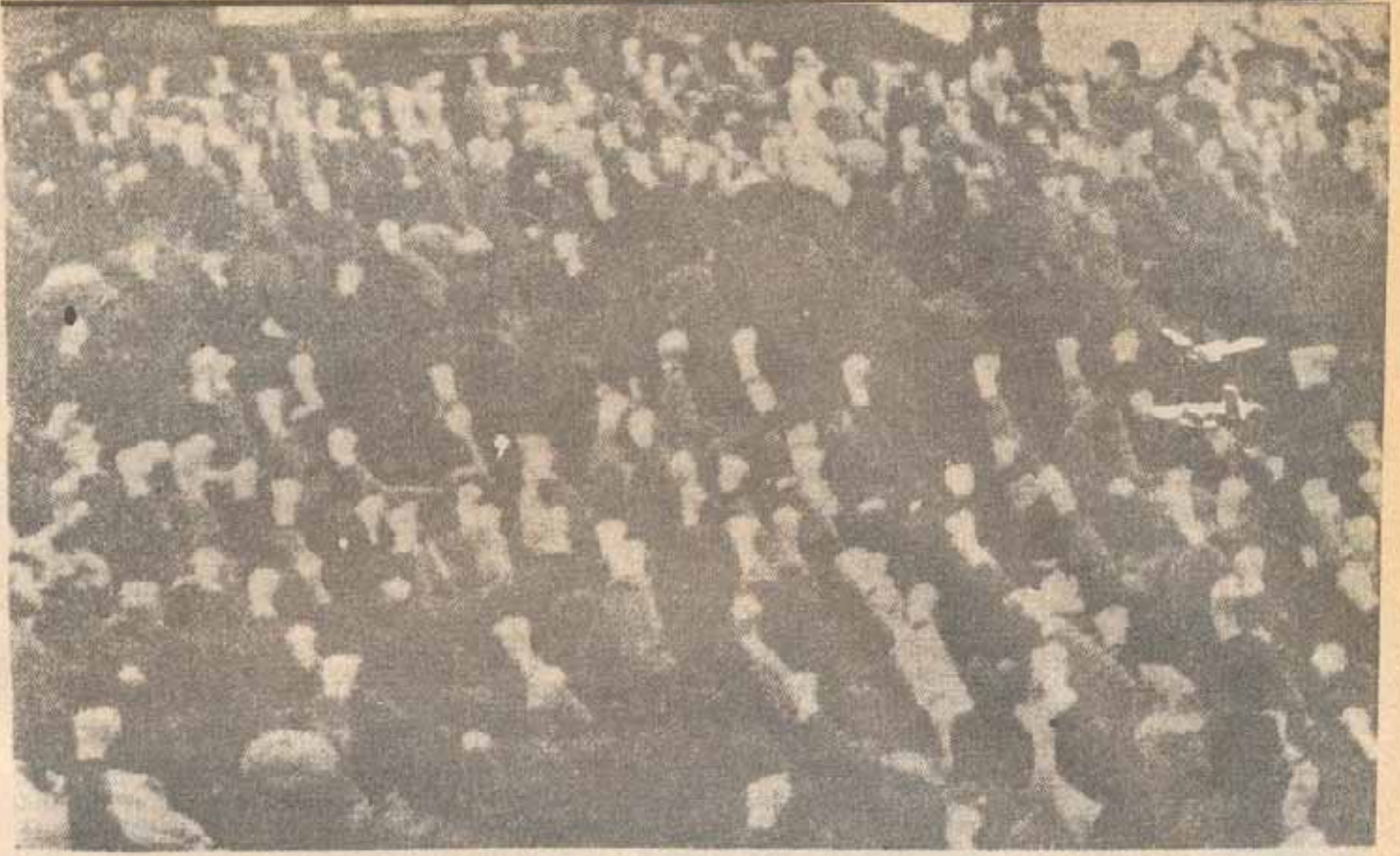
Biz öğrenci gençlik hareketinin bugünkü zayıflığının nedeni olarak reformist ve oportünist akımların ileri sürdüğü gibi öğrenci gençliğin üzerine vazife olmayan sorunlarla uğraşmasını görmüyoruz. Bu nokta, yani öğrenci gençliğin üstünde vazife olmayan sorunlarla uğraştığı biçimindeki görüş burjuva ideolojisiyle reformist ve oportünist akımların kesiştiği noktalardır. Burjuvazi tümünden ortadan kaldı-

ramayacağını anladığı öğrenci hareketini kendi sınırları içine hapsederek darlaştırıp kısırlaştırmaya çalışmaktadır. Bu amaçla öğrenci gençliğin akademik sorunlarla uğraşmasını bazen anlayışla karşılamasına rağmen toplumsal sorunlara ilgi duyduğunda ve bu ilgi çerçevesinde harekete geçtiğinde sert reaksiyonlar göstermektedir. Öğrenci hareketi toplumsal sorunlar, ekonomik toplumsal sistemin kendisini sorgulamaya başladığında değil, kendi kabuğunu akademik sorunlara sıkıştırdığında darlaşıp kısırlaşır.

Geçmişe küfür etmenin moda olduğu ve bu modanın herkesi cezbettiği günümüzde şunu ileri sürmekten çekinmiyoruz. Öğrenci hareketinin geçmişli yıllardaki görkemli yığınsallığı ekonomik toplumsal sorunlara duyulan ilgi ve bu ilgi çerçevesinde yığınsal sınırlarına faşizm-emperyalizme ve tekelci kapitalizmin kendinden kaynaklanan sorunlara yöneldiğinde ulaşmıştır. Bu söylediklerimizden bizim mücadelesinin diğer biçimlerine akademik-demokratik biçimlerine karşı olduğumuz ya da bu biçimleri küçümsediğimiz sonucu çıkarılamaz. Hayır; bizim ne böyle bir anlayışımız ne de niyetimiz vardır. Şimdilik vurgu noktamızı yukarıdaki sorunlara kaydırıyoruz. Çünkü: Burjuvaziyle oportünizm ve reformizmin saldırısına en çok maruz kalan nokta burasıdır. Sol akımlarla sınır çizgimiz de yine sorunlara olan bu yaklaşımımızda yatmaktadır. Çünkü, bilindiği gibi sol akımlar dönemine göre

Yolumuzu aydınlatan Leninist mücadele yöntemleri, dönemin gerektirdiği bütün mücadele biçimlerinin uyumlu birliğini sağlamanın gerekliliğini bize öğretmektedir. Bu her dönemin somut analizinin yapılmasının ve o dönemde yaşama geçirildiğinde en etkili olabilecek mücadele biçiminin saptanması görevini omuzlarımıza yüklemektedir. Her dönemin ve her ortamın koşullarının birbirinden farklı olduğu bilinciyle hareket etmeliyiz. Leninist ilkeler ışığında somut koşulların nesnel bir analizini yapmayı bir an bile ihmal etmeyerek önümüze çıkacak sorunlardan canalcı olanını seçip onun çözümünü için uygun araç ve yöntemleri yaşama geçirmeyi ilkesel bir yaklaşım olarak anlıyoruz.

önem kazanan mücadelenin barışçıl ve alt biçimlerine küçümsemeyle yaklaşırlar. Öğrenci kitlelerini o anda harekete geçirmek için sıradan istemlerin olağanüstü önemini kavramada olağanüstü bir yeteneksizlik gösterirler. Yolumuzu aydınlatan Leninist mücadele yöntemleri, dönemin gerektirdiği bütün mücadele bi-

çimlerinin uyumlu birliğini sağlamanın gerekliliğini bize öğretmektedir. Bu her dönemin somut analizinin yapılmasının ve o dönemde yaşama geçirildiğinde etkili olabilecek mücadele biçiminin saptanması görevini omuzlarımıza yüklemektedir. Her dönemin ve her ortamın koşullarının birbirinden farklı olduğu bilinciyle hareket etmeliyiz. Leninist ilkeler ışığında somut koşulların nesnel bir analizini yapmayı bir an bile ihmal etmeyerek önümüze çıkacak sorunlardan canalcı olanını seçip onun çözümü için uygun araç ve yöntemleri yaşama geçirmeyi ilkesel bir yaklaşım olarak anlıyoruz. Bu nedenle ne barışçıl mücadele biçimlerini mutlaklaştıran ve burjuvazi için en kabul edilebilir sınırlarda kalmayı yeğleyen reformizmin ve oportünizmin, ne de silahlı mücadeleyi kutsama derecesine yükselten "sol" akımlar öğrenci gençlik hareketini işçi sınıfının iktidar mücadelesinde güçlü bir cepheye dönüştürme

yeteneğinde değiller.

DÖB Deniz Gezmiş'lerin mirasını en iyi biçimde özümleyerek hiç bir mücadele istem ve biçimini diğerinin karşısına koymadan en basitinden en karmaşığına, en barışçılığından zor ögesini ön plana çıkaran mücadele biçim araç ve yöntemlerini yaşama geçirmenin zorunluluğu bilinciyle hareket etmelidir. Kadroların, üyelerin eğitimi; donanmışlıkları örgütsel hazırlıklarımız bu yaklaşıma dayanmaktadır. "Bütün mücadele biçim ve yöntemlerini her türlü aracı kullanarak yaşama geçirebilecek yetenekte kadrolar yetiştirmek ve örgütsel hazırlıklarımızı ona göre yapmak" can alıcı sorun budur. Söylemeye gerek yok ki, ancak ideolojik olarak güçlü ve donanmış kadrolar bu yeteneğe sahip olabilirler.

DÖB'nin mücadele biçimi yöntem ve araçlarına yaklaşımı kısaca budur.

Bülent ONUR

DÖB Deniz Gezmiş'lerin mirasını en iyi biçimde özümleyerek hiç bir mücadele istem ve biçimini diğerinin karşısına koymadan en basitinden en karmaşığına, en barışçılığından zor ögesini ön plana çıkaran mücadele biçim araç ve yöntemlerini yaşama geçirmenin zorunluluğu bilinciyle hareket etmelidir. Kadroların, üyelerin eğitimi; donanmışlıkları örgütsel hazırlıklarımız bu yaklaşıma dayanmaktadır.

POLİSE KARSİ MÜCADELEYİ YÜKSELTELİM...!

Geçen öğretim yılında İstanbul Üniversitesi'nde, polislin kargah kurmasıyla ve bu yılda tüm okullara karakol kurmasıyla yoğunlaşan polis işgali, bundan sonra öğrenci gençliğin mücadele etmesi gereken en önemli sorunlardan biri durumuna geldi. Polis; bütün okullarda terör estirmeye başladı.

12 Eylül faşizmi toplumsal mücadeleyi yoketmeyi başaramadı. Tekelci kapitalizm; 12 Eylül politikalarına rağmen bunalmalarını aşamadığı için, tekrar terör havası oluşturup toplumsal mücadeleyi yoketmeye çalışıyor.

İçinde bulunduğumuz dönemde ise burjuvazi savaş çılgınlıkları atıp, savaşa girmek için elinden geleni yaparken, daha savaş başlamadan bütün emekçi kesimler üzerinde yoğun baskı uygulamaya başladı. Yapılan zamlarla, ekonomik baskı ve sömürü daha da yoğunlaştı. Burjuvazi kendi işlediği cinayetlerle terör havası estirip, arkasından idamları gündeme getirip, devrimci muhalefeti susturmak için tutsakları katletmekle tehdit ediyor. Cezaevlerindeki baskıları daha da yoğunlaştırıyor. Kürt halkı üzerindeki katliamlar ise daha da çoğalıyor. Şimdiye kadar kazanılmış olan demokratik haklar, zorla gaspedilerek baskı daha da yoğunlaştırılıyor.

Sürekli olarak kendi sorunlarına ve toplumun sorunlarına duyarlı olan öğrenci gençlik-faşist baskıların hedefi haline geldi. Faşizmin kolluk güçleri okullarda kantinlere, koridorlara, sınıflara kadar girerek en ufak kıpırdanış, sıradan bir hak arama mücadelesini bile korku ve terör estirerek sindirmeye çalışıyorlar. Okul kapılarında kimlik kontrolleri yaparak ve okulda da öğrencilerin hak

aramasını terörle bastırarak suskun, boyun eğen kişiliksiz bir öğrenci gençlik oluşturmak istiyor...

Amaçlarına hiçbir zaman ulaşamayacaklar. Polis ve MİT öğrencilere para teklif edip onları satın almak için, baskı ve tehditle kişiliksizleştirmeye çalışıyor. Zavalı, kişiliksiz katillerin öğrenci gençlik üzerindeki bu amaçları sonuçsuz kalacaktır.

12 Eylül faşizmi bütün baskılarına, devrimci tutsakları idam etmesine, bütün işkence ve katliamlarına rağmen, sorunlarını üretmekten başka birşey yapamadı. Yapamazdı çünkü; insanlık düşmanı tekelci kapitalizm varolduğu sürece sorunları da varolacaktır. Her şeye rağmen devrimci hareketi ve öğrenci gençliğin mücadelesini de yok edemeyecektir.

İstanbul Üniversitelerinde faşist polislin bir kız öğrenciye laf atması üzerine gelişen olaylar üzerine, rektörlük işgaliyle öğrenci gençlik polise, en iyi yanıtını vermiş oldu. Yıldız Üniversitesi'nde 24 Şubat 1989'da dilekçe vermeye giden öğrencilere polislin saldırması ve ateş açmasına yanıt ise, 28 Şubat 1989'da Barbaros Bulvarı'na yürüyüp polislin jop ve tabancasına taşla karşılık verip mücadelesine yeni boyutlar kazandırarak verildi. 2 Aralık İ.Ü. Basın Yayın Yüksekokulu işgali ve 2 Mart Yıldız işgaliyle sürekli boyutlanan mücadele, 21 Mart'ta İstanbul Üniversitesi'ne polislin girmesi ve yoğun polis baskısı karşısında gerilemeye başladı.

Bugün geçmişte yaşanan bu deneylerden yola çıkarak diyoruz ki, öğrenci gençliğin, polisi okuldan atması, kalıcı örgütlenmeler ve militan eylemlerle olacaktır.

Okullarda, polislin kime hizmet ettiği ve niçin varolduğundan

yola çıkarak kampanyalarımızı başlatmalıyız. Okullarımızda polis baskısı ne kadar artarsa artarsın, polise karşı mücadeleyi bir güç oluşturup yükseltmeliyiz. Polise karşı mücadelede her zaman olduğu gibi, şimdi de mücadeleyi geri çekmek isteyen oportünist-reformistler olacaktır. Biz oportünist-reformistleri teşhir etmeli. Bütün okullarımızda yeni eylem ve çalışma biçimleriyle kampanyalarımızı geliştirip, kitleleri polise karşı militan eylemlere çekmeliyiz.

Okullarda döviz asmanın bile zorlaştığı şu günlerde, yakın tarihimizde birçok katliam gerçekleştiren faşist katilleri teşhir etmenin yöntemlerini her okulun somut durumundan yararlanarak kitleleri harekettirecek çalışma yöntemleri bulmalıyız. Okullarımızda polise karşı sürekli direnerek ve mücadele ederek, haklarımızı korumalıyız. Polislin bütün baskısına ve terörüne rağmen boyun eğmeden mücadele etmeliyiz.

Burjuvazi şunu bilmelidir ki, devrimci öğrenciler, bu faşist baskılar karşısında yılmadı, yılmayacak. Bugüne kadar ki mücadele ve direnişlerimizle faşizme karşı mücadelede yılmadığımızı gösterdik. Bundan sonra da yılmayacağız. Şunu unutmamak gerekir ki, elde edeceğimiz haklarımızın tek güvencesi örgütlü gücümüz ve mücadelemizdir.

POLİS OKULDAN DEFOL

POLİS DIŞARI-BİLİM İÇERİ

YAŞASIN ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE MÜCADELEMİZ

YAŞASIN KÜRT-TÜRK GENÇLİĞİNİN BİRLİKTE MÜCADELESİ

Bir gurup DÖB'Ü

KADIN SORUNUNUN ÇÖZÜMÜNÜ SÖMÜRÜ DÜZENİNİN ORTADAN KALDIRILMASINDA GÖRÜYORUZ

Devrimci Emek Dergisi olarak, Emekçi Kadınlar Derneği Başkanı Nuran Güvenilir ile yaptığımız bir söyleşiyi yayınlıyoruz.

D.E: EKD'nin kuruluşunu yaptınız, sizi kutluyoruz.

N.G: Teşekkür ediyoruz. 18 Kasım'da açılışımızı yaptık.

Burjuvazinin saldırılarının yeniden yoğunlaştığı, kitle örgütlerine yönelik baskıların arttırıldığı, hergün bir dernek kapısına kilit vurulduğu, en ufak bir hak talebinin bile şiddetle bastırıldığı bir dönemden geçiyoruz. Böyle bir dönemde EKD'yi kurduk. Toplumun her alanında yükselen mücadelesi içinde yerlerini alması gerektiği anlayışından yola çıkarak derneğimizi kurduk.

D.E.: Şu anda mevcut Kadın Dernekleri var. EKD'yi kuruluş gerekçesinizi açıklar mısınız?

N.G.: 12 Eylül sonrası kadın alanında herhangi mevcut bir örgütlenmenin olmayışı, sosyalist kadınların bu sorun üzerine eğilmesini gündeme getirmişti. Her ne kadar kadın yığınsallığının sağlanabilmesinin, onun en geniş kitlesini kucaklayabilecek Türkiye çapında merkezi bir örgüt gerekliliği üzerinde yoğunlaşılmasına rağmen sonuçta iki ayrı kadın derneğinin kurulması sosyalist kadınların birlikte hareket etme koşullarını da ortadan kaldırmıştı. Daha başındayken koşulları mevcut bulunan, kadın kitleliliğini tek bir çatı altında toplama şansı tek tek derneklerinin ortaya çıkışıyla birlikte ortadan kalkmaya başlamış oldu. Daha sonra I. Kadın Kurultayı'nın ardından, sosyalist kadınlardan oluşturulan platformla yakalan-

maya çalışılan halka bu defa da nasıl bir örgüt, nasıl bir pro gram tartışmalarının uzun süre gündemi işgal etmesi ve asgari müştereklerde bile anlaşılabilmesi sonucu düşünülen merkezi kadın örgütlenmesine hizmet edemedi. Tartışmaların ana konusu olan kadın sorununa bakış, çözümle nişi ve örgütlenme anlayışındaki farklılık bizleri doğru bildiğimiz perspektif doğrultusunda örgütlemeye yöneltti. Çalışmaların ilk başlayışından beri savunduğumuz en geniş katılımlı (sosyalist kadınlardan oluşan) bir merkezi örgütlenme bir yandan grupçu tavırların öne çıkması, diğer yandan da kadın örgütlenmesine bakiştaki muğlaklık bunun şimdilik gerçekleşmesine engel oldu. Mevcut kadın dernekleriyle güç ve eylem birliği çerçevesinde birlikte iş yapma önümüzde duruyor. Şimdiden bunun pratik adımları atılmış durumda. Bunun giderek (ki bunu önümüzdeki süreç belirleyecektir) bir üst yapılan-

maya dönüşmesi söz konusu olabilir.

D.E.: Kadın sorununa bakış ve çözümlenışteki farklılıklardan söz ettiniz? Kendi bakış açınızı anlatır mısınız?

N.G.: Kadın sorunu her sınıflı toplumda var olmuş ve günümüz kapitalizminde de en üst boyutlara varmıştır. Kadın sorununun çözümlenışini toplumun diğer ezilen kesimlerinin sorunlarının çözümlenışinden farklı düşünmüyoruz.

Bugün baskı altında tutulan ve sömürülen işçi ve emekçi sınıf içindeki kadınların da sorunu bundan bağımsız değildir. Tekelci kapitalizm işçi ve emekçi sınıfı sömürürken cins ayrımı gözetmeden bunu yapıyor. Bu dernek değildir ki kadınlar cins olarak bir ayrımı yaşamıyor. İkinci bir baskı ve sömürüyle yüzyüze kalmıyorlar. elbette kadınlar yalnız kadın olduklarından dolayı bu sistem içinde hem ekonomik olarak hem de yalnızca kadın olduklarından

dolayı cins olarak da bir ayrımı yaşıyorlar. Fakat bunu sistemden bağımsız düşünmek bizi hedefimizden şaşırtır ki bu da sadece burjuvazinin işine yarar ve kadın mücadelesini kendi sınırları içinde hapsedmesine ve giderek boğmasına neden olur. Kapitalizm var olduğu sürece ne sistemin yeniden ve yeniden ürettiği erkek egemen anlayış ortadan kaldırılabılır ne de sıkı sıkıya tutunduğu gerici gelenek, görenek ve ananelerin kadınlar üzerinde baskı unsuru olmasının önüne geçilebilir.

Bunun için diyoruz ki; kadın sorunu kendi içinde özgül olsa da, bu özgüllüğü de kapitalist sistemin kendisi yaratmaktadır. Sorunun çözümü de sistemin kendisinin ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Bugünden verilecek mücadeleyle kadınların kendi sorunlarına kmasını sağlamak ve haklarını kullanma doğrultusunda mücadeleyi yükselterek tüm enerji ve gücünü diğer ezilen ve sömürülen işçi ve emekçi sınıfının mücadele kanallarına akıtmak, onunla bütünleştirmek gerekmektedir.

D.E.: Kadının özgül sorunları ve talepleri doğrultusunda bir mücadele ve onun genel mücadeleye bütünleştirilmesi dediniz. Bunu biraz açınlar mısınız?

N.G.: Daha önce dediğim gibi kadın ancak sınıflı toplumlarda cins olarak ikincil bir konumdadır.

Bundan dolayı da bugünkü sistemde özgül olarak sorunlarını yaşamaktadır. Kadın ucuz işgücü olarak görülmekte, evin dört duvarı arasına hapsedilerek onu aptallaştırıran kısır döngü içine sokulmakta, toplumda verilen diğer yargılarıyla cinsel obje olarak görülüp alınıp, satılmasına neden olmaktadır.

Kadınların bu ikincil konumlarından hareketle onların özgül sorunlarına sahip çıkmak ve özgül talepleri doğrultusunda mücadele etmek gerekir. Fakat bir şeyi unutmamak gerekir, bu talepler doğrultusunda verilecek mücadeleyle elde edilecek kazanımlar bir ileri adım olaksa bile asıl sorun bu kazanımları korumak ve kalıcılaşmasını sağlamaktır. Bu sistem içinde bu kazanımları kavramın hiçbir güvencesi ve garantisi yoktur. Bunu geçtiğimiz dönemlerde somut olarak gördük ve yaşadık. Bu gerçeklikten hareketle bu kazanımlarımızı korumanın ve kalıcılaştırmanın tek yolu, en temel haklarımıza yönelen, onları gaspeden burjuvazinin kendisine yönelik mücadeledir.

Tüm taleplerimizi asıl hedeften ayırmadan yükseltmek ve mücadeleyi adım adım örerak bütünleştirmek zorundayız.

D.E.: Derneğimizin adından da anlaşılacağı gibi sadece işçi ve emekçi kadınlara yönelik bir örgütlenme mi düşünüyorsunuz?

N.G.: Evet. Kadın sorununa bakışta söylediğim gibi, sorunu sınıfsal temelde ele alıyoruz. Bunun için de örgütlenmemiz işçi ve emekçi sınıfın kadınlarına yönelik olacak. Bundan bağımsız bir kadın sorununun varlığını bilimsel temellere oturtmuyoruz. Fzen sınıfın kadınlarının sorunlarının aynı olacağını söylemeyi doğru bulmuyoruz. Nasıl ki, burjuva sınıfın kadınları, kendi ezen sınıfının içinde erkekleriyle birlikte sömürüye ortak oluyorsa ezilen kadınlarla birlikte yalnızca kadın oldukları için birlikte mücadele edecekleri düşünülemez. Kaldı ki burjuva kadınlarının kadın olmaktan dolayı ikincil bir konumda olduklarından sözedilemez. Çünkü; burjuva sınıfının ilişkilerinde egemen olan servettir. Ve bu servetlerin ortaklığı sözkonusudur. Bunun içinde kadının erkek yanında bir ikincil konumu yoktur.

Bundan hareketle genel bir kadınlar ve sorunları demek doğru bir tanımlama değildir.

D.E.: Önümüzdeki süreçte çalışma yöntemleri olarak neler düşünüyorsunuz?

N.G.: Hedefimiz en kısa sürede kadınların bulunduğu tüm alanlarda kadın birimleri oluşturmak. Perspektifimiz doğrultusunda kadınları bilinçlendirmek ve mücadeleye çekmek.

Öncelikle fabrikalara yönelik bir çalışma düşünüyoruz. Üretimde yerini alan kadınların kendi taleplerini oluşturması ve sendikal mücadelede bu talepleri doğrultusunda mücadele ederek kazanımlar elde etmesini sağlamak.

Genel olarak da, Ayrımcılığa Karşı Uluslararası Sözleşme'nin hayata geçirilmesi doğrultusunda talepleri yükseltmek.

D.E.: Bu söyleşiden dolayı size teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

KAHRAMANMARAŞ KATLIAMI UNUTULMAYACAK

Faşizmin kanlı yüzünü gösterdiği, insanların çoluk-çocuk, genç-yaşlı, kadın-erkek denmeden katledildiği yıl olan 1978'in sonları tarihimize Maraş Katliamı olarak geçti.

Sivil ve resmi faşist terörün en fazla azgınlaştığı bu katliam açık bir tertip olarak düzenlenmiş ve insanlar katledilmiştir.

MHP'li militanlar ile dinci yobazların başlattığı katliamda, çoğu Alevi olan vatandaşların evleri, işyerleri yakıldı, çocuklar, hamile kadınlar dahil 107 kişi öldürüldü.

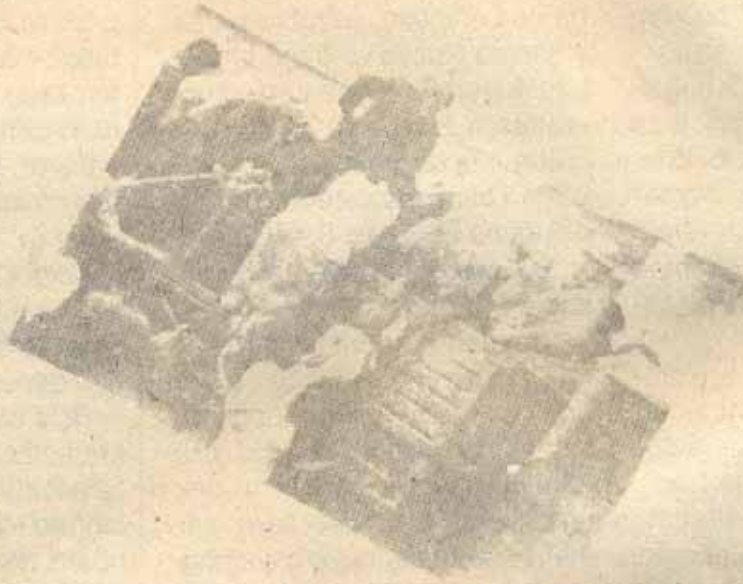
Türkiye tarihinin en büyük sivil faşist katliamı CHP hükümeti döneminde gerçekleştirilmiş, olayların önüne geçilemeyince sıkıyönetim ilan edilmiştir.

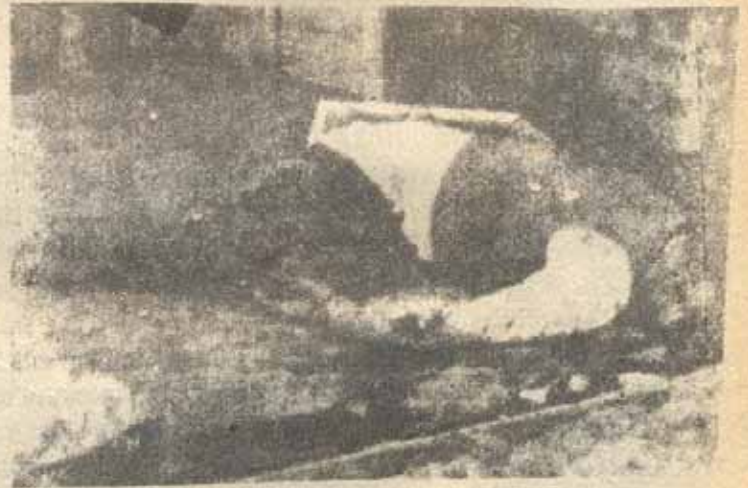
Tarihin gösterdiğini Türkiye pratiği bir kez daha kanıtlamıştır: Burjuva reformizmi faşizmi önlemek bir yana on giden yolları kendi elleriyle döşer. Faşist Evren'in anıları Kahramanmaraş Katliamının faşizme giden yolda bir basamak olarak nasıl kullanıldığını çarpıcı bir biçimde gösteriyor. Faşizmin önündeki tüm direnç noktaları Ecevit hükümetinin ilan ettiği sıkıyönetim tarafından teker teker ortadan kaldırıldı.

Kontrgerilla, ya da diğer deyimle 'Özel Harp Dairesi' tartışmaları burjuva egemenliğin sürdürülmesinde uzun vadeli planların ve pratiğin kimler tarafından gerçekleştirildiğini; bu çerçevede Kahramanmaraş Katliamının kimler tarafından düzenlendiğini ortaya koydu. Askeri faşist diktatörlüğe karar kılmış tekellerin planında Kahramanmaraş Katliamının özel bir yeri vardır.

Sıkıyönetim ilanı ile birlikte sınıf mücadelesi üzerindeki baskı artırılarak, demokratik haklar gaspedilmeye, dernekler kapatılmaya, gözaltı ve soruşturmalar başlatılmıştır.

Yine aynı tartışmalar, T.C. devletinin hem kimler tarafından yönetildiğini, hem de faşist karakterini tüm çıplaklığıyla gözler önüne serdi. Özel Harp Dairesi+MIT+CIA+Genelkurmaylık büyük bir içişçilik ve eşgüdüm içinde çalışıyorlar. T.C.nin tüm dizginlerini ve siyasi planlamasını yapan bu kurumlardır Ve bu nedenle devlet içinde kurumlaşmış faşizmi bir devrimle yıkılmadan devletin demokratikleştirilemeyeceği artık sadece bir teorik öngörü olmaktan çıkmış yaşam tarafından da kanıtlanmıştır.

Bütün ülkeler ve bütün dönemler için geçerli bir tanımı yapılamayan faşizmin kanlı ve terörist yüzünü görmek, amacına ulaşmak için neleri yapacağını anlamak için Kahramanmaraş Katliamına bakmak yeterlidir.

SOSYALİZMİN BÜYÜK KURUCUSU STALİN'İ SELAMLİYORUZ

Josef Visarionoviç Stalin, 1881 Aralık ayında Gürcistan'ın Gori kasabasında doğdu. Babası kundarcıydı. Daha orta öğrenimi sırasında devrimci eyleme katıldı ve Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi'nin bolşevik kanadı saflarında yer aldı. Uzun yıllar Sibiry'a'da sürgünde kaldı. Ekim Devrimi'nden sonra, Lenin'in başkanlığındaki Sovyet Hükümetinde, Milliyetler Halk Komiseri oldu. enin'in ölümünden az önce, Komünist Partisi Genel Sekreteri oldu. 1920-1930'larda, sağ ve sol ideolojik sapmalara karşı savaşımlarını verdi. Josef Stalin, Sovyetler Birliği'nde, bir tek ülkede sosyalist kuruluşun savunucusu oldu ve Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşunu sağlayanların başında bulundu.

Stalin'in 1924 Nisan başlarında Sverdlov Üniversitesi'nde verilen konferanstan alıntı

LENİNİZMİN ilkeleri: Bu, geniş bir konudur. Bu konuyu ayrıntılı olarak anlatmak için koca bir kitap yazmak, birkaç cilt doldurmak gerekir. Bu nedenle, bu konferanslarımızın Leninizmin tam bir açıklaması olmayacağı doğaldır; olsa olsa Leninizmi çok kısa bir özet olabilir. Bununla birlikte, Leninizmi daha ayrıntılı incelemek için gerekli olan bazı temel hareket noktalarını verebilmek amacıyla, bu özeti yararlı olacağına inanıyorum.

Leninizmin ilkelerinin açıklanması, Lenin'in dünya görüşünün ilkelerinin açıklanması değildir. Lenin'in dünya görüşü ile Leninizmin ilkeleri, kapsam bakımından aynı şey değildir. Lenin Marksisttir ve dünya görüşünün temeli de, kuşkusuz Marksizmdir. Ama bu, Leninizmin açıklanmasına, Marksizmin açıklanmasıyla başlamayı gerektirmez. Leninizmi açıklamak Lenin'in yapıtlarında özel ve yeni olanı, Lenin'in Marksizmin ortak hazinesine kattığı ve Lenin'in adına kendiliğinden bağlı olan şeyi açıklamaktır. Ben, konferanslarında, Leninizm'den ancak bu anlamda sözedeceğim.

Peki, Leninizm nedir?

Bazıları, Leninizm, Marksizmin Rusya'nın özel koşullarına uygulanmasıdır, diyorlar. Bu tanımlama, gerçeğin bir kısmını içerir; ama bütün gerçeği yansıtmaktan uzaktır. Gerçekten Leninizm, Marksizmi, Rus gerçeğine

uygulamış ve bunu ustaca yapmıştır. Ama Leninizm, Marksizmin Rusya'nın özel koşullarına uygulanmasından ibaretse, o halde Leninizm, yalnızca ulusal, yalnızca Rusya'ya özgü bir olay olmak gerekir. Oysa Leninizmin, -yalnızca Rusya'ya özgü değil- bütün uluslararası gelişmelerde kökleri olan, uluslararası bir olgu olduğunu biliyoruz. Bundan dolayı, bu tanımlama tek yanlıdır, sakkattır.

Bazıları da Leninizm'in, sonraki yıllarda ılımlı olduğu ve devrimci olmaktan çıktığı iddia olunan Marksizmin 1840-1850 yıllarındaki devrimci öğretisini -devrimci ve ılımlı olarak- ikiye ayırmanın saçmalığını ve bayağılığını bir an için dikkate almazsak, tanımlamada bile bir gerçek payı bulunduğunu kabul etmek gerekir. Bu gerçek, Leninizmin, gerçekten İkinci Enternasyonal oportünistlerinin hasıraltı ettikleri, Marksizmin o devrimci içeriğini canlandırmış olmasından ibaretir. Ama bu, dediğimiz gibi, gerçeğin ancak bir parçasıdır. Tam gerçek şudur ki, Leninizm, yalnızca Marksizmi canlandırmakla kalmadı, Marksizmi, kapitalizmin ve proletaryanın sınıf savaşımının yeni koşulları içinde geliştirerek, ileriye bir adım attı.

Öyleyse Leninizm nedir?

Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimi çağının Marksizmidir. Daha tam söylemek gerekirse, Leninizm, genel olarak pro-

leter devrimin teori ve taktiğidir. Marx ve Engels, emperyalizmin henüz gelişmede devrim-öncesi dönemde, proletarya devriminin pratikte henüz kaçınılmaz olmadığı bir dönemde savaşımlarını verdiler. Marx ve Engels'in öğrencisi olan Lenin ise, gelişmiş emperyalizm döneminde, proletarya devriminin bir ülkede başarıya ulaştığı, burjuva demokrasisini yendiği ve proletarya demokrasisi çağını, Sovyetler çağını açtığı, gelişme halindeki proletarya devrimi döneminde savaşımlarını verdi.

İşte bundan dolayı Leninizm, Marksizmin yeni koşullarda gelişmesidir. Genellikle Leninizmin, olağanüstü savaşımçı ve olağanüstü devrimci niteliğine işaret edilir. Bu, tamamıyla doğrudur. Ama Leninizmin bu özelliği iki nedenle açıklanabilir: Birincisi, Leninizm, proletarya devriminden doğmuştur ve zorunlu olarak bu devrimin izini taşır; ikincisi, Leninizm, İkinci Enternasyonal oportünizmine karşı savaşta, büyümüş ve güçlenmiştir, o savaş ki sermayeye karşı savaşımın başarılması için zorunlu bir önkoşul idi ve zorunlu bir önkoşuldur. Unutmamak gerekir ki, Marx ve Engels ile Leninizm arasında, İkinci Enternasyonal oportünizminin tek başına egemen olduğu koca bir dönem vardır ve bu oportünizme karşı amansız savaşımın, Leninizmin en önemli görevlerinden biri olması kaçınılmazdı.

YAPRAK TÜTÜN HABAŞ DEPOSUNDA YEMEK BOYKOTU

Tekgıda-İş 3. Nolu Şb. Sendikası'na bağlı işyeri olan Habaş deposunda işçiler yemek boykotu yaptı. Habaş deposu, Ankara Asfaltı üzerinde bir işyeri. Yaklaşık 35-40 işçinin çalıştığı işyeri Soğanlık mevkiindedir. Son derece bakımsız ve ilkel bir çalışma koşullarında çalışan işçiler, kendi sağlıklarını doğrudan ilgilendiren beslenme sorunuyla karşı karşıyalar.

Yemeklerin yetersiz ve kalitesiz olması bir yana yemekleri yiyecek sağlıklı bir yemekhaneleri bile yok. Defalarca işverene ve sendikaya iletilen bu sorun ilgililer tarafından dikkate alınmamıştır.

İş başa düşünce işçiler doğrudan kendi güçlerine dayanarak soruna çözüm aramışlar bu amaçla da yemek boykotuna başvurmuşlardır.

Sendika yönetimi sorunlara duyarlı olmadığı gibi daha önce işçilerin kendi iradeleriyle seçim yoluyla belirledikleri temsilcilerini görevden almıştır. İşçiler üst üste iki gün yemek boykotu yaptılar. Cevizli Tekel Sitesi'ne de yansıyan yemek boykotu etki yarattı. İşveren bunun diğer işyerlerine yansıtacağını bildiğinden işçilerin haklı talebini kabul ederek yemekhanenin yapımına başlamıştır, böylece işçiler kendi güçlerine dayanarak sorunu çözmüşlerdir. Ancak burada şunu belirtmeliyiz. Habaş, işçileri kendi sorunlarını çözmek için başvurdukları eylemi diğer depolardaki işçilere taşımaları ve sorunun çözümüne diğer kardeşleri de katılmıyordu. Sadece küçük bir işyerinde işçilerin eylemi dikkate alınmayabilirdi. Ama bütün işyerlerindeki işçilerin eyleme katılmasıyla sorunu daha kolay çözmek mümkündür. İşçiler bu bilinçle hareket etmeli sınıfsal dayanışmayı gerçekleştirmelidir. Bugün en çok buna ihtiyaç vardır.

Bir diğer sorunda; işçiler çok kü-

çük ekonomik ya da sosyal talepleriyle eyleme geçebiliyorlar. Öyleyse işçiler çok daha büyük sorunları ve talepleri uğruna mücadeleye birlikte atılmalıdır. Sorunun çözümü böyle çok daha kolaydır. İşçilere bu bilinci taşımak ve bu yönde çalışmak öncül işçilerin vazgeçilmez görevleri ara-

sındadır.

Gün birlik-Gün dayanışma günüdür

İşçiler birleşin-Dayanışmanızı yükseltin.

**YAPRAK TÜTÜN
İŞLETMELERİNDEN
BİR İŞÇİ**

KAZLIÇEŞME İŞÇİLERİ KONUŞUYOR

Soru: Son günlerde siz deri işçilerinin Kazlıçeşme'deki yıkımlar üzerine eylemlerinizi nasıl oldu? Sonuçları nelerdir anlatır mısınız?

A.K.: Kazlıçeşme'deki fabrikaların yıkımı ve bizlerin durumu yine sonuçsuz, yine işçiler açlığa ve işsiz kalmaya itiliyor. Çalışırken doymuyoruz, ihtiyaçlarımızı karşılamamız mümkün değil bir de işsiz kaldığımızda durumun vahimliği kendiliğinden ortaya çıkar. Sosyal demokrat belediyelerin işçilerden yana olduklarını zannediyorduk, gördük ki onlarda işçilerin karşısında sermayeden ve devletten yanalar.

Soru: Sendika eylemlerinizi nasıl değerlendiriyor, bundan sonrası için neler düşünüyor?

S.C.: Sendikamız işçilerin haklarını koruyabilmek için bir şeyler yapmak istiyor. Ancak çok fazla bir şeye yapamıyor aslında sendikada çıkmazda. Sendikamız bizlere haklarımızı alabilmek için mücadele etmemiz gerektiğini ancak bu yolla haklarımızı alabileceğimizi anlatıyor. Bizler de mücadele ederek haklarımızı almaya çalışıyoruz. Onun için bazı eylemler yaptık. Fakat sorunların çözümüne yetmedi. Sendikamız şunları söylüyor eğer çukurlar eşilmeseydi biraz daha birşeyler yapardık. Şu an ne yapalım. Paralarınızı bari zamanında alabilirsek iyi olur diyorlar. Çünkü bazı işyerlerinden çıkarılan arkadaşlarımızdan paralarını alamayanlar oldu. Yakın zamanda paralarını alamayacakları da belli. Kim ne yapıyor, ne yapacak hiç belli değil. Kısacası kim ne derse desin olan hep işçiye oluyor. Devleti de, belediyesi de, sendikası da çaresiz. Ancak çare biziz biz işçilerin elindedir. Yeter ki ellerimizi birleştirebilirsek hep birlikte sorunları çözmeye çalışsak.

Soru: Karşıya taşınma süresi bu yılbaşında sona erecekti, hatta TV'de tartışma programında söz vermişlerdi. Bu konuda siz neler diyeceksiniz?

H.K.: Yok be abl karşıya taşınma falan yok hele de bu yılbaşına bu iş hiç olmaz. Zaten kim ne yapıyor hiç belli değil taşınsa da kötü taşınmasa da sorun çözülecek gibi değil. Ama olan hep biz işçilere oluyor.

Soru: Devrimci EMEK dergisi olarak sorunlarınızın çözülmesini tüm işçilerin birlikte dayanışma içerisinde olmasında görüyoruz. Bizde sorunlarınızı ve taleplerinizi diğer iş kollarındaki işçi kardeşlerimizin öğrenmesi ve sizlere destek vermesi için yayınlayacağız bu konuda ne diyorsunuz?

A.K.: Devrimci EMEK dergisi bizim sorunlarımızı dile getirirse memnun oluruz. Şimdiden tüm çalışanlarına teşekkür eder başarılar dileriz.

S.E.: Ben de Devrimci EMEK çalışanlarına başarılar diliyorum. Selamlarımızı iletir teşekkür ederiz.

H.K.: Devrimci EMEK çalışanlarına benden de selam söyleyin bizim sorunlarımızı yazın çözüm aransın.

D. EMEK: Sorunların çözümü siz işçilerin kendi ellerinde yeter ki ellerinizi birleştirin ve birlikte mücadeleyi yükseltin bizler de sizlere teşekkür ediyor başarılar diliyoruz.

COCA-COLA İŞÇİLERİ KAZANACAK!

SUSER işçileri 21.11.90'da Coca-Cola'da çalışan grevdeki işçi kardeşlerine moral, dayanışma ziyareti gerçekleştirdiler. Ziyarete karşılıklı sohbetlerden sonra Coca-Cola'daki temsilci arkadaş grev hakkında bilgi verdi. Temsilci:

"Grevimiz tek başına ekonomik talepler için değildir. Bizim grevimiz demokratik taleplerimizi içermektedir. Grevler işçi sınıfının bayrağının yükseldiği gündür. Bu bayrağı daha yükseklere çıkarmak ve ulaştırmak yine işçi sınıfına aittir." diyordu.

Grev ziyaretleri, grevler bize bir şeyi gösteriyordu. Artık 12 Eylül faşist diktatörlüğünün 82 anayasası uygulamalarına karşı "Dur" diyen ve onu bir türlü içerisinde barındırmak istemeyen işçi sınıfı grevleri yükseltmeli ve dayanışmaları daha da arttırmalıdır.

SUSER temsilcisi arkadaş da konuşmasında; baskıların, her türlü faşist uygulamaların arttığı ülkemizde, Cola'da demokratik talepleri için grevde bulunan işçi arkadaşlara başarılar diledi.

Bir işçi arkadaş şöyle diyordu: "Bizleri moralmen yıkmaya çalışıyorlar. Fakat bizi haklı taleplerimizi savunmaktan vazgeçiremeyecekler. Devamlı ziyarette bulunan işçi arkadaşların dayanışmalarına teşekkür ediyoruz. Biz Cola işçilerine, her türlü dayanışmayı esirgemeyen işçi arkadaşlar olduğu sürece kimse bizi yenemez. Çünkü biz onlardan güçlüyüz."

Bugün grevlerin boy boy yükseldiği, dalga dalga yayıldığı

gündür. Burjuvazinin her türlü faşist uygulamalarına boyun eğmeyen işçi sınıfı kendi silahını çekiyor.

SUSER işçilerinin grev ziyaretinde de hazır bekleyen, grevdeki işçilerin hergün yanından eksik olmayan devletin güvenlik güçleri birşeyi bize açık gösteriyordu.

Korkuyorlar! İşçi sınıfının gücünden ve dayanışmasından korkuyorlar. Temsilci arkadaş her gün grev ziyaretinden 3-5 kişinin gözaltına alındığını söylüyor.

Bizler birşeyin bilincindeyiz. "Zincirlerimizden başka kaybedecek birşeyimiz yok."

Onlar; polisiyle, copuyla, antidemokratik uygulamalarıyla saldırdığı sürece bizde, kendi gücümüzle cevap vereceğiz.

Diyoruz ki; Coca-Cola işçileri kazanacak...

Yaşasın işçi sınıfının örgütlü mücadelesi...

Yaşasın işçi sınıfının birliği...

**SUSER'den bir
Devrimci Emek taraftarı**

META İŞÇİLERİ YÜRÜDÜ

Geçtiğimiz günlerde Otomobil-İş Sendikası'na bağlı META, işçileri Kartal Devlet Hastanesi önünde toplanarak topluca işyerine doğru yürüyüşe geçtiler. Oldukça kitlesel olan yürüyüş sırasında sık sık GENEL GREV, sloganı atarak genel grev sloganını yükselttiler.

Bir hafta sonra da sendika şubesine yine topluca yürüyerek birliklerini ve birlikten doğan güçlerini dosta düşmana gösterdiler. İşçi sınıfımızın dostları bu güçlü yürüyüşü ve talepleri destekleyen işçi sınıfımızın ve emekçi halklarımızın düşmanları da bu

yürüyüş ve taleplere karşı düşmanlıklarını ortaya koyarak, aralarında işçi temsilcilerinin de bulunduğu 21 işçiyi polis gözaltına alarak kimden yana kime karşı olduğunu gösterdi.

Sözde halkın can ve mal güvenliğini sağladığı tarafsız adalet mekanizması polisler aşlında taraf. Sermayenin tarafından onun can ve mal güvenliği sağlıyor. İşçilere de düşmanlığını gösteriyor. Böylece işçilerde polisin gerçek yüzünü görüyor ve kavriyor.

İşçilerin talebi olan % 400'lük ücret talebine karşılık işveren çok komik bir ücret % 60'lık bir sı-

nırda direnerek uzlaşmaz bir tutum ortaya koyuyor ve topyekün birlikte davranıyorlar.

META, işçileri de kendi birliklerinden doğan gücü ortaya koyuyorlar. Ancak bütün işçilerin, herşeyi üretenlerin kendilerinin olduğunu bilmesine rağmen esas gücün kendileri olduğu bilincine varıp birlikte sorunun çözümünü gerçekleştiremiyorlar. Esas sorun budur. Tüm işçiler ortak sorunları karşısında birleşmeli sorunlarının çözümüne hep birlikte sahip çıkmalıdır.

**META İşyerinden
bir gurup işçi**

LAF ÜRETEEN DEĞİL, GERÇEK TEMSİLCİMİZ OLAN SENDİKA İSTİYORUZ

22 Kasım 1990 Perşembe günü Türk Metal-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek şunları söyledi: "Biz haklarımızı sonuna kadar savunacağız. Haklarımızı işverenlerin kafasına vura vura alacağız, söke söke alacağız."

Genel Başkan'ın söylediği bu sözler bize doyurucu gelmemiştir. Çünkü bilinen bir gerçek var. Bu sendika kuruluşundan itibaren daima patronlar tarafından destek görmüştür. Aynı zamanda bu sendikayı getirenler pat-

ronların kendisidir.

Aradan dört ay gibi uzun bir zaman geçmiştir. Eğer dediklerinde gerçekten kararlı olmuş olsalardı işverenlerin en sıkışık anlarında bazı eylemler düzenleyebilirlerdi. Şimdi ise işverenlerin siparişleri verilmiş, stokları dolmuş durumdadır. Yarın aralık ayı içinde grev dedikleri zaman işverenlerin hiçbir kaybı olmayacaktır. Sonuçta anlaşma yapılırsa bile birçok işçi arkadaş işten çıkarılmayla yüzyüze gelecektir.

Bu nedenle biz işçiler; laf üreten sendika değil, işçiden yana, bizim haklarımızı savunan, bizim gerçek temsilcimiz olan sendikalar istiyoruz.

Devrimci Emek Dergisi'ne selamlarımızı gönderiyor, başarılar diliyoruz.

OTOMAR'dan bir işçi

MESS'i protesto yürüyüşü

Sekiz ayda 211 Ocak-ğustos 1990 döneminde

Madenci Şiirin'e karşı eylem kar eniş ZİYOR

Metal'de MESS'in rakamsal gerçekleri çarpıtıldığını ileri süren bir broşür

İş Sendikası, MESS'in rakamsal gerçekleri çarpıtıldığını ileri süren bir broşür

İş-Sendika Servisi - Maden işçilerinin grevlerinde çalışan işçilerin desteği geldi. Maden işçileri, MESS'in rakamsal gerçekleri çarpıtıldığını ileri sürüyor. MESS'in rakamsal gerçekleri çarpıtıldığını ileri süren bir broşür.

gerçekleşti

MTA'da 6 işçi grevde

Tekfen'e 2500 işçiden protesto

Metaş'ta ailece açlık grevi

Lastik grevi kilitli

Genel eylem tartışması

İşveren Sendikası Kiplas, önce yazılı bir teklif verir

İşçi atıldı

Deri işçileri 'söz hakkı' istiyor

Kazlıçesme'deki fabrikaların belediyece kapatılmasının, işverenlerce toplu sözleşmede baskı unsuru olarak kullanılmak istendiği ileri sürülüyor. İşçiler, fabrikaların kapatılmamasını ve taşınma tarihinin birlikte belirlenmesini istiyor.

İş-Sendika Servisi - Kazlıçesme'deki deri fabrikalarının İstanbul Anakent Belediyesi'nce kapatılmasının yol açtığı olaylar sürüyor. Deri İş Sendikası Genel Başkanı Yener Kaya, dün Kazlıçesme bölgesinde düzenlenen basın toplantısında belediye yöneticilerini ve deri işverenlerini eleştirirken toplantıya katılan yüzlerce işçi Anakent Belediye Başkanı Nurettin Sözen'i ve işverenleri protesto eden sloganlar atarak yürüyüş yaptılar. Deri İş Genel Başkanı Yener Kaya başkanlığında yapılan komisyonda deri

SÖZ VE KARAR İŞÇİLERİN OLMALIDIR...

Toplu İş Sözleşmesi çıkmaza giren ve sendikaya güvenleri kalmayan Tekirdağ Şerefli mevkiindeki TRAKYA BİRLİK ENTEGRE TESİSLERİ FABRİKASI işçileri TOPLUCA İstanbul'da bulunan Tekgıda-İş Sendikası Marmara ve Trakya Bölgesi Şubesi'ne gelerek sorunlarını dile getirerek sendika yöneticilerini uyardılar.

Uzun bir süreden beri Toplu İş Sözleşmesi devam eden Trakya Birlik Entegre Tesisleri işyeri sözleşmesi ücretlerde çıkmaza girdi. Sözleşmenin diğer maddeleri normal süre içerisinde tamamlandı. Ücretlerde anlaşma sağlanamadığı için uyuşmazlık zaptı tutuldu. Uyuşmazlık zaptı tutan sendika yöneticileri zabıtan sonra artık iş yerine uğramaz oldular. İşçilerin açıklama istemelerine rağmen, sendikadan hiç belirleyici bilgiler alamadıkları için büyük bir kuşku ve güvensizlik içerisine girdiler. Eğer sendika yöneticileri gelmezse biz gideriz diyerek tüm işçileri temsilen gece vardiyasında dağılan bir gurup işçi eve gitmeden uyku uyuymadan Tekirdağ'dan otobüslere binerek İstanbul'da bulunan bölge şubelerine gelerek sorunlarını dile getirdiler.

Hiç bir demokratik hakları olmadıklarını hiç bir sosyal haklarının olmadıklarını ve bu sözleşmeyle de bu haklarını alamadıklarını belirten işçiler bari ay sonu maaşları insanca bir yaşam için geçinmek düzeyinde olmalarını isteyen işçiler sendikadan son verdiği ücretin gizli tutulduğunu alınan istihbaratta bir milyon yüz bin olduğunu bu rakamın işçileri sefalte götüreceğini, işçilerin en son belirlediği net ücretin bir milyon altıyüz olduğunu ve bu rakamdan kesinlikle bir kuruş aşağı inmemelerini isteyerek sendika yöneticilerini bir kez daha uyardılar.

İşçiler ayrıca sendika yöneticilerine güvenmediklerini sendikadan sözleşmelerde çok pasif olduğunu söy-

leyerek Tekgıda-İş Sendikası Mustafa Kemal Paşa Şubesi'ne bağlı Trakya Birlik Karacabey Yağ Fabrikası'nın da aynı işverene bağlı olduğunu ve Toplu İş Sözleşmesi'nin aynı olduğunu ve bu fabrikada bir milyon yüz bin lira olan ücrette anlaşmanın sağlandığını belirten işçiler gerek bölge şube yöneticilerini gerekse M. Kemalpaşa Şube Başkanı İbrahim Sever'i eleştirdiler. İşçilerin açıkça satıldıklarını dile getirdiler. Aynı oyunu Trakya işçileri içinde oynadığını anlatarak kuşkularını bir kez daha dile getiren işçiler onayımız alınmadan sözleşmeleri imzalanmamasını isteyerek Tekirdağ'a geri döndüler...

Tekgıda-İş Sendikası'nda Toplu İş Sözleşmeleri Kamu Sektörlerde Genel Merkez Yönetimi tekelinde özel sektör iş yerlerinde ise bölge merkez yönetimleri tekelinde yapılır. Şube yönetimleri ve temsilcileri sözleşme görüşmelerinde bulunurlar ama hiçbir etkinlikleri yoktur... Dostlar alışverişte görsün misali sözleşmelerin esas belirleyicisi olan işçilerdir. Tek Gıda-İş Sendikası'nda toplu sözleşmelerde işçilerin hiçbir etkinliği yoktur. Söz ve karar sahibi işçiler değildir. Tamamen sendika yönetiminin tekelindedir.

Tekgıda-İş Sendikası'nın bölge düzeyine kadar olan yönetimler bu dönem tamamen değiştirildi. Ama ne yazık ki sendika anlayışında hiçbir değişim olmadı. Sadece koltuklara oturan kişiler değişti. Değişen bu kişilerin hiçbir sendikal anlayışı olmayan hiçbir sözleşme anlayışı olmayan kişiler oldukları için bu dönem yapılan sözleşmelerde oldukça zorluk ve sıkıntı çektiler sendikacılık bir kadro olayıdır bir sınıf sendikacılığı olayıdır. Bir tabanın söz ve karar sahibi olayıdır eğer bundan bir yönetim yoksunsa elbette büyük zorluklar ve çıkmazlar içerisine girerler. Tekgıda-İş Sendikası Marmara ve Trakya bölgesi şubesine bağlı özel sektör işyerlerinde bu dönem hemen hemen tüm

işlerinde sözleşme dönemi yaşandı.

Tekgıda-İş'te bu dönem tarihte ilk kez bir olay daha yaşandı bu da işçilerin tabanda birliği beraberliği ve tutarlılığıydı. Sözleşme görüşmeleri süresince tüm işyerleri işçileri her türlü eylemlerde ve gerekse tek silahı olan grev konusunda çok kararlıydılar. Tüm işyeri işçileri hakkımızı alamazsak seve seve grevlere hazırız deyip defalarca sendika yönetimlerini uyardılar. Ama sendika yönetimleri böyle bir kadrosu ve anlayışı olmadığı için çözümü işverenlerle ne pahasına olursa olsun uzlaşma yolunu denediler.

Daha önceki dönemlerde gıda iş kolunda özel sektör işyerlerinde işçiler birlik beraberlik içinde olmadıkları için sendika yönetimleri ile oldukça uzaktılar. Sözleşmelerin ne zaman nasıl biteceği belli değildi. Bu dönem işçiler bu beraberliklerini oluşturdular gerçek haklarını korumaya çalıştılar ama sendika yönetimleri bu işçilere önderlik edecekleri düzeyde olmadıkları için işçilerin çok gerisinde kaldılar.

Trakya Birlik Entegre Tesisleri iş yerinde de durum aynıdır. Sendika yönetimi işçilerin çok gerisinde... Çıkmaza giren sözleşmeleri hareketlendirmek için işçiler birtakım eylem şekilleri önermelerine rağmen bir sözleşme politikası belirlemelerine rağmen son silahları olan grevi önermelerine rağmen sendika yönetimi kadrolarına bir güveni olmadığı için işçilerin hiçbir önerisine katılmadılar. Yönetimin önce kendi kadrolarına güveni yok. Peki işçilerin size nasıl güveni olsun. Ama ne olursa olsun Trakya Birlik işçileri bu birlik beraberlik ve kararlı tutumları olduğu müddet içerisinde başarılı olacaklarına sendika yönetimlerini de her zaman olduğu gibi aşacaklarına inanıyoruz.

Kahrolsun Uzlaşmacı Sarı Sendika

**Yaşasın Sınıf ve Kitle Sendikası
Yaşasın Tabanın Söz ve Karar Sahibi İlkesi**

Tekgıda-İş Üyesi bir işçi

FAŞİST BASKILARA SON!

Faşist saldırılar değişik biçimlerde sürüyor. 12 Eylül'den sonra devlet desteğiyle örgütlenen faşistler okullarda açık saldırılara başladılar. Geçen yıl İTÜ, Yıldız ve Haydarpaşa'da gericiler ve faşistlerin devrimci öğrencilere karşı baskı uygulama girişimleri bu yıl açık saldırıya dönüştü.

Marmara Üniversitesi Haydarpaşa Kampüsü'nde YÖK'ü teşhir amacıyla açılan karikatür sergisinde yer alan yaklaşık yirmi karikatürden biri saldırı bahanesi olarak gericiler ve faşistlerce kullanıldı. Marmara Üniversitesi Hukuk ve Teknik Eğitim Fakülteleri Öğrenci Derneklerince açılan kitap standı bu saldırı sonucu dağıtıldı. Kitaba ve bilime düşman güçler öfkeyle kitapları yırttılar, parçaladılar. Devrimciler faşistlere ve gericilere gereken karşılığı verdiler. Sorun, bahane edilen ve kavgaya neden olarak gösterilmeye çalışılan basit bir karikatür sorunu değildi. Gericiler ve faşistler akılları sıra devrimcilere gözdağı vererek, çalışma alanlarını kendi kotrollerine almayı tasarlamışlardı. Faşizm karşısında atılacak her geri adım onu biraz daha kudurtacağı, saldırganlaştıracağı ve giderek kendinden başka hiçbirşeye yaşam hakkı tanımayacağı tarihin örnekleriyle somutlanmıştır. Bunun bilincinde olan tüm devrimciler gericiler ve faşist güçler karşısında sonuna kadar direndi ve atılan adımı asla geri çekmemek gerektiği konusunda net bir tavır koydular. Oysa pasif eğilimler böylesi bir olayda muğlaklığa düştüler ve saldırı bahanesi olarak ardına sığınılan

karikatürün, karikatür panosundan çıkarılmasını teklif ettiler. Keskin konuşmalar yapmaktan çekinmeyen ama iş faşistlerle karşı karşıya gelmeye dayanınca "işim var" diyerek okulu terkedilenler de oldu elbette. Sonunda devrimci tavır konuldu ve karikatür asıldı. Sayıca devrimcilerden fazla olan gözü dönmüş gericiler ve faşistlerin sopalarına, odunlarına, yumruklarıyla karşılık veren az bir kitle koydu bu tavrı, sonuna kadar da savundu.

Ve faşistlere saldırının ardından okula giren polis gericilere dokunmadı, onların yanında olduğunu böylece bir kez daha kanıtladı. Faşist darbeler sonucu yaralanan arkadaş ve onun dışında dört arkadaş ise okuldan alınıp götürüldüler ve bir gün gözaltında tutuldular.

Haydarpaşa'daki faşist saldırının ertesi günü, Fikirtepe Kampüsü Atatürk Eğitim Fakültesi'nde de aynı olay yaşandı. Düşünmeden hareket etmeyi, bunun sonucunda da sık sık tökezlemeyi artık alışkanlık haline getiren iyöderli arkadaşlar saldırı bahanesi olan karikatürü faşist ve gericilerin ısrarları karşısında tahrif ederek astılar. Buna rağmen ısrarlar dinmedi ve karikatürün yırtılması, indirilmesi biçiminde yoğunlaştı. Ve saldırı sonucu karikatür yırtıldı. Devrimciler sınıf konuşmaları ve geniş katımlı forumlarıyla bu olayı kitlelere anlattılar, faşizmin ve gericiliğin teşhirini yaptılar. Forumda, gericiler ve faşistlerin 12 Eylül faşist darbesi desteğinde örgütlendiği ve ge-

rektiğinde tekelleri kapitalizm tarafından devrimci muhalefeti susturmak için devreye sokulacağı vurgulandı. Gericilerin "biz anti faşist, anti-empyralist" in sözlerinin anlamsızlığına değinildi ve İran'da yaşanan olaylar örnekler verildi. Gericiler ve faşistler karşısında sürekli aktı tavır almak, geri adım atmamak gerektiği anlatıldı.

İyöderlilerin "biz gericileri karşımıza almak istemiyoruz" mantığıyla gericilere taviz vererek karikatürü yazısını tahrif ederek asmalarını doğru bulmuyoruz. Devrimci tavır baştan düşünülüp konulur ve sonuna kadar da sürdürülür.

Sonuna kadar savunulabilecek bir işe girişmek, ne götürüp ne getireceği hesaplanmadan gelişigüzel davranmak değildir, devrimcilik! Düşüncesizce, ani alınmış kararlar ve bunların pratiğe geçirilmesi devrimcileri güç durumlara sokabilir. Devrimci insan tüm bunları, harekete geçmeden önce hesaplamak ama harekete geçtikten sonra da ne pahasına olursa olsun asla kararlılığından ve inancından vazgeçmeyerek, onu sonuna kadar savunmak zorundadır.

Faşist baskılar bizleri asla yıldırmadı... Yıldıramaz da... Ancak öfkemizi bir kat daha biler, inancımızı bir kat daha keskinletir ve kararlılığımızı bir kat daha artırır.

FAŞİST BASKILAR BİZİ YILDIRAMAZ!

MARMARA ÜNİV. DÖB.

YILDIZ POLİSE TESLİM OLMAYACAK!

Tüm öğrenci gençliğin bildiği gibi, son günlerde kamuoyunu en çok ilgilendiren emperyalist savaş, idamlar, cezaevlerindeki ve Kürdistan'daki sürgünler, baskılar, paralı eğitim, YÖK vb. konular hem diğer illerdeki üniversitelerde hem de İstanbul üniversitelerinde yoğun eylemliliklerle protesto ediliyor. Yapılan forumlar, ders boykotları, yürüyüşler ve açık devrimci kitle eylemleri öğrenci gençliğin bu konulardaki tepkisinin ve yükselen öğrenci hareketinin eylemliliğinin göstergesidir.

Diğer yandan, savaş ortamının yaratılmasıyla birlikte ortaya çıkan bunalımlı dönemden zarsız çıkmak isteyen ve ivmeleyen öğrenci hareketini kendisine tehlike olarak gören burjuvazi, akademik demokratik hakları için mücadele eden öğrencilerin, öğrenimi engellediği ve huzursuzluk ortamı yarattığı gibi gü-

lünç gerekçeler öne sürerek, öğrenci hareketini bastırmak, dizginlemek amacıyla kolluk güçlerini üniversitelere soktu.

Yıldız Üniversitesi de polis işgaline alınmak istenen, yıldırılmak ve sindirilmek istenen onlarca üniversiteden biridir. Fakat Yıldız Üniversitesi öğrencileri kolay lokma olmadılar, olmayacaklar! Polise karşı mücadelemizi geçmiş deneylerimizden aldığımız güç, devrimci inadımız ve faşizme karşı öfkemizle keskinleştireceğiz. 89 Nisan'ında faşist polis öğrencilere ateş açarak terör yaratmaya çalışmıştı. Öğrenci gençlik açılan ateşe taşlarıyla karşılık verdi ve eylemi bir üst aşamaya sıçrattı. 1 Mart'ta polisin tekrar okula girmesine verilen yanıt ise 2 Mart'ta okulun devrimci öğrenciler tarafından işgal edilmesiydi. 23 Kasım günü de iki arkadaşımız silah zoru ile gözaltına alındı. Bizler de fo-

rum ve yürüyüşlerimizle protesto seslerimizi yükseltmeye başladık.

Bundan sonra yapılması gereken şey açıktır; tüm öğrenciler bu noktada duyarlı hale getirilerek, bıkmadan usanmadan öğrenci kitesine polisin teşhiri yapılmalı ve polisi okullarımızdan atabilmek için sıcak çatışmalara hazır bulunmak gerektiği akıldan çıkarılmamalıdır. Şunu unutmamak gerekir ki elde edeceğimiz hak ve özgürlüklerin tek güvenesi örgütlü mücadelemizdir.

POLİS DIŞARI, BİLİM İÇERİ!

POLİS-İDARE İŞBİRLİĞİNE SON!

ÜNİVERSİTEDE POLİS İSTEMİYORUZ -

YILDIZ ÜNİV. DÖB.

İstanbul Kamu Çalışanları Sendikal Haklar Platformu ve Gelişen Memur Hareketi

Yine temmuz eylemliliklerine şöyle bir değineceğiz. Bu eylemlilik neydi, nasıl gelişti, bugünkü harekete orantısı nedir?

Kamu çalışanları platformu % 25 zama ve sendikal haklar bazında karar aldı ve bunu tabana yayma başlandı. Başarı neydi ve bu gelişen süreç hangi raylara oturdu bunu özetleyelim.

% 25 zamlara hayır diyen kamu çalışanları alanlardaydı. Çünkü ekonomik anlamda artık bir şeylerin yapılması gerektiğini biliyordu. Ve bu süreçte sendikal çalışmaların bir an önce yapılması ve rayına oturtulması gerekliliği doğmuştu. Bu eylemlilikler arkasından sürgünleri ve baskıları da beraber getirdi.

% 15 zamlara tepki nasıl oldu? % 15 zamların açıklanması kamu çalışanları üzerinde bir şok oldu. Daha önce gösterilen tepkilerden burjuvazinin böyle bir karar alması tabii ki şok yaratacaktı. Sanki alanları dolduran memurlar değilmiş gibi davranıldı. Burjuvazi "sizler de kim oluyorsunuz" dercesine alay etti. Öyle ki zam artırımlarını kasım ayı ortalarında beklenirken ekim ayında açıkladılar. Bu da diğer bir şoktu. Çünkü gündem o kadar sıcaktı ki körfez krizi ülkemizde tamamen etkisini göstermişti ve burjuvazi bunu fırsat bilerek yine memurlarla dalga geçti, aldatı.

Buna tepkiler olmadı değil, yaygın olarak memurlar arasında bir hoşnutsuzluğa sebep oldu. Çünkü % 25 zamlara takiden sonra kimse böyle bir şey beklemiyordu. Temmuz eylemliliğine oranla az, ama gelişen bir dizi eylemlilikler yaşandı.

Örneğin, belediye memurlarının toplu viziteye çıkarak muayene olmaları, yine sağlıkçıların daha farklı eylemliliği, maliyecilerin yemek yememe onun yerine simitle yetinme vb. sayabiliriz. Burada maliye iş kolunda yeri olan emekli Sandığı memurları yemek boykotunda kesin tavrını koydu. Personelinin % 95'i bu eyleme katıldı. Ve kitlesini sokağa çıkartarak; biz bu mücadelede yine varız. Bu haklı mücadelemizden kimse bizi baskı ve sindirme politikalarıyla döndüremez" dedi. Ve hep bir ağızdan şunu söylüyorlar: "Artık korku-

muz yok, neden korkalım, kaybedecek neyimiz var ki? Her şeyimizle işte buradayız!" diyorlar. Ve sendikal mücadelede varız. Evet, memurun kaybedecek neyi var ki! Bir onuru var o da başı dik bu alanda bunu koruyor...

Eylemlilikler temmuzda gelişen hareketin boyutlarına ulaşamadı. Yalnız bu faktörler değil, gelişen ve gelişmekte olan memur hareketini durduran. Temmuzdan sonra kamu çalışanlarının üzerine baskı bir bal-yoz gibi indi ve inmeye devam ediyor. Tüm kurum ve kuruluşlarda bunun örneklerini net bir şekilde görebiliriz. Bunu daha çok göğüsleyenler kamu çalışanlarının dernek yöneticileri ve üyeleri oldu. Burjuvazi bu emekçileri mücadele alanlarından çekmek ve yıldırım için hiç tereddüt etmedi. Bu kişileri teker teker kamu yararına diyerek (çünkü başka gerekçe gösteremiyorlardı) sürgün ettiler. Görülüyor ki % 15 zam, sendikal mücadelede baskının ve şiddetin dozu fazlaştığı oranda ve bu gelişen zamanda memur hareketine ket vurdu. Ama bu hareket temmuzdaki süreçten daha istikrarlı ve daha sağlıklı. Çünkü bu baskı mekanizmasını sırtlayabilen insanlar mutlak olan hedefe ulaşacaktır.

Örgütlenen memurlara tahammül edemeyen burjuvazi kendi çıkarları için bu süreçte olumsuzlukları ortaya koydu. Biliyorlar ki kamu çalışanları bir defa hak alma isteme yoluna gitmesin artık önlerine geçilemez ve iyi bir yükseliş gösterir. Ne gereği var, burjuvazi kamu çalışanları ile sözleşmeye oturup onlarla pazarlık yapsın. Bu çıkarlarına ters düşer, bu zamana kadar onlar vermiş memurlar hep sineye çekmiş. Artık susmak yok. Onlarla pazarlığa oturup kendi ücretlerimizi kendi haklarımızı kendimiz koyup o bazda anlaşmak var.

Ama onlar da artık bunun böyle gitmeyeceğini ve gidemeyeceğini iyi biliyorlar. Ve bunu örtbas etmeye çalışıyorlar. Ve utanmazcasına "benim memurum işimi bilir" diyebiliyorlar. Bu resmen memuru yolsuzluğa, rüşvete itmektir. Ve halkla memurları yüz yüze getirmektir. Bu düpe düz sahtekarlık ve haysiyetsizliktir. Bu da

memurun kişiliğinden ödün vermesidir. Ve kamu emekçilerini dejenera etmektir. Onların nihai hedefleri olan onurlu yaşam ve işçi sınıfı mücadelesinin destekleyici olma özelliklerini yok etmektir.

Burjuvazi bu oyunda kısmen de başarılı olmuş ve olmaktadır.

Artık bununla kalmayıp, gerek işyerlerindeki idareci ispiyonları gerekse devletin kendi iç güvenlik organları gelişen memur hareketini baltalamaya çalışmaktadır.

Dairelerde momentü yakalamış ve çalışmalarına hız veren arkadaşlara, idare bizzat, kendi içinde sansasyon yaratarak, "içerde şu var bu var" diyerek kitleselleşmeye başlayan harekete ket vurmaya çalışmaktadır.

Bizler kamu emekçileri olarak önümüze görevli ve toplu sözleşmeli sınıf sendikacılığını koyarak, 657 devlet memurları kanunlarını delik deşik ederek sendikal mücadelemizi;

- a) İşyeri komiteleri ve işyeri temsilcilerini çıkarmak,
- b) Bir yerlerden pay kaparcasına sendika kurmamak,
- c) Taban örgütlenmesine hız vermek,

çerçevesinde sürdürüyoruz.

Amacımız sendikamızı, tepeden inme bir yaklaşımla kurmamak, sarı sendika ağına düşmemektir.

Yine her türlü reformist ve oportünist sendikacılığa hayır demek ve bu alanda da kesin bir tavır izlemek durumdayız.

Yasalarda doğan boşluklar olmakla birlikte kurulan bu sendikalara burjuvazinin tavrı yine yasaklı olacaktır. Bu alanda taban örgütlülüğümüzle karşılarına çıktığımızda artık bunu kabullenmekten başka bir çareleri kalmadığı görülecektir.

Biz kamu çalışanları hayatın her alanında onurlu bir yaşam sürdürmek istiyoruz ve bu yaşam şeklini kendimize ilke edinerek haklı olduğumuz devamımızda mücadele etmeye devam ederiz. Tüm çalışanları işyeri komitelerinde örgütlenmeye çağırıyoruz.

Bir Grup
MADER'ii

KARŞI DEVRİMCİ ÖRGÜT-KONTRGERİLLA

Bilenebileceği gibi ülkemizde kontrgerilla ismiyle anılan cinayet sabotaj ve kaos örgütleri doğrudan emperyalizmin askeri örgütü NATO tarafından, bütün kapitalist ülkelerde doğrudan ABD'nin cinayet terör ve karşı devrimler örgütü CIA eliyle kendi yönetim ve denetiminde gerçekleştirilmiştir. Kapitalist sistemin güvencesi için oluşturulmuş bu örgütler ABD gizli servisi CIA ve polis akademisi tarafından politik, ideolojik ve askeri eğitimlerden geçirilmiş profesyonel cinayetler ve darbeler örgütleri haline getirilmişlerdir. Ekonomik, silah vb. diğer teknik donanımları da doğrudan CIA eliyle gerçekleştirilmiştir.

Bugünlerde Avrupa'da süper-NATO skandalıyla çalkalanırken bunun yansıması olarak da ülkemizde yeniden güncel tartışma konusu haline geldi. Aslında bunları yeniden tartışmak bir fayda sağlayacaksa bu cinayet örgütlerinin ortaya çıkartılması, suçlularının yargılanması ve bu örgütlerin dağıtılması yönünde olmalıdır. Bütün bunların olabilmesi ise bir devrim sorunudur. Zira bu örgütler bizzat devlet tarafından, egemen sınıflar tarafından devrime karşı örgütlenmişlerdir. Eğer ülkemizde bir devrim sorunu varsa ki vardır ve sorunun temeli budur. Tartışmalar vicdan rahatlatmadan öteye gitmeyecektir. Özellikle ülkemizde bu sorun üzerine sadece ve sadece devrimci güçler gidebilir ve gidecektir. Diğerlerinin böyle bir sorunu yoktur, çünkü; birçok burjuva sol iktidarlar döneminde de bu örgütler varlığını sürdürmüş ne zaman faşizmin saldırıları kendilerine yönelmişse o zaman yakınmaya başlamışlardır.

Aslında gerilim, kaos ve karşı devrimleri örgütleyen Süper NATO adıyla B. Avrupa'da, kontrgerilla olarak ülkemizde bugünde aktif bir şekilde faaliyetini sürdürüyor.

ABD gizli servisi tarafından ülkemizde de MİT ve MHP'li karşı devrim örgütlerinden oluşturulan kontrgerilla doğrudan bir devlet örgütlenmesidir ve gizlidir.

Ordunun en üst kademesindeki

emperyalizmin işbirlikçi kuklaları genel kurmayında içinde bulunduğu örgüt, ordunun kimlerin ordusu olduğunu kimle karşı savaş yürüttüğünü en çarpıcı bir şekilde ortaya koyuyor. Kontrgerillanın örgütlenmesi ise CIA, MİT, Genel Kurmay Başkanları ve o bölgede faaliyet yürüten kontrgerilla bölge sorumluları tarafından yukarıda aşağıya tam bir gizlilik içinde oluşturuluyor ve bu örgütlenme fabrikalara kadar iniyor.

CIA, yönetim ve denetimindeki bu örgüt silah, mühimmat, para gereksinimleri ve eylem biçimleri de dar kadro tarafından veriliyor. Silahların yerlerini bir devrim esnasında yurtdışına kaçırılacakları vb. herşeyi CIA, MİT, Genel Kurmay Başkanı ve o bölgedeki kontrgerilla sorumluları biliyor, planlıyor.

Kontrgerilla, ülkemizde üzerine düşeni fazlasıyla yapmış emperyalizme olan sadakatini yerine getirmiş oluk, oluk kan akıtmıştır. Ülkemizde bir plan dahilinde adım, adım darbeler örgütlenmiştir. 12 Mart, 12 Eylül bu örgütlerin başarılı çalışmalarının ürünüdür.

Marmara gemisini batıran, Kültür Sarayı'nı kundaklayan, 1 Mayıs katliamlarını yapan, bilim adamlarını, sendikacıları öldüren, Çorum, Kahramanmaraş, Malatya katliamlarını yapanlar işte bu vatansever(!) karşı-devrimci örgütlerdir. Dün bütün bunların sorumlusu olarak gösterilen solcuları. Sözde solcu burjuva basını ve politikacıları hep bir ağızdan koro halinde CIA-MİT-kontrgerillanın türküsünü söylüyorlardı. Devrimciler ise daha o zamandan bunların kontrgerilla tarafından yapıldığına dikkat çekmeye çalışıyordu. O zaman yüreği yetmeyen, basın ahlakından, siyasi ahlaktan nasibini alamayanlar kendilerine bile yönelen kontrgerilla terörünü ağzına alamıyorlardı. Bugün ise Amerika'yı yeniden keşfetmenin rahatlığıyla ürkek, korkak ve devleti aklayacak şekilde açıklamalarda bulunuyorlar.

Günaydın beyler... Yeni mi uyanıyorsunuz? Abdî İpekçi'leri öldürenler, Kemal Türkler'i katledenler bunlar değil-

ler miydi? Kontr-gerillanın sadık uşaklarından Türkeş, mahkemelerde sizleri nasıl yargılıyordu? "Bu nasıl adalet düşüncemiz iktidar, kendimiz tukukluyuz. Biz devlete ve polise yardımcı olmak, vatani korumak için komünistlere karşı yüzlerce şehit verdik" demiyor muydu? Kendine göre haklıydı çünkü, kendisine CIA-MİT vasıtasıyla verilen görevi yerine getirmişti.

Bir Alman profesörünün dediği gibi; Siz komünist değildiniz ki, ses çıkarmadınız. Siz sosyalist değildiniz. Size ne, ses çıkarmadınız. Ama birgün kapınız çalındı. Arkanıza baktınız ses çıkaracak kimse kalmamıştı değil mi? Siz bir gün sıranın faşizmden yana olmayan herkese gelebileceğini tarihten ders alarak da çıkartmamıştınız, bugünde alamıyorsunuz. Basın ahlakınızı koruyun, mesleğinize saygınız olsun. En azından adını koyun bu düzenin nedir? Fotoğraf makinalarınız kafanızda kırılıyor, joplamalardan tutuklamalardan geçiriliyorsunuz, o örgütler tarafından kurşunlanıyorsunuz. Özgürce düşünemiyor, yüksek sesle konuşamıyorsunuz. Söyleyin kimden yanasınız, ikisinin ortası yok adını koyun lütfen...

Biz diyoruz ki; Bu bir devlet sorunudur. Bütün kurumlarıyla örgütlenmiş tekelci kapitalizmin en bağınaz, en kan dökücü, en ırkçı, en şoven kesiminin kanlı diktatörlüğüdür. Buna bir devrim yoluyla son vermeden faşizmden yana olmayanların özgürlüğü olmayacaktır.

Şimdi soruyoruz; namuslu, emekten yana olan bilim adamları, politikacılar, yazarlar, sendikacılar, sanatçılar, askerler, işçiler emekçiler kimden yanasınız? İkisinin ortası yok. Ya Devrim ve Özgürlük, ya faşizme boyun bükme ve Kölelik!

Devrimden yana olanlar güçlerimizi birleştirelim, bir emek cephesi yaratalım ve faşizmi tarihin çöplüğüne gömelim.

**TEKEL FABRİKASINDAN
BİR İŞÇİ**

ZOR KABULÜMÜZDÜR

Bugün içinde bulunduğumuz süreçte tıkanmaların önünü açabilecek, dünyada değişen dengeleri de özümlemede yetkin teori ve pratik ilişkisini diyalektik, anlamda yorumlayabilen siyasi üretkenliği yaratmak, sorunlarımızın temelini teşkil ediyor...

Ülkemiz ve dünya somutunda sosyalizm sorunlarının önümüzde dağ gibi çoğaldığı bir süreci yaşıyoruz. Bu günkü süreçte bu anlamda, dünyada özelde de Doğu Avrupa'da, değişen dinamiklerin, yaşanan gelişmelerin önümüzdeki teorik ve pratik yönelimleri belirlemede şüphesiz etkileri olacak. Özellikle Avrupa evi stratejisinin altyapısını hazırlayan "Glastnost ve Perestroika" süreci ülkemize farklı anlamlarda yansıdı. Başını TBKP'nin çektiği yasalıcılar, birbiri ardına, yasallaşabilmek için atağa kalktılar. Görünen o ki bu anlamda yeni dostlarda bulmuşlar. Bu açıdan ister istemez yazının hattı legalite-illegalite ilişkisini irdelemek ülkemiz somutuna yönelecek, bir kaç satırı kapsamak zorunda kalacak.

Şüphesiz ki Marksist ve Leninist olmanın temel yasası "**Diyalektik maddeciliğe**" bağlı olmaktan geçiyor. Bu anlamda sosyalizm sorunlarına hep aynı çerçevede bakmak, yani Ortadoks bir anlayışa hapsolmek, diyalektik materyalizmin reddini de beraberinde getirir. Bu tanımlamada da ifade bulduğu gibi iki sapmanın da dışında, safları belirginleştirmek zordurdayız.

Ülkemizde bir biri ardına yasallaşma hattına koşan arkadaşların genel söylemleri emek-sermaye ilişkisinin birinciliğini yitirdiği iddiasıdır. Artık onların mantığına göre sınıflar üstü sorunların birincilliği ifade edilmesidir.

Tabii insanın kafasına ister istemez Teodorakis'in ifade ettiği, "Sol artık kapitalizmin karnından çıkmalıdır" cümlesi ve Gorbaçov'dan Teodorakis'e uzanan, Kutlu'dan Sargın'a yoğunlaşan bakış hattının oluşmasını sağlayan dinamiklerin gerçekten ülkemiz somutunda kabul edildiği ya da kabul edilemezliği sorunudur...

Değişimi sağlayan süreci irdele-

diğimizde; göze çarpan en temel nokta, silahsızlanma sürecinin SSCB'nin zorlamasıyla şekillenen dinamiklerin, emperyalizmi geriletmediği bilakis sosyalist bloku parçaladığı ve dünya halklarının gelişen ve gelişebilecek devrimler sürecini geriletebilecek anlamda, emperyalist güçlere yetkin olanaklar yarattığıdır...

Gerçi tüm dünyada burjuva press ve information merkezlerinde bu sürecin tek taraflı ödümlerle değil, aynı zamanda karşılıklı özveriyle oluştuğunu, kapitalizmin güler yüzlü sürecinin başladığını müjdeliyerek reklamlaştırdılar.

Haifi'de Zan klok Duvalye'nin, Filipinler'de Markos'un, Kore diktatörünün, Türkiye'de Faşist General Evren'in gidişini bu sürecin meyvaları olarak sundular.

Fakat esas itibariyle bu ülkelerde kurumsal faşizmin tüm özellikleriyle devam ettiği, sadece atın sırtındaki süvarinin değiştiği, özelde ülkemizde belirginleşen her ülkenin kendi somutuna göre netleşen, faşizmin kurumsal anlamda kendini daha da yetkinleştirecek dinamiklere (Türk İslam Sentezi gibi oluşumlara) dört elle sarıldığıdır. Ne Haifi'de tonton boretta-lar, ne Latin Amerika'da ölüm mangaları, ne de ülkemizde faşist kontroller birimleri tasviye edildi.

Gorbaçov ile Bush'un yaklaşmasından esinlenerek Özal'la işbirliği düşleyenler, sözüm ona, ülkemizde yasallaşacak demokrasi sürecine katılmaktan bahsedenler, faşizmin gittikçe kendini daha da kurumsallaştıracak dinamikleri yetkinleştirmeye çalıştığını ve Kürt ulusunu adeta toplu soykırıma uğratmaya çalıştığını görmüyorlar mı?

İçinde yaşadığımız süreçte, bu gün aydınlara yönelik MİT, CIA, kontroller kökenli cinayetlerle yoğunlaşan saldırıların esas amacının, kitlelerin siyasi duyarlılığını yok etmeye yönelik suni terör ve kaos ortamını derinleştirecek psikolojik savaşın taktik süreleri olduğunu görmüyorlar mı?

Edirne'den Kars'a SS karar-nemeleri yoluyla yarı askeri sivil darbelerin parlamentoyu işlevsiz kıldığı, işçi

grevlerinin ulusal güvenlik gerekçeleriyle yasaklandığı, Kürt ulusuna yönelik, SS Kararnemeleri yoluyla da yargı yolunu tıkayan, bitmek tükenmek bilmeyen askeri imha ve sindirme operasyonlarının yürürlükte olduğunu ve hepsinden acısı emperyalizmin halk düşmanı uşağı Turgut Özal'ın savaş riski dahil her anlamda yetkiyi elde topladığı, siyasi tutsakları asıp kesmekten bahseden zavallı yaratıkların devlet bakanı olduğu, ülkemiz gerçekliğini görmüyorlar mı?

Ülkemiz somutuna metafizik yaklaşmakta ısrar eden eski kuşak revizyonistlerin ve evrimleşerek reformizme koşturan arkadaşların burjuvaziden alacakları güvencelerin bir süreç sonra onların sınıfsal özlerini nedenli boşaltmaya yönelik düşman manevraları olduğunu umarım farkederler.

Sınıf partisi anlayışını burjuvazinin denizine göre yönelttenler, kendi uçsuz bucaksız ütopyalarında boğulmaya mahkumdurlar... Sınıflar mücadelesini burjuva merkezli şiringalarla dopingliyenler iyi niyetliliğin sınıflar mücadelesini proletaryadan yana üretmek anlamında yetersiz kaldığını farketmeleri kaçınılmazdır. Sınıflar mücadelesine iyi niyet, yani kapitalizmin iyi yüzünü arıyanlar bir süre sonra, iyi niyetin ancak ve ancak egemen sınıfın yasasından başka bir şey olmadığını görmeleri de kaçınılmazdır. Tarihin her sürecinde iyiniyet egemen sınıfın yasasının içine hapsolmeye mahkum olmuştur.

Kitleler içinde sınıfsal nitelikli dinamiklerini yetkinleştirememiş, teoride berraklaşmamış bir hattın, sınıfın tıkanan dinamiklerini üretmek anlamında yapabilecek bir şeyi kalmaz.

Sınıf partisini bazılarının sandığı gibi devrimci yasalar değil, sınıflar mücadelesinin dinamikleri biçimlendirir.

Sınıfların karşılıklı konumlanma hali, legalizmin ve illegalizmin anlamliliğini yaşama dönüştürmekte, boyutlarını belirler.

Bazıların sandığı gibi sınıf partisi yasallığın mücadelesiyle değil, doğru teori ile yönelimler doğrultusunda şekillenecek kitle mücadelesinin

DEVRİMCİLERİN MÜCADELESİ ENGELLENEMEZ

Sevgili Dostlarım,

Önce derginiz "Devrimci Emek" in üretiminde emeği geçenleri dostluk ve sevgiyle kucaklıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Derginizin düzenli olarak takipçisi ve okuyucusu olmak istiyorum.

Dünyada hızlı değişim ve gelişmelerin olduğu bir ortamda ülkemizde de önemli gelişmeler olduğunu görmezden gelmek mümkün değildir.

Bugün 12 Eylül politikalarının sivil görünüm altında sürdürüldüğü bir gerçektir. Henüz tamamlanmamış olan 12 Eylül politikalarını, egemen sınıflar adına ANAP iktidarı tamamlamaya çalışmaktadır.

Birkaç ay öncesine kadar ortaya çıkan Irak'ın Kuveyt'i işgali + ilhaki ve ardından ABD emperyalizminin Ortadoğu bölgesinde petrol üretimini kendi denetimi altına almak için yaptığı askeri yığınak sonucu gelişip derinleşen krizle birlikte dünyanın tüm gözleri Ortadoğu'ya çevrilmiştir. Ülkemizin Ortadoğu'da savaşa katılmasında hiçbir yararı yoktur. Savaş, sonuçta Ortadoğu ve ülkemizin ezilen halklarına daha çok baskı, zulüm, yokluk ve ölüm getirecektir.

Bir yandan Ortadoğu'da savaş çıkma olasılığı artarken diğer yandan ülkemizde de savaş kıskırtıcılığı her geçen gün yükselmektedir. "Savaşa hayır" diyen öğrenciler, demokrat, ilerici, devrimci insanlar gözetilince alınıp işkence görebilmektedir.

Öte yandan Ortadoğu, krizi bahane edilerek krizin faturası işçi, memur ve diğer çalışanlara çıkarılmakta, zam üstüne zam yapılmaktadır.

Ülkemizdeki tüm bu gelişmelere paralel olarak bugün Doğu

ve Güneydoğu'da uygulanagelen çağdışı uygulamaların sonucu meydana gelen insan hakları ihlallerinin korkunç boyutlara ulaştığı diğer bir gerçektir.

Gündemi kendi lehine çevirmekte usta olan "ANAP" iktidarı, Çetin Emeç, Muammer Aksoy, Bahriye Üçok'ları katleden gizli veya açık güçler, ülkede terör havası oluşturup toplumun her kesiminde baskı ve korku yaratarak muhalefeti susturmaya çalışmaktadır. Zaten zayıf ve cılız olan devrimci muhalefeti yok etmek ve sesini boğmak için ANAP iktidarı idamların infazını kamuoyunda tartışmaktadır. Bu cinayetlerle hiç ilgisi bulunmayan dosyaları-meclise gelmiş idam hükümlülerini demogojik demecilerle hedef göstermekte, diğer yandan, Eskişehir hücre tipi cezaevini tutuklu ve hükümlüler için tehdit unsuru olarak kullanmaktadır. Her askeri yönetim daha çok kan dökerek, onlarca devrimciyi darağaçlarında katlederek, sesini boğarak muhalefeti teslim almaya çalışmıştır.

12 Eylül dönemi ve sonrasında onlarca devrimci darağaçlarında katledilmiştir. Sonuçta bunlar muhalefetin sesini boğmaya onu teslim almaya yetmemiştir.

Tarihin her döneminde olduğu gibi, 12 Eylül'ün olağanüstü koşullarında da idamların infazı devrimcilerin mücadelesini engelleyememiştir. Yine de engelleyemeyecektir. Toplumun anti demokratik baskılara ve uygulamalara sessiz kalmayacağına inanıyorum.

Dostluk ve sevgiyle kucaklıyorum.

Selamlar

Hasan Taluğ
E Tipli Cezaevi
8. Koğuş / AYDIN

ataklılığı içerisinde legalleşecek. Parti sınıflar mücadelesini alevlendirecek, kıstasları yakaladıkça proletarya içerisinde legalleşmesi kaçınılmazdır. Aynı anlamda diyalektik bir ilişki içerisinde proletaryanın düşmanlarından gelecek her saldırı karşısında kendi organlarını illegale çekmesi kaçınılmazdır. Legalite ve illegaliteyi Marksist-Leninist kavramla ütopyik algılamak arasındaki belirgin farklılığın özü burda yatmaktadır. Leninin ifade ettiği proletarya partisi, içerisinde bir süreç sonra (burdaki süreç mücadeledir) sınıfsal kazanımlar arttıkça kadroların proletar kökenliliğinin artması zorunluluğu bu ilişkinin yansımasıdır. Özetle sınıflar mücadelesi sertleştikçe ve beraberinde düşman azgınlaştıkça, küçük burjuva kökenli kadroların sınıfsal olarak burjuvaziye yapışabilmek ve mücadeleyi her süreçte terk edebilme olasılığı vardır... Fakat; aksine, proletaryanın yenilgi halinde sömürülen olmaktan başka seçeneği yoktur. Proletaryanın gerilediği son noktayı görebilme yeteneği onun aynı zamanda zaferin kaçınılmaz sahibi olduğunu müjdeliyor...

Bu anlamda; içinde bulunduğumuz süreç, sınıflar mücadelesini reddeden, dinamiklerini güçlünün çekim alanına göre belirlemek isteyen, sapmalarla teorik anlamda vuruşmayı kaçınılmaz kılıyor.

Sınıflar mücadelesini, yasanın hoş görüsüne göre her düzenleme, sınıflar sorunundan biraz daha uzaklaşmayı, devrimci özden arınmayı, hemen yandaki burjuvazinin sandalına atlamayı kaçınılmaz kılar.

Bu anlamda önümüzdeki süreçte oportünizm, revizyonizm ve reformizmle yolları alabildiğince ayırarak, kökeni ve kaynağı "Bahar eylemlerinde" "Kürt intifada'sı" ve "1 Mayıs direnişinde" saklı olan, sınıfsal cevheri açığa, düşmanın kalelerine sürececek kitle eylemliliğini yaygınlaştırma arayışları içerisinde olmalıyız.

Devrimcilerin süratle kimliğini sorgulaması ve sınıfsal saflaşmaya göre kendini düzenlemesi gerekmektedir. Bu anlamda Devrimcilerin şüphesiz önündeki süreç zordur. Değişimin ve toplumsal dönüşümün yarası zordur.

Zor kabulümüzdür.

Ali Ekber KARAKAŞ/İSVİÇRE

SORUN ÇIKARANLAR BİZLER DEĞİLİZ

Cezaevleri, 12 Eylül'den bu yana her gün farklı boyutlarda sorunlara muhatap olan, tartışılan bir konu haline geldi. İnsan hakları ihlallerinin böylesine pervasızca yaşandığı ülkemizde, sorunlara karşı var olan ilgisizlik kırılmadığı sürece; cezaevleri sorununun daha uzun yıllar gündemde kalacağı açıktır.

Cezaevlerinin geçmişine kısaca göz atacak olursak:

12 Eylül'den hemen sonra cezaevlerinde korkunç bir baskı dalgası başladı. Ama Eylül'cüler için bizleri hapiste tutmak yetmiyordu. Onların istediği gibi kişiliksiz insanlar olmalıydık. Bu ise akıl almaz işkence ve baskıları gündeme getirmiştir... Ama herşeye rağmen, insanlık onuru ve siyasal kimliğimize sahip çıktık. Fakat bunun bedelini de, nice arkadaşlarımızı açlık grevi, ölüm orucu ve darağaçlarında kaybederek ödedik. Verdiğimiz bedelin tek bir amacı vardı: İnsanlık onurumuzu koruyarak insanca yaşayabilmek...

Kimi cezaevlerinde elde ettiğimiz haklar, hem yetersiz, hem de değişik cezaevlerine göre farklılaşıyordu. Örneğin, siyasi tutuklu ve hükümlülerin yoğun olduğu cezaevlerinde elde edilen haklar başka cezaevlerine verilmiyordu ve 12 Eylül'ün ilk günlerindeki baskılar devam etmekteydi.

Cezaevleri arasındaki böylesine bir eşitsizliğin nedeni, adalet bakanlığının politikasıydı. Çünkü bakanlık, cezaevlerinde asgari düzeyde bile insan haklarına uygun bir yaşama elverişli koşullarının oluşmasına yanaşmadı. Tersine 12 Eylül'ün hapis hane politikasını aynen devam ettiriyordu.

Nitekim 1 Ağustos Genelgesi olarak da adlandırılan 1988 1 Ağustos'unda yayınlanan genelge bu yaklaşımın açık ifadesiydi. "Cezaevlerindeki eşitsizliği ortadan kaldırmak" gerekçesiyle, kimi cezaevlerinde kazanılmış hakları da böylece yok etmek istiyorlardı. Halbuki ortada bir eşitsizlik varsa bunu düzeltmek için var olan hakları almak yerine tüm cezaevlerine aynı hakları sağlayacak bir tüzük değişikliği yapılamaz mıydı?

1 Ağustos Genelgesi bütün cezaevlerine toptan bir saldırıydı. Bu nedenle 1988 Ekim-Kasım aylarında tüm cezaevlerinde açlık grevleri başladı. Cezaevlerinden yükselen ortak

ses: 1 Ağustos Genelgesi'nin kaldırılmasına yönelikti.

Bu grev esnasında bakanlık tüm kozlarını kullanarak, açlık grevlerini kırmaya çalıştı; ama bunu başaramayınca, genelgeyi resmi olarak kaldırmamakla birlikte, fiili olarak haklarımızı kullanmaya başladık.

Geçen yılki Eskişehir'de başlayıp Aydın'da biten açlık grevinden sonra, kısa sürede olsa cezaevlerinde herhangi bir önemli olay olmadı. Ancak, bir yandan Eskişehir cezaevinin açılmaya hazır olması öte yandan da bakanlığın geliştirdiği yeni politika sonunda, bugünlerde cezaevlerine yeniden saldırılar başladı.

Eskişehir cezaevinin faaliyete hazır hale getirilmiş olması, bizler için sürekli bir baskı ve şantaj aracı olarak kullanılmasını da gündeme getirdi. Adalet Bakanı ikide bir "sorun çıkarıcıları buraya alacağız" diyerek bu şantajı açıkça yapmaktadır. Bu örnek bile Adalet Bakanının insan haklarından ne anladığını çok açık olarak ortaya koymaktadır.

Öte yandan cezaevlerinde "sorun çıkarıcı" da yoktur. Sorunun kendisi bakanlığın 12 Eylül'cü mantığını hala devam ettiriyor olmasıdır. 12 Eylül'ün tüm kurumlarının (Anayasa başta olmak üzere) değiştirilmesinin tartışıldığı şu günlerde hükümetin cezaevleri politikasına sarılması da başka bir sorundur.

Yıllardır hiçbir "sorun"un çıkmadığı Diyarbakır cezaevine bir gece özel tim sokuluyor ve yüzlerce arkadaşımız işkenceden geçirilip, bir o kadarı da başka cezaevlerine sürülerek oradaki hakları tümüyle gasp ediliyor. Ardından da 40 güne dayanan açlık grevi yaşanmış ve diğer cezaevlerindeki olayı protesto edip, dayanışma için açlık grevlerine başlamışlardır. Çünkü bugün orası ise; yarın burası; ya da başka bir cezaevi olacaktır. Nitekim Diyarbakır sonrası Gaziantep'te ve Amasya'da benzeri uygulamalar söz konusu olmuştur. Ve Amasya Cezaevi'ndeki açlık grevi hala devam etmektedir.

Siyasal iktidar ve bakanlığın, cezaevlerine yönelik sürekli baskı politikasına karşı bizler, insani yaşam öl-

çülerini kazanabilmek/koruyabilmek için sık sık açlık grevlerine başvurmak zorunda kalıyoruz; bunun dışında da pek fazla seçeneğimiz kalmıyor. Halbuki, temel insan haklarına sahip çıkan aydınlar, demokratik kuruluşlar, basın; bakanlığın cezaevlerindeki insanları yavaş yavaş öldürme politikasına karşı yeterince kararlı ve kamuoyunu aydınlatıcı, harekete geçirici tutum takınsalar; insan vücudunu alabildiğine tahrip eden açlık grevi eylemine bu kadar sık ve uzun süreli başvurulmayabilir.

Bizler, kişiliğimize ve haklarımıza yönelik saldırılar karşısında hiçbir zaman sessiz kalmadık ve kalmaya çağız. Ama, içerde tutsaklar, dışarda aileler 30-40 günlük açlık grevleriyle, uygulamaya çalışılan politikalara direnirken; buna sessiz kalmak aydın sorumluluğuyla bağdaşmasa gerek.

Biz Ceyhan Cezaevi C/4 koğuşunda bulunan siyasi hükümlüler olarak temel insan haklarına, demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkan, onun mücadelesini veren herkese sesleniyoruz: **Bizler kendi kendine işkence etmekten hoşlanan mazohist insanlar değiliz. Bakanlığın kamuoyuna vermek istediği izlenim gibi "sorun çıkarıcılar" hiç değiliz. Tek istediğimiz; siyasal kimliğimizi koruyarak temel insan haklarına sahip olmak.**

Eskişehir cezaevi tehdidi ve tek tek cezaevlerine yönelik baskılara karşı sesimizi yükseltmeye ve insanca yaşamamız için gerekli koşulların yaratılmasına çaba göstermeye çağırıyoruz.

Ceyhan Cezaevi C/4 Koğuşu'nda bulunan tutsaklar.

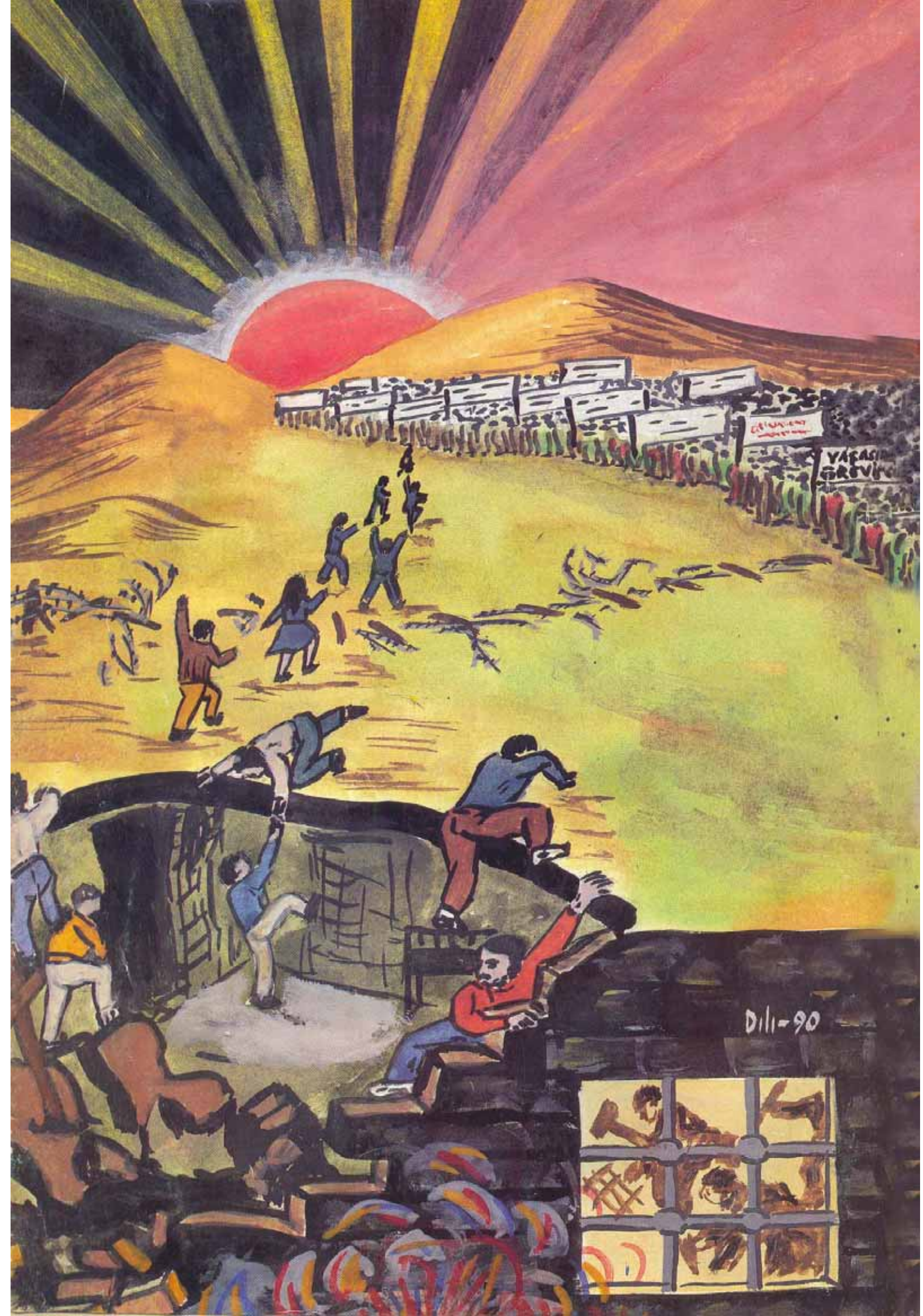
M. Reşat Güvenilir, Hasan Akbaba, Ekrem Ertik, Selman Altınöz, Şakir Yılmaz, Hilal Aydın, Nihat Şeker, Hasan Solmaz, Hüseyin Dursun, Fehmi Karahan, Fevzi Işık, Salim Turgut, İbrahim Aslan, Hüseyin Kaya, Mustafa Ertekin, Şükrü Gülmüş, İsmet Erdoğan, Fahrettin Alp, Salih Tekin, Vedat Gültekin, Mirza Turgut, Halit Aydıç.

3. YILINDA İNTİFADA'YI SELAMLIYORUZ!

Dili-90